

జీవిత చరిత్ర

ప్రేమ చంద్రులు

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కౌతిక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిక్షవృక్ష

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాచీ

గురు గోరమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పీఠలక్ష్మీంధ్ర స్వామి

యోగి పరమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు తైరింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహేశ్వరి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు పోయి లాలా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రకేశవర పరమారాధ్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్చుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020050016337

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిపూలు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ప్రేమ చంద్రులు

[విశ్వప్రేమమయులగు మహాపురుషుల జీవిత కథలు]

కృతికర్త :

ఉపదేశక, భక్తితిలక

యల్లాపంతుల జగన్నాథం, బి. ఏ.

ప్రచురితము :

వేంకట్రామ అండ్ కో.,

విజయవాడ - మద్రాసు

1951

ప్రీతిక

ప్రపంచమునం దే వ్యక్తియు నేత్రాక వ్యక్తిని ప్రేమచేత నాకర్షించినంత గాఢతరముగ మఱి దేనిచేత నాకర్షింపఁజాలఁడు. నిర్మల ప్రేమగలవారి హృదయములు విశాలములై విశ్వపోషకములై యుండును. స్వాస్థపరత్వముచేతఁ గలుగింతయైన ప్రేమగల వారి హృదయములు సంకుచితములై భేదబుద్ధి కలిగి యుండును. నిర్మలహృదయముగలవారు జగత్తనంతను దమ కుటుంబముగ భావించుచుండురు. సంకుచిత హృదయముగలవారు తమ కుటుంబమునే సర్వ జగత్తుగ భావించుచుండురు.

నేఁడు విద్యార్థులుగ నున్న బాలబాలికలే సద్వర్తనగల భావి పౌరులై దేశమున కలంకారప్రాయులగుట కవకాశమున్నది క'నా ? బాల్యవర్షయందు వారల హృదయములు నిర్మలముగ నుండును. సహవాస దోషముచేత నవి కలుగింతములు కాకముందే విశ్వప్రేమ ప్రభావము వారి చిత్తములకు హస్తకొను రీతిని విద్యాశాఖాధికారులు పాఠశాలల యందు బోధించుట కనుష్ఠ నిచ్చు టుచితము. ఉపాధ్యాయులు తాము ముందుగ నుదారస్వభావమును, ప్రపంచక్షానమును పూర్తిగ సంపాదించి విద్యార్థుల కాదర్శప్రాయులై వారలకు విశ్వప్రేమ బోధ చేయువలసి యుండును. విశ్వప్రేమ బోధ చేయుటమాని యితర శాస్త్రబోధ లెన్ని చేసినను పునాదిలేని మేడలువలె నట్టి శాస్త్రబోధలు విద్యార్థుల హృదయ పీఠములందుఁ జీరస్థాయి నొందఁజాలవు.

మానవుల సంకుచిత స్వభావము వదలించి విశ్వప్రేమను స్థాపించుటకు భగవంతుఁడే మహాపురుషరూపమున లోకమునం దవతరించునని భారతీయుల విశ్వాసము. అట్టి మహాపురుషులగు గౌతమబుద్ధుఁడు, చైతన్యుఁడు, మెహెర్బా అనువారి జీవిత చరిత్రములు విద్యార్థులకుఁ మనోహరముగ నుండునట్లు గులభక్తైలిలో నిర్దుష్టముగ రచించి గ్రంథరూపము వహింపఁజేసినాను. విద్యా

కాఖాధికారులు పాఠశాలలయందు దీనిని బరసీయగ్రంథముగ నిర్ణయింతురేని విద్యార్థుల భావిజీవితమునకుఁ జక్కని పునాది ననుగ్రహించినవారగుచున్నారు.

హృదయా కాళమునఁ ప్రేమచంద్రుఁ డుదయించినప్పుడు ప్రేమ సముద్ర ముప్పొంగుటయు, జీవుల హృదయములు ప్రేమమయములై యుదార స్వభావము వహించుటయు సహజమేకదా? వైనిఁజెప్పిన మువ్వరు నట్టి “ప్రేమ చంద్రు” లగుటచే వారలకు గౌతమచంద్రుఁడు, చైతన్యచంద్రుఁడు, మెహెర్బంద్రుఁడు ననెడి యస్వర్ణనామము లిడితిని.

ఈ చిన్న గ్రంథమును దొరతనమువారును, విద్యాకాఖాధి కారులును వైనిఁ జెప్పిన విధముగ నాదరింతురుగాక. దీనిని రచింపుటకు నన్నెంతయుఁ బ్రోత్సహించి సంపూర్ణము గ్రహముతో దీనిని బ్రకటింపిన వేంకట్రామ అండ్ కో., సర్వాధికారులగు శ్రీ ఈదర వేంకట్రావు పంతులుగారికి నేను కృతజ్ఞతా బంధుడను.

ఏ లూ రు }
1 నవంబరు 1951 }

యల్లాపంతుల జగన్నాథం బి. ఏ;
ఉపదేశక, భక్తితిలక.

ప్రేమ చంద్రులు

శ్రీ గౌతమ చంద్రుడు

శ్రీ గౌతమ చంద్రుని జననము.

సర్ ఎడ్విన్ ఆర్నో (Sir Edwin Arnold) ల్లనెడి సుప్రసిద్ధాంగ్లేయకవి శ్రీ గౌతమ బుద్ధుడు ఆసియాఖండమున కమరజ్యోతి యనియు, అక్షీణచంద్రుడనియు జెప్పటచే నేనీ యవతార మూర్తికి గౌతమచంద్రుడనెడి నామ విడిచిని.

శ్రీ కాశీపట్టణమున కీశాన్యదిక్కున నూలుమైశ్శదూరమున గపిలవాస్తు వనెడి నగర మొకటి యుండెను. క్రీస్తు శకమునకుఁ బూర్వము సుమారాటువందల యేబది సంవత్సరముల క్రిందట నాపట్టణమును శుద్ధోదనుడనెడి యొక రాజేలుచుండెను. ఇతఁడు సూర్యవంశమున శాక్యకులమందు జన్మించిన క్షత్రియుడు. ఆకాలమున శాక్యుల రాజ్యము తర భారతదేశమందుఁ బ్రసిద్ధి కెక్కిన రాజ్యములలో నొకటి. కపిల వాస్తువు నేడు కొహానా యనెడి పేరుగల రోహిణి నది యొడ్డున నుండిన యొక సుందరమైన పట్టణము.

శుద్ధోదనునకు మాయాదేవి, ప్రజాపతీదేవి యనెడి యిద్దఱు భార్యలు గలరు. వారిరువురు అక్కసెల్లెండు. వారిద్దఱిలో మాయాదేవిమిక్కిలివయోధ్యురాలు. బీదలయొక్కయు,

నాపన్నులయొక్కయు గట్టములు దీర్చుటకై యామె తన సర్వస్వము ధారవోయు చుండెడిది. కాని ప్రజాపతీదేవి మిగులఁ గతినురాలు. తన సోదరియగు మాయాదేవి సద్వర్తనమాయెకుఁ గంటక ప్రాయముగ నుండెను. నానాటికి మాయాదేవి కామేశ్వర ప్రాయురాలే యయ్యెను.

శుద్ధోదనుఁడు తన భార్యలిద్దరితో ననేక సంవత్సరములు సంసార సుఖము లనుభవించుచుండినచు సంతానవంతుఁడు కాడయ్యెను. తనకు వంశాంకురమును, తన యనంతరము రాజ్యభారము వహించువాఁడును నగు పుత్రరత్నము తన కెప్పుడు కల్గునోయని యతఁడువ్యభిఞ్ముచుండెడివాఁడు. ఇంతటిలో నొక నాటిరాత్రి మాయాదేవి కొక స్వప్నము వచ్చెను. ఆఱు దంతములు గల యొక తెల్లని యెనుఁగు రూపము గలిగిన దేదీప్యమాన మగు నొక నక్షత్రమంతరిక్షమునుండి బయలుదేటి కాంతులు నెదజల్లుచుఁ గ్రిందికి వచ్చి మాయాదేవి గర్భమందుఁ గుడి తట్టునఁ బ్రవేశించెను. ఈ స్వప్నము రాఁగానే మాయాదేవి లేచి కూర్చుండి తన శరీరము గగుర్పొడుచుటయు, దా నలొకికమగు నొక వింత సుఖము ననుభవించుటయు గమనించెను. ఇంతేకాక నిశ్శబ్దమగు నా నడిరేణుయందు “మృత్యురూప సంసారమందుఁ బడి నిద్రించుచున్న యో మానవులారా ! మీరు త్వరగా మేలుకొని నా మాట లాలింపుఁడు. మీకుఁదరణోపాయము కలదు. ఇదే బుద్ధుఁడు వచ్చుచున్నాఁడు”. అనెడి సుధామధురోక్తులు ఖూడ నామె చెవులకు విసవచ్చెను. ఆమె వెంటనే లేచి రాచు.

నగరున కంటియున్న యుద్యాసవనమునకుఁ బోయి తన స్వస్థ వృత్తాంతము నాలోచించు కొనుచుఁ గూర్చుండెను.

ఆ రాత్రి యదే సమయమందు శుద్ధోదన మహారాజు నకుఁగూడ స్వస్థ మొకటి కలిగెను. ఆకాశమునుండి వింత మౌఁగొకటి బయలుదేలి తన వైపునచ్చుచుండెను. ఆ వెలుగు మధ్యనుండి జ్యోతిర్గయుండైన దివ్యపురుషుఁ డొకఁడు బయటికి వచ్చి “మహారాజా ! ధర్మసంస్థాపన కొఱకు నేను నీకు పుత్రునిగ జన్మించి యీలోకమం దవతరించుచున్నాను.” అని చెప్పెను. ఈ స్వస్థము రాగానే రాజుగూడ మేల్కొని యుద్యాసవనమునకుఁ బోయెను. అచటఁ గూర్చుండియున్న తన పట్టపుదేవినిఁ జూచి యతఁడాశ్చర్య చకితుఁ డయ్యెను. వారిరువురు దమ స్వస్థ వృత్తాంతముల నొకరియొకరికిఁ జెప్పిరి. మఱుచటి దిన మీ వృత్తాంతము మహారాజు దైవజల కేళింగించెను. అది విని మహాపురుషుఁ డొకఁడు మాయాదేవికి స్వల్పకాలములో జన్మించునని వారు చెప్పిరి.

ఇంతలో మాయాదేవి గర్భవతి యయ్యెను. తన సోదరికి మహాపురుషుఁడు జన్మించుట ప్రజాపతీదేవి కష్టములేదు. కనుక నామె నెట్లయిన చంపింపవలెనని యాలోచించెను. ఒక దాసిని బిలిచి తన యాలోచన చెప్పెను. ఆ దాసి తనకుఁ బ్రయుండైన రాచనగరు నందలి వంటవాని నొకని నాశ్రయించి మాయాదేవికి రాత్రి యతఁడనుదినము త్రాగుట కిచ్చెడి పాలలో విషము కలిపి యిచ్చుని యతనినిఁ బ్రార్థించెను. ఎంతయో కష్టము మీఁద సతఁడట్లు చేయుట కంగీకరించి పాలలో విషము కలిపెను. కాని యతఁడు బాగుగ నాలోచించి నిండు చాలా లినిఁ జంపుటకంటె తానే చనిపోవుట మేలని నిశ్చయించెను.

అప్పుడతః డాపాలనే త్రాగి మరణించెను. ఇది విని దాసి తన గుట్టు బయలు పడునని భయపడి నూతిలో బడి మరణించెను.

తాను జనిపోవకముందు వంటవాడు దాసికి వ్రాసి యుంచిన యుత్తర మొకటి శుద్ధోదనునకు గొరకెను. అతడది చదివి దీని కంతటికిఁ గారణమగు ప్రజాపతీదేవి నతడు శిక్షింపఁ నలచెను. తన పిన్నగడ బయలుపడుటచేఁ దనకుఁ గలిగిన సిగ్గును, బశ్చత్తాపమును ప్రజాపతీదేవికిఁ జేయుచున్న శిక్ష చాలు ననియు, వేదాంశ శిక్ష యనవసరమనియు మాయాదేవి చెప్పి మహారాజును వారించెను.

అంతలో మాయాదేవికి నెలలు నిండగాఁ గ్రీస్తుశకము నకుఁ బూర్వ మాఱువందల యిరువది మూడవ సంవత్సరమందు నై శాఖమాసమున శుద్ధపూర్ణిమనాఁడు కపిలవాస్తు నగరమున లుంబినీ యుద్యానమందలి యొక మహాసౌధమున జగదుద్ధార కుండగు మహాపురుషుఁ డుదయించెను. ఆ దినమందొక వింత జ్యోత్స్న ముల్లోకముల నావరించెను. పుట్టుంధులకుఁ జూపు వచ్చెను. బధిరులకు వినికిడి యేర్పడెను. పిచ్చుకుంటులు పరువెత్తసాగిరి. వ్యాధిగ్రస్తులు నిరామయులైరి. కమ్మని చల్లని గాలి మెల్ల నవీచెను. దేవగంధర్వ కిన్నర కింపురుష విద్యాధర గణములతోఁ జతుర్ముఖ బ్రహ్మకూడ భూలోకమున కవతరించెను. అతడు ప్రసూతిగృహమునఁ బ్రవేశించి శిశురూపుఁ డైన యా మహాపురుషునిఁ దన రెండుచేతులతో నెత్తుకొని “ఓమహారాజ్ఞీ! ఏమి నీ మహాభాగ్యము! ముల్లోకములందును ధర్మమును బునరుద్ధరించుటకు నాకుఁ గుఱు భగవంతుఁడే నీగర్భము నుండి యవతరించినాఁడు.” అనుచు నా బిడ్డను గొంతసేపు

లాలిం చెను. దేవగణముగూడ బిడ్డనుజూచి, “ఓమహాపురుషా! నీ దర్శనముచే మేము ధన్యులమైతిమి. నీవు సాక్షాత్తు భగవంతుడవు. నీతో సమానుడవులేడు. కనుక నీకంటె నధికుడెచ్చట నుండును?” అనుచు గొంతసేపు కైవారముసేసి యా నిసువునకు వంగివంగి సమస్కరించి పోయిరి. బ్రహ్మాది దేవతలు వెడలిన వెంటనే యసితుడనెడి మహర్షి యొకఁడు శుద్ధోదనుని జూడవచ్చెను. అప్పుడతఁడు తన బిడ్డను మహర్షి కేఁజూపెను. అప్పుడు మహర్షి యానంద పారవశ్యముతో బిడ్డకు సాష్టాంగ సమస్కారముచేసి, “చిన్ని బుడుతనివలె దోచునో మహాపురుషా! నీకు సమస్కారశతంబులు. నీ చిన్ని శరీరమున దోచెడి యసంఖ్యాకములగు దివ్యలక్షణములును, నీ తనువు నుండి వెడలుచున్న పాటలవర్ణముగల జ్యోతియు నీ వవతరించిన భగవంతుడవనియే చెప్పక చెప్పుచున్నవి. ముచ్చోకముల నిపుడావరించియున్న యజ్ఞానాంధకారమును నీవు పాటద్రోలుదువు. మానవహృదయముల నన్నఁటిని విజ్ఞానజ్యోతాన్ని మయములుగను, బ్రేమసిక్తములుగను జేయుదువు. నీవు బుద్ధుడేవుడవే. నేను జీవించి యుండగనే నీ దర్శనము లభించినందులకు సార్థకజన్ముడనైతిని.” అనుచు నా బిడ్డను స్తుతించి శుద్ధోదనుని వంకకుఁ దిరిగి “మహారాజా! ఎన్నియోవేల సంవత్సరములు గడచినఁగాని మానవజీవిత వృక్షమున నీ బిడ్డ వంటి దివ్యపుష్పముదయింపనేరదు. అది యిప్పు డుదయించినది. ఇక నది తన దివ్య పరిమళముతో జగత్త్రయమును సువాసిత్వ మొనర్చును సుమా” అని చెప్పి యసితుడు వెడలి పోయెను. తదుపరి శుద్ధోదనుడు తన పుత్తునికి సిద్ధాంధుడని నామకరణము చేసెను.

మాయాదేవి పుత్రుని గనిన యాటవనాటి రాత్రి యిద్దఱు దివ్యపురుషులు వచ్చి తన నేదో యొక యానందమయ మగు సూర్యలోకమునకుఁ గొనిపోయిన ట్లామె స్వప్నముఁ గనెను. తానింక జీవించుట యసంభవమని తెలిసికొని యేడవ దినమునఁ దన భర్తను, సోదరియగు ప్రజాపతీదేవినిఁ బిలిపించెను. అప్పుడు తన స్వప్నవృత్తాంతము వారికిఁ జెప్పి ప్రజాపతీదేవిగో, “సోదరీ ! వీడు నీ బిడ్డఁడుగాని నా బిడ్డఁడుకాఁడు. ప్రేమగోఁ జెంచుకొనుము” అని చెప్పి సిద్ధార్థు నప్పగించి యామె చనిపోయెను.

ప్రజాపతీదేవియొక్క లాభన పాలనములచే సిద్ధార్థుఁడు దిన దిన ప్రవర్ధమానుఁ డగుచుండెను. అతని యెనిమిదవయేట నుపనయన సంస్కారము జరిగెను. విశ్వామిత్రుఁడనెడి బ్రాహ్మణోత్తముఁ డొకఁడతనికి బ్రహ్మోపదేశము చేసెను. పూర్వజన్మ వాసనల ననుసరించి యతనికి శస్త్రాస్త్ర విద్యా నైపుణ్యము, సకలశాస్త్ర పారంగత్యము లభించెనేకాని యతఁ డెవరి యొద్దను వానిని నేర్చుకొనినవాఁడు కాఁడు.

గౌతమ చంద్రుని జీవకారుణ్యము.

బాల్యము నుండియు సిద్ధార్థునికి జీవకారుణ్యముమెండు.. హింస యనునది యతనితత్త్వమునకు విషప్రాయముగనుండెడిది.. బాలక్రీడల యందనురక్తుఁడగు వేళ వేటాడఁబోయి యందు వలనఁ బశుపక్షులకు హింస కలుగునని మఱలి వచ్చెడివాఁడు.. గుఱ్ఱపుఁ బందెములకుఁ బోయి గుఱ్ఱము లలసట నొందుటచూచి, సగము గెలిచిన పందెములు గూడ వదలుకొనెడి వాఁడు. వసంత సమయమున నొకనాటి సాయంత్రము సిద్ధార్థుఁడు.

రాజప్రాసాదమున కంటియున్న యువవనమున విహరింపుచుఁ బ్రకృతి సౌందర్యము ననుభవించుచుండెను. అప్పుడు రాజహంసల శ్రేణియొకటి యీ కాశమార్గమున నుత్తర ముఖముగ మానస సరోవరమువంకఁ బోవుచుండెను. ఆ యంచ పిండు నానందముతో రాజకమారుఁడు తిలకించుచుండ నందులో నొకటి బాణనిహతమై సిద్ధార్థుని యొడిలో బడెను. గాయము వెంట రక్తము గాటుచు నదిబాధపడుచుండుట జూచిన సిద్ధార్థుని హృదయము నీరై పాతెను. దాని శరీరమునుండి బాణము ముపాయముగ నతఁడూడఁ బెట్టికెను. గాయమునకుఁ దేనె పూసెను; కొన్ని యోషధులను గట్టెను. ఇట్లు కొన్ని దినముల కతఁడు హంసకు స్వాస్థ్యము కలిగించి మఱల వియత్పథమున దానిని విడిచి పెట్టెను.

ఆ వసంత సమయమందే మఱియొక దినమున శుద్ధోధనుఁడు తనకుమారుని రథముపై నెక్కించుకొని రాజధానికి సమీపమునఁ బచ్చని పైరులతో నిండియున్న తన పొలముల తనికిఁ జూపించుటకుఁ దోడ్కొని పోయెను. సిద్ధార్థుఁడు త్రేత సంవదనేకాక పొలములో నొక చోట సంతోషముతోఁ బనిసేయుచుండిన శ్రమజీవులను జూచెను. ఇంకొకచోట విత్తనములు నాటుచున్న సేద్యగాండ్రును జూచెను. వేటాకచోట దున్నుచుండిన పొలమరులను జూచెను. అంతయు బయటి కానంద దాయకముగనే యుండెను. కాని యతని దృష్టి వేఱు విధముగ నుండెను. నేత్రపర్వము గలిగించెడి గులాబిపువ్వు ముండ్లతో నిండియుండునని యతనికిఁ దెలియును. కర్షకుని యానందము కొఱకు పొలము దున్నెడి వృషభములు మండు ఖండలో బడెడిబాధ యతఁడు గ్రహించెను. అచ్చటనే వేటాక

చక్కి- దోమలను దినుచున్న కప్పను, కప్పను నోటఁ గఱచు కొన్న సర్పమును జూచెను. ఇది గని యొక ప్రాణి మరణించి నప్పుడే వేటాక ప్రాణికి జీవికయేర్పడుచున్నదని యతడు తెలిసికొనెను. పైకిమాత్ర మానంద దాయకముగఁ గనఁబడుచున్న మన జీవితమంతయు యథార్థముగ దుఃఖ మయముగను, బర హింసాకరముగను, గవ్యభూయిష్ఠముగను, నున్నదని యతఁడు సులభముగ గ్రహించెను. కరుణామూర్తియగు సిద్ధార్థుని కిది మిగుల దుర్భరముగ నుండెను. అందువలనఁ దండ్రితో నొక మాటయిన నాడుకుండఁ జింతాక్రాంతుడై యతఁడు నగరము నకు మఱలి వచ్చెను.

సిద్ధార్థుడు కరుణామూర్తియనియు, మానవదుఃఖములు నిర్మూలించుటకు మార్గము వెదకుటకై యొకానొకదినమున రాజ్యమునే విడిచి యతఁడు పోవచ్చుననియు జ్యోతిషికులు శుద్ధోదనునకుఁ బలుమాటలు చెప్పుచుండిరి. అందువలన భయపడి దుఃఖవాసనయైన నతని పొలిమేరకు రాకుండునటులు సిద్ధార్థుడు శీతకాలమునఁ దనపుత్తుఁడు నివసించుటకుఁ దొమ్మిదంతస్తుల మేడయొకటియు, వేసవికాలమున నివసించుట కై దంతస్తుల మేడ యొకటియు, వర్ష కాలమున నివసించుటకు మూడంతస్తుల మేడ యొకటియుఁ గట్టించెను. ఆ మేడలచుట్టును సుందరములై సువాసనలుగల పుష్పములతో నిండియున్న యుద్యానవనములను నిర్మించెను. ఆ వనములలో నందమైన ధారలతో నెల్ల వేళలను నీరుబుకుచుండెడి జలయంత్రము లెన్ని యో కలవు. మనోహరముగ గానము సేయునట్టి శుకపిక శారికాది విహంగములతో గూడుకొన్న నానాజాతి ఫలవృక్షములు పెక్కులు గలవు.

మఱియు నచట నిక్కుచు నీల్గుచు నేలపై సృత్యము లొనర్చు నట్టి మయూరములును గనుల పండువుగఁ దోచు చుండును.

శ్రీ గౌతమ చంద్రుని వివాహము.

ఇంతటి యానందమగు వాతావరణమందుఁ గూడ దానింతకుఁముందు జూచియున్న చెమట యూర్చి కష్టము చేయుచుండెడి శ్రమజీవులును, ముండ్ల కట్టెలపోటులు దినుచుఁ బొలము దున్నుచుండిన దుక్కిఁజెద్దులును, నితర జీవముల నాహారముగఁ గొనుచున్న జీవరాసులును సిద్ధార్థునికి మాటి మాటికి జ్ఞప్తికి నచ్చుచుండెను. ఇంత దుఃఖమయముగఁ బ్రపంచ ముండుటకుఁ గారణమేమై యుండునని దీర్ఘముగ నాలోచింపుచుఁ దదేకదృష్టితో నతఁడా మేడలయందు దినములు గడపు చుండెను. ఇది కనుపెట్టి శుద్ధోదనుఁడు తన పుత్రుఁడు ప్రజాపాలన మార్గము విడిచి వేదాంత మార్గమునఁ బోవు చున్నాడని భయపడెను. కనుక నతనికి శీఘ్రముగ వివాహము చేయుటకు నిశ్చయించెను. సిద్ధార్థుఁ డందుల కంగీకరించి తమ పొరుగు రాజ్యము నేలుచుండెడి సుప్రబుద్ధుఁడనెడి రాజు నొద్దకుఁ బోయెను. ఆ రాజు చెప్పినచొప్పున మహాధనుస్సు నొకటి వంచెను. మహాఖడ్గము నొక దానిని జళిపించెను. దుష్టాశ్వమొక దానిని లొంగదీసెను. ఇట్లుచేసి యతనిని మెప్పించి యశోధరయను నతని కొమార్తను వివాహమాడెను. అప్పటి కతనికిఁ బదునాటు సంవత్సరముల వయస్సుమాత్రమే.

తన పుత్రుని కొఱకు దానింతకు ముందు కట్టించిన ప్రాసాదత్రయము కాకుండ నూత్నదంపతుల కొఱకు శుద్ధో

దనుడు మఱియొక ప్రాసాదము కట్టించెను. సగరులోనికి బిచ్చగాండ్రుగాని, రోగగ్రస్తలుగాని, ముక్కాలి ముదుసలులుగాని పోకుండునటులు సింహద్వారము నొద్ద విశ్వసనీయులగు భటులను గావలి యుంచెను. ఆకేళికాసాధమందు సిద్ధార్థుడు యశోధరతోఁ గొన్ని సంవత్సరములు సంసారసుఖము లనుభవించెను. ఒకనాఁడతనికి వాహ్యశ్రీకిఁ బోవుటకుఁ గుతూహలము కలిగెను. రథము బంపుమని యతఁడు తన తండ్రిమొద్దకు సంతకపుర పరిచారిక నొకర్తుకను బంపెను. అపుడు తన సగర మంతయు సిద్ధార్థున కానందదాయకముగఁ దోఁపవలయునని శుద్ధోదనునకు గోర్కెగలిగెను. అందువలనఁ దనప్రజలు తమ గృహముల నన్నిటిని జక్కగ నలంకరింపవలెననియు, నానాఁడందఱును జక్కని వస్త్రాభరణములు ధరించి సిద్ధార్థుని కెదురేగవలెననియు నతఁడు తరువు చేసెను. జరావృద్ధులు గాని, రోగపీడితులుగాని, చెవిటి, మూఁగ, గ్రుడ్డి మున్నగు వారుగాని, భిక్షుకులుగాని రాజమార్గములందుండరాదని కూడ నతఁడాజ్ఞాపించెను.

(శ్రీ) గౌతమ చంద్రుడు చూచిన చతుర్విధమగు దృశ్యము.

సుందరములైన యశ్వములనుబూన్చి చెన్న డనెడి రథ చోదకుడు సిద్ధార్థుని ప్రాసాదమునకు రథముఁ దోలుకొని వచ్చెను. భగవత్సంకల్పము ననుసరించి దేవతలు తమలో నొకరిని బిలిపించి పురీవిధులలో సిద్ధార్థుఁడు విహరించుచున్నప్పుడు నాలుగు రూపములతో నతనికి దర్శన మిచ్చువఱయునని చెప్పిరి. అందుమొదటి రూపము నడుము వంగిన ముక్కాలి ముదుసలి రూపము. రెండవది రోగగ్రస్తనిరూపము.

మూడవది శవరూపము. నాలుగవది మహనీయుడగు నొక సన్యాసి రూపము.

సిద్ధార్థుడు రథమెక్కి రాచబాటలవెంటబోవుచుండగా బురజను లండఱును నవ్వు మొగములతో నతని కెదురేగి స్వాగతమిచ్చిరి. వారి నభినందించుచు నతడు పురమునంతటిని గలయఁ జూచెను. అప్పుడొక వీధిలో నొక ముసలి భిక్షుకుఁ డతనికంటఁబడెను. అతడు చినుఁగు ప్రాతలు ధరించియుండెను. అతనికి గన్నులు లోతుసకుఁ బోయినవి. అతని శరీరమందు రక్తమాంసము లుండియు లేనట్లుండెను. అతడు నడుమువంగిన యొక యెమ్మకల ప్రోగనియే చెప్పవచ్చును. వానిని జూచి సిద్ధార్థుడు తన రథమును నిలిపెను. ఆ ముదుసలి కట్టి యూత జేసికొని నడచివచ్చి యతనిని దిరిపము వేడెను. అతఁ డతనిని జూచి మిక్కిలి జాలిపడి కొన్ని నాణెము లతనిచేతిలోనై చెను. అతడు చనినవెనుక సిద్ధార్థుడు తన రథచోదకునితో నిట్లనెను. “చెన్నా ! వీడు మనలను బోలిన మానవుడే కదా ? ఎందు కిట్లు నడుమువంగి తిండికి లేక కష్టపడుచున్నాడు ? మానవు లలోఁ గొండఱీ విధముగ జన్మింతురా ?” అనిన విని చెన్నుఁ డిట్లు బదులు చెప్పెను. “ప్రభూ ! ఇతఁ డొక ముసలివాడు. జరాభారముచే నిట్లయినాడు. వాని దీపములోని చము రంతయు వ్యయమైనది. వత్తి కాలిపోయినది. ఇక నే క్షణ మందునో యది యాటిపోవును.” అది విని యతడు, “చెన్నా ! వీడొక్కడే యిట్లయినాడా ? లేక మనముకూడ నిట్లే యగుదుమా ?” అని ప్రశ్నింపగా “స్వామీ ! మన మండఱము నిట్లే యగుదుము. నీవు, నీ జనకుడు, నీప్రాణేశ్వరి.

కూడ వీనివలె జరాభారము ననుభవింప వలసినదే. ఆడు బెబ్బలివలె జర మనలనందఱను దన యొద్దకు రమ్మని నదా తర్జింపుచునే యుండును సుమా.”

చెన్నఁ డిట్లు చెప్పగా విని దుఃఖ భారముతో మఱల సిద్ధార్థుఁడు రాచనగరు జేఱుకొనెను. మఱియొక దినము చెన్నఁడు సిద్ధార్థుని రథము నెక్కించుకొని యొక పురీషిలోఁ బోవుచుండగా “నాయనాలారా! నామి నిలుచుటకు శక్తిలేదు. నన్ను నిలువఁ బెట్టుడు. నా యింటికిఁ జేర్పుడు”. అనెడియార్త ధ్వని వారికి విసఁబడెను. రథము వాని చెంగటకుఁ బోనిచ్చి సిద్ధార్థుఁడు రథము దిగి యా దుర్బలశరీరుని దనరెండు చేతులతో నెత్తుచుండెను. చెన్నఁడది చూచి, “యవరాజా! ఏడు రోగ గ్రస్తుఁడు. మీఁదు మిక్కిలి వీనిది యంటురోగము. వీనిని దాఁక వలదు”. అని యతనిని వారించెను. రోగమును, మరణమును దప్పించుకొనఁ గలవాఁడు సృష్టిలో లేడని కూడ జెప్పెను. అది విని సిద్ధార్థుఁడు తన నగరికి మఱివచ్చి ప్రపంచమందంత టను నిండియున్న యింత దుఃఖమునకుఁ గారణమేమై యుండు నని తొల్లిఁటివలెనే యాలోచింపుచుఁ గొంతకాలము గడపెను.

మఱియొక దినము చెన్నఁడును, సిద్ధార్థుఁడును రథము నెక్కి నగర వీధులవెంటఁ బోవుచుండగా నగర పరిసరమున నొక శవమును, దానిపైఁ బేర్చిన కట్టలగుంపును, అవి మండు చుండగా దానిచుట్టుచేరి యేడ్చుచున్న కొందఱు మనుష్యులను సిద్ధార్థుఁడు చూచెను. ఇది యేమియని చెన్నని నడుంగగా నతఁడు “ప్రభూ! ఇది యొక మానవ కళేబరము. ప్రాణము పోయిన మనుష్యుల నిట్లే కాల్చివేయుదురు. ఏడ్చుచున్నవారు

వీనికి బంధుగులు. మరణ మనివార్యమైనది. ఏనాడో యొక నాఁడు మనకందఱకు గూడ నిట్టిగతియే పట్టును” అని చెప్పెను. అది విని విషాదముతో నతఁడు నగరికి దిరిగి వచ్చెను.

మఱియొకనాఁడు సిద్ధార్థుఁడు రథమెక్కి చెన్ననిశో రాజమార్గముల నెంబడి పోవుచుండెను. అప్పుడు నిరామయుఁ డును, ముండిత శిరస్కుఁడును, పీతవస్త్రధారియునై చేతుల యందు దండకమండలములను ధరించిన యొక వ్యక్తి యతని కంటఁ బడెను. ఇట్టి మహనీయు నెన్నఁడు సంతకుమందు యువరాజుచూచి యుండలేదు. వానిని జూచి యితఁడెవఁడని చెన్నని నడిగెను. అది విని “ప్రభూ! సర్వసంగ పరిత్యాగము చేసిన యితఁడొక భిక్షువు. ఇతఁడు సత్యాన్వేషణము చేయుచు మధుకరవృత్తిని జీవించుచున్నాఁడు. ప్రపంచభోగములకు రోసి ప్రపంచదూషణములను గమనించి దుఃఖమయమగు సంసారము నితఁడు పరిత్యజించెను. ఇపుడితఁ డేకాంత జీవనము చేయు చున్నాఁడు. వినుము ప్రభూ! భోగమునకు రోగభయము కలుగుచున్నది. కులమునకుఁ బతనభయము కలుగుచున్నది. విత్తమునకు రాజులు హరింతురనెడి భయము కలుగుచున్నది. మఱియు శౌర్యమునకు దైన్యభయమును, బలమునకు శత్రు భయమును, రూపమునకు జరాభయమును, శాస్త్రమునకు వాదభయమును, సద్గుణముల కపనిదాభయమును, శరీరము నకు మృత్యుభయమును కలుగుచున్నవి. కనుక సంసారమండలి ప్రతి విషయమును భయోన్వితముగనే యున్నది. వైరాగ్య మొక్కటే భయరహితమైనది సుమా” అని యతఁడు బదులు చెప్పెను.

శ్రీ గౌతమ చంద్రునికి బుద్ధోదయము.

అది విని సిద్ధార్థుడు తానుకూడ విరాగియు, కామ
యూబర ధారియునై భిక్షుకవృత్తినవలంబించి సత్యాన్వేషణము
చేయుట మేలనుకొనియెను. రథముదిగిన వెంటనే యతడు తన
తండ్రిమొదకుఁ బోయి తన మనోభీష్టము దెలిపెను. దైవజ్ఞులు
చెప్పిన జోస్యమును, దేవతలయు, ఋషులయు వాక్యములును
తన పుత్రుని విషయమై ఫలించుచున్నవని యతడు తెలిసి
కొనెను. తన రాజ్యమింక నేమగునో యని మనమున దిగులు
చెంది విని యనుల్లంఘనీయ మగుటచే గుమారునితో
“పుత్రా ! నీ యర్థాంగలక్ష్మి యగు యశోధర యిపుడు నిండు
చూలాలై యున్నది కదా ! ఆమె ప్రసవించిన నెనుక నీ
యిష్టము వచ్చినట్లు చేయవచ్చు” ననెను. సిద్ధార్థుఁ డందు
లకు సమ్మతించెను.

అప్పు డతనికి యిరువది తొమ్మిదవ సంవత్సరము
వయస్సు. ఒక నాటి యుదయము సిద్ధార్థుడు రోహిణీనదిలో
స్నానముచేసి వచ్చుచుండెను. అపుడు నగర ద్వారమున శుద్ధో
దనుఁ డతని కెదురేగి తనకు బుద్ధోదయ మయ్యెననిచెప్పెను.
కాని యతః డపుడు సర్వసంగ పరిత్యాగమునే సంకల్పించి
యున్నందున తనకుఁ బుత్రుఁడు కలుగుట తన సత్యాన్వేషణ
మున కవరోధముగ నెంచెను. కనుక నా వార్తవిని యతడు
సంతోషించలేదు. మీఁదు మిక్కిలి తన కొమరునికి రాహు
లుడని నామకరణము చేయుమని తన తండ్రిని గోరెను.
రాహుల శబ్దమున కవరోధమని యర్థమట.

తదుపరి కొలది కాలము మాత్రము సిద్ధార్థుడు రాచనగరునఁ దన భార్యపుత్రులతో గడపెను. ఒకనాటి రాత్రి యశోధర తటాలున నిద్రలేచి తన భర్తనుగూడ నిద్రనుండి లేపి “ప్రాణేశ్వరా ! నా కిప్పుడు మూడు కలలు వచ్చినవి. వినుము చెప్పెదను. తన శిరస్సున నమూల్య రత్న మొకటి వెలుగుచుండ శ్వేత వర్ణముగల మహా వృషభ మొకటి మన నగరి వీధులలోఁ దిరుగుచుండెను. ‘యశోధరా ! నీవు దాని నెట్లులైన నిరోధింపవలెను. అది నగరము దాటిపోయినచో నగరికే ముప్పువచ్చును సుమా’ అనెడి యొక యశరీరవాక్యము నాకు వినఁబడెను. కాని నేనెంత ప్రయత్నించినను నన్నది తప్పించుకొని పోయి పురద్వారపాలకులను గూడ పొడిచి పాటి పోయెను. రెండవ స్వప్న మేమనఁగా మన పట్టణమందలి యింద్రుని దేవశమున నలుగులు దివ్యపురుషులు ప్రవేశించిరి. అపుడా దేవాలయముపై నెగురుచున్న యింద్ర నికేతనము నేలఁగూలెను. అచ్చోట మఱియొక దివ్యతర నికేతనము నాకు గంటఁబడినది. పిమ్మట గలిగిన మూడవ స్వప్న మే నాకువెఱుగు గొల్పినది. యువరాజు శయ్యమీఁద గనఁబడలేదు. అచట తమ వస్త్రాభరణములు మాత్రమే నాకుఁ గనఁబడెను. కల వచ్చినపుడెల్ల ‘అనుకొన్న కాల మాసన్న మయ్యెను.’ అనెడి యశరీర పలుకులు నాకు వినవచ్చినవి.” అని భర్తతో జెప్పెను. అదివిని సిద్ధార్థుడు తన సతీమణి ననునయ వాక్యములతో నోదార్చి మఱిలఁ బరుండఁ జేసెను. యశోధర మఱల నిదురించి “సమయ మాసన్న మాయెను; సమయ మాసన్నమాయెను” అనుచు మాటి మాటికిఁ బలవరించు చుండెను.

శ్రీ గౌతమ చంద్రుని గృహత్యాగము.

అప్పటికి నిశీథమయ్యెను. సిన్ధూర్గుడు సడిచప్పుడు లేకుండ శయ్యదిగి తనలో నిట్లనుకొనెను:— “యశోధర చెప్పినట్లు సమయ మాసన్నమైనది. సమస్తమును విడిచి నే నిదే వెడలిపోవుచున్నాను.” ఇట్లనుచు బిడ్డముఖమును, బ్రేయసి ముఖమును గడసారి యొకసారి చూచెను. అప్పుడు ప్రేయసి నుద్దేశించి, “నిదురించుచున్న యోసుందరీ! నీకును నాకును దీక్షని యెడబాటు గలిగించెడి దైవము విశ్వమునంతను నుద్ధరింపఁ గలిగినంతటి త్యాగము నన్నుఁజేయుమనుచుఁ గోమలములగు నీ పెదవులు నన్నందుల కాహ్వానింపుచున్నవి సుమా” అని యెను. మఱికొంత తడవాఁగి యామెమోము మఱలఁబరికించి యామె నుద్దేశించి, “ప్రాణేశ్వరీ! నా హృదయమందలి రహస్య విషయమును నీ హృదయమందుఁ జేర్చుచున్నాను వినుము. నేను విశ్వమందలి సమస్తజీవులను మిక్కిలిగఁ బ్రేమించుటచేతనే నిన్నుఁగూడ నే సత్యధికముగఁ బ్రేమించుచున్నాఁడను సుమా” అని చెప్పెను. సిన్ధూర్గుడు వెంటనే శయ్యాగృహమును, ప్రాసాదమును విడిచి యశ్వశాలకుఁ బోయెను. అచట నిదు రించుచున్న చెన్నని లేపి తాను రాజ్యము విడిచి పోవుటకు తన కొఱకు తత్క్షణమే రథమాయత్త పఱపుమని యతనినిఁ గోరెను. అది విని చెన్నుడు, “యవరాజా! నీ తండ్రిని, భార్యను దుఃఖసముద్రములో ముంచి నీవు పోవుచుంటివి కదా? ఇదివారియందు నీకుఁగల ప్రేమలక్షణమందువా? వారిని నీవు విడిచి పోయినతఱువాత నీవు వారి నుద్ధరించెడి దేమున్నది?” అని యడిగెను.

అప్పుడు సిద్ధార్థుడు “మిత్రమా! స్వార్థము సాధించుట కెట్టి ప్రేమ చూపబడుచున్నదో యది నిజముగఁ బ్రేమయేకాదు. నేను వారిని స్వార్థబుద్ధితోఁ బ్రేమింపలేదు. నా విశ్వప్రేమకే వారుపాత్రులై యున్నారు. నా విశ్వప్రేమచేతనే వారికి నాయందుఁగల ప్రేమయందలి స్వార్థరూపమైన మలి నమును వదలించి వారిని నిర్మల ప్రేమ మయులుగఁజేసి వారి నుద్ధరించుట కొఱకే నేను విశ్వప్రేమను బ్రకటించుటకుఁ బోవుచున్నాను. అది ప్రకటింపబడని యెడల మానవులకు స్వార్థపరత్వము వదలదు. విశ్వప్రేమ పరిచయము కలుగదు. ఈ విధముగగాని ప్రజలు తరింపనేరరు. నాతండ్రికిని, భార్యకును గలిగెడి మనస్తాపమునకుఁ గారణము తమకు సంసారసుఖము కలిగించుచున్న వ్యక్తి తమ్ము విడిచిపోవుచున్నాడనియెడి స్వార్థ చింతయే సుమా. శస్త్రచికిత్సచేత దుష్టాంగము ఖండింపబడి నపుడు శరీరమున శాఠోగ్యము కలుగును కదా? అటులే నా సంసారత్యాగమనెడి శస్త్రముచేతనే విశ్వప్రేమయందుఁ గలుగు భాగముగఁ జేతీయున్న నా యాత్మనర్థము యొక్క స్వార్థ పరత్వబుద్ధి ఖండింపబడును. అప్పుడు వారికి నిర్మలప్రేమ సిద్ధించును. కనుక నా త్యాగము వారికిఁ గళ్యాణకారణమే యగుచున్నది” అని యతనికి బదులు చెప్పెను.

అప్పుడు చెన్నుడు “ప్రభూ! నీ విష్వజ్ఞీ రాజ్యము విడిచి పోవుచున్నావు కదా? ఇట్లుపైని నీ వేరాజ్యమునఁ బ్రవేశింపదలచితివి!” అని యడుగ గా సిద్ధార్థుడు, “నేనిప్పుడు ప్రవేశింపనున్నది ప్రేమరాజ్యము. ఏమన, నా యథార్థమగు రాజ్యము ప్రేమరాజ్యమే. కనుకనే భౌతికమైన యీ కామ

రాజ్యమును నేను కోరక ప్రేమరాజ్యమునే కోరుచున్నాడను. దానిని గోరుట కింకొక కారణముకూడ గలదు. ప్రపంచ దుఃఖములచేత బరితపించుచున్న మానవుల హృదయములతో నా హృదయము సానుభూతి జూపుచు బరితపించుచున్నది. కనుక నావారలగు వీరును, అనగా తండ్రి, భార్యమొదలైన వారును, ఇటుపైని నావారు కాబోవువారును, — వారు వీరననే! కోట్లకొలదిగా నున్న విశ్వమందలి సకల మానవులును, ఈ నా త్యాగ యజ్ఞము చేతనే యుద్ధరింపబడగలరు. ” అని యతనికి బ్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

(శ్రీ) గౌతమ చంద్రుని రాజ్యత్యాగము.

సిద్ధార్థుడు చెప్పినదంతయు విని ధన్యాత్ముడైన చెన్నుడు మిగుల సంతోషించెను. అతడు సిద్ధార్థుని రథముపై నెక్కించికొని రాచనగర ద్వారము నొద్దకు వచ్చెను. అచ్చట గావలియున్న రాజభటులకు దేవతలప్పుడు గాఢనిద్ర గల్పించిరి. అందు వలన వారికి రథాశ్వముల కాలిచప్పుడు వినబడలేదు. మూయబడిన సింహద్వారముకూడ దేవతా మహత్వముచేత దనంతట తానే తెరిచుకొని రథము బయటికి బోవుటకు దెరువిచ్చెను.

తెలతెలవాటుచుండ సిద్ధార్థుని రథము కపిలవాస్తు పురమున కత్యంత దూరమందున్న అనోమానది యొడ్డునకు వచ్చెను. అచట సిద్ధార్థుడు రథము దిగి నువెంటనే తన సుందరములైన కేశములు ఖడ్గముతో ఖండించి సన్యాసి వేషము ధరించెను. తన యెంటనున్న వస్త్రాభరణములను దీసి చెన్నుని కిచ్చి యవి మహారాజున కర్పింపుమని కోరెను. సిద్ధార్థుడు

డప్పుడు తన పేరు గౌతమునిగ మార్చుకొని బింబిసారుడను మహారాజు పరిపాలించుచున్న మగధరాజ్యమునకు ముఖ్య పట్టణమైన రాజగృహమునకుఁ గాలి నడకతోఁ బోయెను. అచ్చటి ప్రజలతనినిఁ జూచి యొక మహా పురుషుఁడు నగరము లోనికి వచ్చినాఁడని మహారాజునకు విన్నవించిరి. బింబిసారుడప్పుడు సపరివారుడై పోయి గౌతమునికి స్వాగతమిచ్చి “మహానీయా ! మీ రెవరు? మా నగరమున కేల వచ్చినారు?” అని యతని నడిగెను. గౌతముఁ డపుడు తాను శుద్ధోదనమహారాజు పుత్రుడ నని చెప్పెను. సకల మానవ దుఃఖకారణ మరయుటకును, కామము, మోహము, శోకములేని మహా ప్రశాంతి స్థితిని సంపాదించుటకును దాను రాజ్యత్యాగము చేసి విరాగ్నియై పరివ్రాజక వృత్తి నవలంబించితినిని బింబిసారునకుఁ జెప్పెను. తన రాజ్యమునందుఁ గొంతకాలముండు మని బింబిసారుఁ డతనినిఁ బ్రార్థించెను. దాని నంగీకరింపక గౌతముఁడు మహారాజును పీడ్చుకొని యరువేళ నంటియున్న యరణ్యమునకుఁ బోయెను. ఉరువేళ యనునది యిప్పటి బుద్ధగయ యందలి మహాబోధి దేవాలయమున కనతి దూరమందుండెడి యొక చిన్న గ్రామము. ఈయరణ్యమందు నివసించెడి కొందఱు తపస్సుల యొద్దకుఁబోయి సత్యాన్వేషణ మెట్లు చేయునలెనని గౌతముఁ డడిగెను. కృత్రు చాంద్రాయణాది వ్రతములు, శుష్కౌష వాసములు, నందులకు సాధనములనుచు నతని కుపదేశించిరి. వారు చెప్పినట్లతఁడు కొంతకాలము సాధన చేసెను గాని సఫలమనోరథుఁడు కాఁడయ్యెను. ఇట్లుకాదని యతఁడా యరణ్యమధ్యమునకుఁ బోయి యచట ముఖోపనిష్ఠుడై యింద్రియముల నరికట్టి జీవిత సమస్యా చింతనమందు తన మనస్సు

నహర్నిశమును బ్రవేశపెట్టెను. ఇటులాటుసంవత్సరము లన్న పానాదులు విడిచి సాధనచేసెను. అందువలన నానాటి కతఁడు కృశించి ప్రాణశక్తి పూర్తిగా తగ్గిపోవుటచే నొకనాఁడతఁడు స్మృతి తప్ప నేలకొఱగెను. కాని భగవదనుగ్రహముచే నతనికి మఱల స్మృతి గలుగుటయు నతఁడు తనలో దానిట్లు వితర్కించెను:—“ఇంద్రియ శోషణముచేతను, ఉపవాసములు చేసి శరీరమును గృశింపఁజేయుటచేతను జీవిత ప్రయోజనమును సాధింపఁ గలనని నే నహంకార వశుడనై యనుకొంటిని. కాని యిది మార్గము కాదనియు, నుపవాసములు చేసినంతమాత్రాన జ్ఞానసిద్ధి లాభము కలుగదనియు నేనిపుడు తెలిసికొంటిని. సర్వార్పణ బుద్ధిశో భగవదనుగ్రహము వర్ధించుచు నతని జ్ఞాన జ్యోతి నాలో ప్రవేశించునట్లు నా హృదయమును దెఱచి యుంతును గాక! నేనిక భుజింతును గాక!”

(శ్రీ) గౌతమ చంద్రుఁడు పాయసాన్నము భుజించుట.

అతఁ డిట్లునుకొనుచుబోయి చేరువనున్న యొక వ్యగ్రోధ పృక్షముక్రింద గూర్చుండెను. అపుడచటి కనతి దూర మందున్న సేనాని యనెడి గామమునందలి యొక ధనికుని కొమార్తెయగు సుజాతయను నామె యొకపాత్రతో పాడు సాన్నము తెచ్చి యతని యెదుట నుంచెను. ఆమెకుఁ జాల కాలము వఱకు సంతానము లేకుండుటచే దనకొక పుత్రుఁడు కలిగినచో విష్ణుదేవునికి నాయసాన్నమర్పింతునని యామె మ్రొక్కుకొనెను. భగవదనుగ్రహముచే నామెకు పుత్రుని జన్మించెను. ఆ పృక్షరాజము క్రింద కూర్చుండిన గౌతముని నామె పరిచారిక యొకర్తుక చూచి, “అమ్మా! సాక్షాత్తు

మహావిష్ణువే యామట్టిచెట్టు నీడను కూర్చుండి యున్నాడు” అని చెప్పెను. ఆమె వెంటనే క్షీరాన్నమువండి తన కొమరుని జంకనెత్తికొని పాయసపాత్రతో గౌతముని కడకు వచ్చెను. అతడు లేచి పాయసాన్నమును తన భిక్షాపాత్రయందు గ్రహించి చేరువనున్న నిరంజనా నదికిఁబోయి స్నానముచేసి వచ్చి భోజనముచేసెను. పిదప సుజాతను, ఆమె పుత్రుని నాశీర్వాదించి యామెతో, “ సుజాతా ! నీ విట్లు నన్ను పూజించితివి గనుక నేను కూడ నిన్ను పూజించుచున్నాను. నా యాశీర్వాచన ఫలితముగ పుత్రైలాభరూపమగు నీ మనో భీష్టము నీ వెట్లుసాధించితివో సత్యవస్తుప్రాప్తిరూపమగు నా మనోభీష్టముకూడ నేను సాధింపఁ గలుగునట్లు నీవు నన్నాశీర్వాదించవలెను” అనెను. ఆ మాటలు విని సుజాత గౌరవ సంభ్రమములతో నల్లెయగుగౌత ముని మధురముగఁ బలికి తన యింటికి మఱిలిపోయెను.

శ్రీ గౌతమ చంద్రుడు జ్ఞానోదయము నొందుట.

భగవత్సంకల్పమే శరణ్యమనుచు గౌతముడు కృతనిశ్చయముడై యా సాయంకాలమే యచటికిఁ జేరువనున్న యశ్వత్థ వృక్ష మొక దానిని సమీపించెను. దాని క్రింద కూర్చుండి యతడు మనస్సు సంతను భగవంతునియందుఁజేర్చి కొన్ని దినములు కదలక మెదలక యట్లే యుండెను. సంకల్ప మాత్రముచేత ముగ్ధోకములను వ్యాకులపెట్టఁగల శక్తిమంతుఁడగు మారుడు కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము, గర్వము, ఓర్వలేమి, విషాదము. భయము మున్నగు తనః ఘటికారమునంతను దోడ్కొని యచటికి వచ్చి గౌతముని

నపుడు ముట్టడించెను. దుష్టసంకల్ప రూపములగు నా పెను భూతములు గౌతమునిజేతీ యతని నింటికి మరలు మనియు, రాజ్యము నేలుకొమ్మనియు, భార్యాపుత్రులను గూడి మఱల సంసారసుఖముల ననుభవింపుమనియు సయమున, భయమున నతనికి బోధింపసాగెను. కాని గౌతముఁడు వానికి లొంగ లేదు. పదు నేనిమిది దినములు వానితో హోరాహోరిగా బోరాడి తుదకు వానిని జయించెను. అప్పుడు మారుఁడు విఘ్న మనో రథుఁడై తన పరివారమును దోడ్కొని యతనిని విడిచిపోయెను. అప్పుడతని యంతఃకరణము పూర్తిగ నిర్మల మగుటచేత భగవజ్జ్యోతి యతని నిర్మలహృదయమున బందొమ్మిదిన దినమునఁ దెల్ల వాటుజామునఁ ప్రవేశించెను. అప్పుడతని మనఃకమలము పూర్తిగ వికసించెను. అపారమైన తెలివి వెలుగతని యందుఁ బ్రవేశించుటచే నాల్గు విధములగు సత్యములతనికి స్ఫురించెను. జనన మరణముల ననంతముగఁ బెంచునట్టివి ప్రపంచదుఃఖము లను నది మొదటి సత్యము. ఎంత దీర్చినను దీఱక నేయివోసిన యగ్నివలె సదా ప్రజ్వరిల్లుచు నిత్యనూతన రూపము వహించెడి స్వార్థపరత్వమే మానవదుఃఖ కారణమనునది రెండవ సత్యము. స్వార్థపరత్వ రూప కామనాశన మవశ్య కర్తవ్య మనునది మూడవ సత్యము. అది నశించుటకు సాధనమవశ్యము చేయ వలయుననునది నాలుగవ సత్యము.

జ్ఞానజ్యోతి ప్రవేశించుటచే నతని హృదయము వెలుగు చుండెను. అందువలన ప్రపంచము నందలి సకల భూతములును జ్యోతిగ్గయములుగ నతనికిఁ గనఁబడఁ జొచ్చెను. సూర్యోదయ మైనంతనే చీకటులు తొలగి వృక్షములు, పౌలములు,

పర్వతములు, సరిత్రముద్రములు, మనుష్యులు, నితర జంతు జాలము మున్నగు సమస్త ప్రపంచ వస్తువులును సుస్పృష్టముగ మన కక్షిగోచరములైనట్లు గౌతమునికి జ్ఞానోదయమైనంతనే మానవదుఃఖ కారణములును, తన్నివారణోపాయములును నతనికి సుస్పృష్టములయ్యెను. ఈ విధముగ గౌతముడు తన ముప్పది యైదనయేట వైశాఖశుద్ధ పూర్ణిమ దినమున జ్ఞాన ప్రబుద్ధుడయ్యెను. అందువలన సతఃకంఠాంతరము నుండియు బుద్ధునామముతో వెలయుచుండెను. అతడు కూర్చుండిన యశ్వత్థ వృక్షముకూడ జ్ఞానవృక్షముగఁ బరిగణింపఁబడఁ జొచ్చెను. ఆ వృక్షముకింద బుద్ధుడు నలువది తొమ్మిది దినములు నివసించెను.

శ్రీ గౌతమచంద్రుని జ్ఞానబోధలు.

పదపడి గౌతమ బుద్ధుఁ డరణ్యావాసము విడిచి సంసార దుఃఖములచేఁ బరితపించుచున్న సర్వ మానవకోటికిని తన సత్య సందేశ ముపదేశించుటకు బయలుదేఱెను. అతఁ డెల్లరకు నిట్లు బోధింపఁజొచ్చెను. “సోదరులారా! అనుభవముచే నేను దెలిసికొనిన సత్యవృత్తాంతము వినుడు. భగవంతుడు సృష్టినంతను ధర్మసమ్మతముగ నిర్మించి దాని నేక సూత్రమున నడిపించుచున్నాడు. సృష్టియం దెచ్చటను గారణములేని కార్యముండదు. మంచి సంకల్పములచేత మంచి ఫలములు కలుగుచున్నవి. మానవుడు తానుజేసిన మంచి కర్మలకును, జెడ్డ కర్మలకును ఫలముగఁ బుణ్యపాపము లనుభవించుచున్నాడు. ఈ జన్మలో మానవుఁ డనుభవించెడి యావేదనము, విచారము, దైన్యము. శోకము మున్నగునవి యతని పూర్వజన్మ దుష్కృత ఫలములు.

తాని ననుభవించుటకే మానవునికి జన్మాంతరము కలుగుచున్నది. సకల పాపకర్మలకును గామమే మూలకారణము. కామమును విడిచినగాని మానవ దుఃఖములు నశింపవు. సృష్టియంతయు నిత్యము మాటుచుండెడి పదార్థములతోనిండి దుఃఖజనకమే యగుచున్నది. కనుక నిత్యశాంతిరూపమగు నిర్వాణప్రాప్తియే శీవితప్రయోజనము. కర్మసిద్ధాంతమునందలి విశ్వాసము, భావ సంశుద్ధి, సత్యకథనము, సత్కర్మము, ధర్మజీవనము, సాధువర్తనము, ఆత్మశిక్షణము, ధ్యాననిష్ఠ యనెడి యష్టాంగములు గల దివ్యపథమునఁ జరింపుటచే మానవుఁడు సంసారదుఃఖ రహితఁడై నిర్వాణరూపము క్తి నొందును. జీవహింస, చౌర్యము, వ్యభిచారము, అసత్యము, మాదక వస్తుసేవనము పూర్తిగ విసర్జింపవలెను. అకాలభోజనము, సృత్యగీతములు, నీతిబాహ్యములగు ప్రదర్శనములు, పుష్పమాలాధారణము, నేపథ్య విధానము, హంసతూలికా తల్పములు సత్యసాధకునికి విషప్రాయములు.”

ఇటు లద్భుత విధముగ బోధింపుచు మొట్ట మొదట నతఁడు కాశికీబోయి యచటఁ దన నూతన ధర్మప్రచారము చేయఁగా నతనికిఁ గొందఱు శిష్యులు లభించిరి. కాశీ పట్టణ సమీపమందున్న యొక వనమున నతఁడు శిష్యబృందముతోఁ గొన్నాళ్ళుండెను. అపుడు తన్నుఁ జూడవచ్చెడి ప్రజలకు జ్ఞాన బోధ సేయుటచేఁ దన బోధలు వినిన వా రా క్షణమందే యతనికి శిష్యులగుచు వచ్చిరి.

కొంతకాలమైన తరువాత బుద్ధుఁడు తన శిష్యబృందముతో రాజగృహమునకుఁ బోయి యూరీవెలుపల నున్న

యొక తాళవనమునందు బసచేసెను. అప్పుడు మగధ రాజ్యాధీశుడగు బింబిసారుడు సపరివారుడై యచటి కేఠెంచి బుద్ధునికి సాష్టాంగ ప్రణామము చేసెను. బుద్ధుడు డతని నాశీర్వాదించి తాను సాధించిన నూత్నధర్మముల నతనికి బోధించెను. అతని బోధలువిని తస్మయత్యమునొంది బింబిసారుడు తత్క్షణమే యతనికి శిష్యుడయ్యెను. “యథారాజా తథాప్రజా” యను నట్టి యార్థోక్తి ననుసరించి యతని ప్రజలుకూడ రానురాను బౌద్ధ ధర్మములనే యవలంబించిరి.

గౌతమ బుద్ధుడు రాజగృహ మందుండిన వార్త కొన్నాళ్ళ కతని తండ్రి శుద్ధోదనునకుఁ దెలిసెను. శుద్ధోదనుఁడును, యశోధరయును, రాహులుఁడును గౌతముని నెఱుఁచు చూతుమాయని తహతహ పడఁ జొచ్చిరి. అతనికిఁ దోడ్తెచ్చుటకు శుద్ధోదనుఁ డెందఱి నో రాయబారులను రాజగృహమునకుఁ బంపెను. కాని వెళ్ళిన రాయబారి మరల కపిలవాస్తు పురమునకు రాఁడయ్యెను. ఏమనిన, వారు గౌతముని బోధలు విని సంతనే యతనికి శిష్యులై యతనిని క్షణమైన విడిచి యుండుట కిచ్చగింపరైరి. గౌతమ బుద్ధుని రాకకొఱకు రాజకుటుంబమంతయు నువ్విళ్ళులూరు చుండుటచే శుద్ధోదనుని సభాస్థారులలో ప్రముఖుఁడును, సిద్ధార్థుని బాల్య స్నేహితుఁడును నయిన ఉదయనుఁ డనువాడు పోయి గౌతమ బుద్ధుని దర్శించి యతనిని శిష్య సమేతముగ కపిలవాస్తు నగరమునకుఁ తోడ్తెచ్చెను. గౌతముడు రాజ్యత్యాగము చేసి యప్పటి కేడేండ్లయ్యెను.

గౌతమచంద్రుడు తండ్రిని, భార్యను చూడ వచ్చుట.

గౌతముడు నగరమునఁ బ్రవేశించిన వెంటనే యతని భార్య యశోధర ముందుగఁ బోయి యతనికి సాష్టాంగదండ ప్రణామ మాచరించెను. పిదప శుద్ధోదనుడుకూడ సంశోషముతో నతనికి స్వాగతమిచ్చి రాజ్య మప్పగింతునని యతనితోఁ జెప్పెను. అదివిని గౌతమ బుద్ధుడు తండ్రితో, “రాజా! వినుము. యువరాజగు సిద్ధార్థుఁ డనెడి ప్రత్యేకవ్యక్తి యిపుడు లభింపఁడు. అతడిపుడు బుద్ధుడై సార్వ జనీనత నొందినాఁడు. అతని యందిపుడు సర్వమానవులకు సమానమగు స్వామ్యము కలదు. నీకు కూడ నట్టి హక్కు కలదు. అతఁ డందఱకును సమానబంధువును, ప్రియతముఁడనై యున్నాఁడు. అంతవంతమును, భౌతికమును నగు కామరాజ్యము నేనాఁడో విడిచి యతఁడిపు డనంతమగు ప్రేమ రాజ్యమునకుఁ జక్రవర్తియై యున్నాఁడు.” అని మృదుమధుర భాషలతో నతనికి సమాధానము చెప్పెను. తదుపరి యొకనాటి రాత్రి బుద్ధుని నూత్న ధర్మములు శుద్ధోదనుఁడు వినెను. అపుడానంద పారవశ్యముతో నతఁడు గౌతమ బుద్ధునకు సాగిలి మ్రొక్కి తనను శిష్యాధమునిగ నైన ననుగ్రహింపుమని యతనినిఁ బ్రార్థించెను. గౌతముని బోధలు వినిన యశోధర కూడ నానందము పట్టలేక “ఓ మహాపురుషా! నీ యనంత ప్రేమ రాజ్యమునకు రాహులుని గూడ వారసునిగ ననుగ్రహింపుము. ఈ దీనురాలి మాట మన్నింపుము.” అని యెలుఁగెత్తి యాశ్రయించెను. గౌతముడు శుద్ధోదన యశోధరల ననుగ్రహించి వారిని దన శిష్యులుగఁ జేకొనెను. కొంత కాలమునకు శాక్య దేశీయు లందఱును బౌద్ధ మతమునే స్వీకరించిరి.

గాతమ బుద్ధుడు పరివ్రాజకుఁ డగుటచే నతఁడొక చోట నుండక యందంద దిరుగుచు వేలకొలది ప్రజలను తన మత ధర్మముల నవలంబింపఁ జేసెను. శిష్యగ్రహణ మందతఁడు బాతిమత విచక్షణగాని, వర్ణాశ్రమ భేదములుగాని పాటింప లేదు. మహారాజులు, శ్రమజీవులు, ధనికులు, బీదలు, ప్రభువులు, దీనజనులు, నిరక్షరాస్యులు, మహాపండితులు కూడ నతని శిష్య గణమందుండిరి. పదపడి కొంతకాలమునకు శుద్ధోదనుఁడు మృతిబొందుటచే తండ్రి యంత్యక్రియ లాచరించి పుత్రుఁడగు రాహులుని బౌద్ధ భిక్షువుగ స్వీకరించి భార్యయగు యశోధరను, పినతల్లియగు ప్రజాపతీదేవిని సన్యాసినులుగా జేసి తన వెంటఁగొని పోయెను. ఈ విధముగ బుద్ధదేవుని సం దేశము విద్యుల్లతా వేగమున నుత్తర భారత దేశమందంతటనుఁ బ్రాకి పోయెను.

గాతమ బుద్ధుడు నలువదియైదు సంవత్సరము తీరితిగ నాయా దేశములందు ధర్మబోధచేసెను. అతఁడును, అతని శిష్యులును సంవత్సరమున కెనిమిది మాసములు మతప్రచారము చేసి వర్షకాలము నాలుగు నెలలును శిష్యులు తమకొఱకాయా స్థలములందు కట్టియున్న విహారములందు చాతుర్మాస్య దీక్ష నిర్వహించుచుండిరి.

(శ్రీ) గాతమబుద్ధుడు పర నిర్వాణము క్తి నొందుట.

గాతముడిట్లు దీర్ఘకాలము మత ప్రచారముచేసి తన దేహపతనకాలము తటస్థించినఁ దని తెలిసికొని తుది సంవత్సరమందు... వైశాఖ శుద్ధపూర్ణిమనాఁటి సాయంకాలమునకు

కుశీనగరమనెడి యొక గ్రామమునకు వచ్చెను. అది కాశీ క్షేత్రమునకు నూటయిరువదిమైళ్ళ దూరమందుండెను. కుశీనగర గ్రామమున కుపకంఠమున సాలవృక్షములతో నిండియున్న వనమొకటి కలదు. అచట నెడముగనున్న రెండు సాలవృక్షమునడుమఁ గుశలతో తన శయ్యనేర్పఱచుకొని దానిపై నుత్తర శిరస్సుగ నతఁడు పండుకొనెను. అప్పుడు తన శిష్యులను గొందఱిని పిలిచి వారితో, “భిక్షువులారా! మీకు మఱలఁ దుదిసారిగ బోధించుచున్నాను. మానవుని మానవత్వము దివ్యత్వమునకు జోటియవలెను. అతని పార్థివ శక్తులన్నియు జ్ఞానజ్యోతియందు లయమొందవలెను. శ్రద్ధాభువులరై మిమ్ములను మీరే యుద్ధరించుకొనవలెను.” అని చెప్పి యోగధారణచేసి సమాధి నిష్ఠుఁడై యానాటి వేకువజామున నతఁడు పరమపదము నొందెను.

*

బౌద్ధమతమునకు మన భారతదేశమే జన్మస్థానమైనను నది పుట్టినచోటకంటెఁ బ్రాచ్యఖండము నందలి యితర దేశములందు విశేషవ్యాప్తి నొందెను. అది ప్రేమమతమగుటచే మతము లన్నిటిలో మిన్నయగుచు నేటికి రెండువేల యైదువందల సంవత్సరములకు మించి జగత్ప్రసిద్ధులుగు మతముగ విరాజమానమగు చున్నది. మానవజాతిలో మూడవ వంతునకుఁ బైగా గౌతమబుద్ధుని జ్ఞానబోధలను, దత్తబంధములైన నైతిక పారమార్థిక ప్రణాళికలను నాదరించియున్నారు. అహింసా విశ్వప్రేమలను బోధించెడి యీ మహాపురుషుని సర్వోత్తమ మత మిప్పు డాసియాఖండమునందలి ప్రాచ్యద్వీప కల్పమునందును, మధ్య ఆసియా, సైబీరియా, చైనా, జపాను,

టిబెట్టు, నేపాలదేశములందును, సింహళ ద్వీపమందును వ్యాపించి యచ్చటి ప్రజలను ధర్మప్రవర్తనకు నొనర్చినది. మన భారతదేశమందైనను మూర్ఖవంశ్యుడగు నశోకచక్రవర్తి కాలమందు హిందూకుష్పర్వత పక్షి మొదలు బ్రహ్మపుత్రా నదివరకును, హిమవత్పర్వతశ్రేణి మొదలు దక్షిణ పినాకినీ నదివరకును వ్యాపించియున్న యతని సామ్రాజ్యమందీమతము వ్యాపించియే యుండెను. రాజర్షి యగు నశోకుడు బౌద్ధధర్మాను సారముగఁ బ్రేమాహింసలనే యాదర్శముగ బెట్టుకొని సామ్రాజ్య పరిపాలనముచేసి దూరదేశములైన బర్మా, సిరియా, ఈజిప్టు, మాసిడోనియా, సుమిత్ర మున్నగువానిని గూడ బౌద్ధధర్మ సుసంపన్నములుగ నొనర్చెను.

భారతభాగ్య విధాతయు, నవభారత ప్రప్తయునగు గాంధీ మహాత్ముడు బౌద్ధమతము యొక్క మూలధర్మములైన యహింసను, ప్రేమను ఆచరణయందుంచుకొనుటచే నతఁ డపర బుద్ధుడనియే ప్రపంచ ప్రసిద్ధి వడసెను. అతని యనుయాయులగు ప్రస్తుత స్వతంత్ర భారతదేశ పరిపాలకులతని యహింసాది ధర్మాచరణమునకు స్ఫూరిక చిహ్నములుగ నశోక సామ్రాజ్య చిహ్నములగు చక్ర స్తూప సింహాదులను సగర్వముగ నాదరించుటయు, వానిని దమ జాతీయపతాకము నందును, నాచిత్రముద్రాశాలల యందును, తంతి తనా పనివాండ్ర శాఖాధుల యందును విరివిగ నుపయోగించుటయు మిగుల సంక్షోభ చాయకమగు విషయము.

ప్రేమ చంద్రులు

శ్రీ చైతన్య చంద్రుడు

శ్రీ చైతన్య చంద్రుని జననము, బాలకీడలు.

శ్రీ చైతన్య చంద్రుడు పశ్చిమ వంగరాష్ట్రమున 1486 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 18 తేదీని ప్రాచీన నవద్వీపమందు గంగా నది తూర్పుతట్టున నున్న శ్రీధామ మాయాపురమున నుదయించెను. నవద్వీపమండల మష్టదశములు, మధ్యకర్ణిక గల పద్మము వలె నుండును. మాయాపురము కర్ణిక రూపమై యంతర్ద్వీప మనబడు చున్నది. సీమంతద్వీపము, గోద్రుమద్వీపము, మధ్య ద్వీపము, కులద్వీపము, ఋతుద్వీపము, జహ్నుద్వీపము, మోద ద్రుమ ద్వీపము, రుద్రద్వీపము ననునవి పద్మముయొక్క యష్ట దశములవలె సంతర్ద్వీపమును జాటియండును.

శ్రీ చైతన్యుడు జన్మించిన దినము పూర్ణిమదినము. సూర్యుడ స్తమించిన కొలది కాలమునకే చంద్ర గ్రహణము పట్టచుండెను. అప్పుడు మాయాపురవాసులందఱును గంగా న్నానఘచేయు చుండిరి. వారు దిక్కులు మాటుమోగునట్లు హరినామ సంకీర్తనము చేయుచుండఁగా నా మహాపుణ్యకాల ముం దితఁడవతరించెను. ఇతని తండ్రిపేరు జగన్నాథమిత్రుడు. గొప్ప సంస్కృత పండితుడు. ఇతని తల్లిపేరు శచీదేవి. ఈమె

నీలాంబర చక్రవర్తియనెడి పేరుగల యొక ప్రసిద్ధశ్యాతిపికుని కొమార్త. నింబవృక్షము (వేపచెట్టు) క్రిందజన్మించుట చేతఁ దల్లి యితనికి నిమ్మాయి అనిపేరుపెట్టెను. పదాఱువన్నె బంగారమువలె వెలుగుచున్న యితని శరీరముచూచిన యిరుగు పొరుగు స్త్రీ లితనిని గౌరాంగుండని పిలువసాగిరి. ఇతనిశరీరమందంతటను మహాపురుషలక్షణములు దోచుచుండెను. ఇతఁడు జన్మించిన వేళకు గ్రహములన్నియు సుచ్చస్థితియందుండెను. ఇది కనుపెట్టి యితఁడు లోకమునుదరించుటకే జన్మించినాఁడని తెలిసికొని పితామహుఁడితనికి విశ్వంభరుఁడని నామకరణము చేసెను.

బిడ్డ కన్నప్రాశనము చేయువేళ పూర్వాచారము ననుసరించి వడ్లు, అటుకులు, మట్టియుండ, బంగారు, వెండి, శ్రీ మద్భాగవతగ్రంథము నతని యెదుట నుంచబడినవి. బిడ్డఁడు తల్లియొడినుండి దిగినచ్చి తన చిన్నిచేతులతో భాగవత గ్రంథమును దాఁకెను. దీనిని బట్టి యతనికి భాగవత జీవనమందే యభిరుచి కలదని తలిదండ్రులు తెలిసికొనిరి.

ఒకనాఁడు తమ ముద్దుకొమరుఁడు శరీరము ముడుచుకొని యున్న పెనుఁబాము నొకదానినెక్కి కూర్చుండెను. ఆమహాసర్ప మతని శిరస్సుపైఁ బడగయెత్తి యాడుచుండెను. అది చూచి శచీదేవియు, జగన్నాథమిశ్రుఁడును భయభ్రాంతులై యెలుఁగెత్తి యాక్రోశించిరి. ఆసర్పము బిడ్డకెట్టి హానియుఁ జేయకుండ నతనిని మెల్లగ విడిచిపోయెను. అదిశేషుఁడే యీవిధముగ వచ్చి బాలచైతన్యుని సేవించెనని చెప్పుదురు. ఒకప్పు

దాచిన్ని బాలుడు విడువకుండ నేడ్చుటయు, నిమగుపొరుగు స్త్రీలందఱువచ్చి యఖండనామ సంకీర్తనముచేసి నప్పు డూ కుండుటయు జరుగచుండెడిది.

ఒకనాఁడు బాలచైతన్యుఁడు తన గృహప్రాంగణముం దా డుకొనుచుండెను. అప్పుడతని యొంటనున్న బంగారుశామ్ములు దొంగిలింపవలెననెడి యుద్దేశముతో నిద్దఱు దొంగలు వచ్చి వానిని తమ భుజములపై నెక్కించికొని యెచటికో పోవుచుం డిరి. బిడ్డఁడు మాయూధీశుఁడగుటచే వారలకు మనశ్చాంచ ల్యము కలిగించెను. అందువలన వా రూరెల్లదిరిగి తిరిగి యెచటి నుండి బాలు నెత్తుకపోయిరో, అచ్చటికే మఱల వానినిదెచ్చు చుండిరి. తమ ముద్దుపాపఁడు కనబడలేదని తలిదండ్రులత్నికై వేదకుచు గన్నీరు మున్నీరుగ నేడ్చుచుండిరి. వారినిజూచి దొంగలాశ్చర్యముకొంది బిడ్డనచ్చటనే విడిచి పాటిపోయిరి.

ఒకనాఁడు తనకేదోయొక గ్రంథముఁ గొనితెమ్మని జగ న్నాథమిశ్రుఁడు తన యింటిగదిలోనికి తనపుత్రునిఁ బంపెను. అతనిపాదములకెట్టి యలంకారములు లేకపోయినను బిడ్డఁడు గదిలో నడచుచుండినపుడందెల చప్పుడును, చిటుగజ్జెల చప్పు డును నతని తలిదండ్రులకు వినిపచ్చెను. తమబిడ్డ యాడుకొను టకు బయిటకిబోయిన వెనుక వారా గదిలోనికిఁ బోయిరి. అప్పుడునేలపై జూడగా బాలునిపాదములు పడినచోట పద్మము, చక్రము, అంకుశము మున్నగు దివ్యచిహ్నములు వారి కగ్రప డెను. అచిహ్నాది యానందపరవశులై జగన్నాథమిశ్రుఁడుఁడు, శచీదేవియు దమపుత్రుని పాదచిహ్నములకు సాష్టాంగ నమ

స్కారములు చేసిరి. తమకులదైనమగు బాలగోపాలుఁడే తమ యింట నవతరించెనని సంతోషపడసాగిరి.

మరియొకనాఁడు శచీదేవి తనచిన్న కొమరునికిఁ దిను మని కొన్ని మధురభక్ష్యముల నిచ్చెను. అతఁడవి తినుటమాని మన్ను తినుట కారంభించెను. అదిచూచి శచీదేవి యతని చేత నున్న మన్ను లాగివైచి మన్నేలతినుచుంటివని యడుగఁగా “అమ్మా! మితాయి మట్టియొక్క వేరొకరూపమేకదా? కనుక నీరెంటికిని నాకు భేదముకనఁబడలేదు” అని బదులు జెప్పెను. అదివిని శచీదేవి యాశ్చర్య చకితయై, “నాయనా! ఈ వేదాంతము నీకెవరు చెప్పిరి? భక్ష్యములు తినినచో శరీరపుష్టి కలుగును. మృత్తిక తినినచో శరీరము రోగగ్రస్తమగును. కనుక నట్లుచేయఁబోకుము” అని చెప్పెను. అదివిని యతఁడు “అమ్మా! అటులేచేయుదును. నాకాకలి వేసినప్పుడు నీయొద్దపాలు త్రాగడనులే” అనిచెప్పి యామెను ప్రేమముగ్ధ నొనర్చెను.

కొన్ని దినములు పోయిన తరువాత మహాభక్తాగ్రేసరు డగు బ్రాహ్మణుఁ డొకఁడు జగన్నాథమిత్రుని యింటికి వచ్చి యతనియూతిభ్యము నర్పించెను. జగన్నాథమిత్రుఁ డతని నెంతయు నాదరించి వండుకొనుటకు సామగ్రి నిచ్చి యతని కొక గది ప్రత్యేకముగ నేర్పటచెను. ఆ బ్రాహ్మణుఁడు స్వయంపాకము చేసికొని భక్తి పారవశ్యమునఁ గనులురెండు మూసికొని తన కీప్తదైవమగు బాలగోపాలునికి దానిని నివేదించు చుండెను. అప్పుడువారి చిన్న బిడ్డఁడు దొంగతనముగ నచటికి వచ్చి తొన్నమును గొంత కబళించి పాటిపోయెను. బిడ్డ తాకిన యన్నము నెట్లు తినుదునని యా బ్రాహ్మణుఁడు స్వస్వపడు

చుండెను. అదిచూచి జగన్నాథమిశ్రుడు జాలిపడి మఱల నతనిని వండు కొనుమని చెప్పి వలయు పదార్థముల సచ్చెను. అంతేకాక తమ బిడ్డ మఱల నచటికి రాకుండ నతడు కావలి యుండెను. కాని మఱల నివేదన కాలమున వారి చిన్ని బాలుఁ డందఱినిఁ గన్నొఱంగి యచ్చటికి మెల్లమెల్లగా వచ్చి నివేదితాన్నమును మఱలఁ గబళించెను. అదిగని యింటి వారందఱును మిగులఁ జింతా క్రాంతులైరి. మఱల జగన్నాథ మిశ్రుఁ డతని నెంతయు వేడు కొనగా నతడు మూడవ పర్యాయము వండుకొనుట కంగీకరించెను. స్వయంపాకముచేసి తొల్లిఁటి వలెనే తన యిష్టదైవమునకు వండిన పదార్థముల నతడు నివేదించు చుండెను. అప్పుడు బాల చైతన్యఁ డతనికి మఱలఁ బ్రత్యక్ష మయ్యెను. కొంపమునిఁగె నని యాబ్రాహ్మ ణుడు బొబ్బరించుటకు సర్వసిద్ధముగ నుండగా నతనికి వాగ్బంధము కలిగించి యాబిడ్డఁడు మందహాసముతో, “ఓయీ! బ్రాహ్మణుడా! నీవు నామంత్రము జెప్పి నన్ను బిలిచి నీవు వండిన యన్నము నా కిప్పటికి ముమ్మాఱు నివేదించితివి. నేనారగించుటకు వచ్చినప్పు డెల్లఁ బెనుబొబ్బ లిడుచుంటివి. నీ యభిప్రాయ మేమి?” యని పలుకుచు నతని ననుగ్రహింపఁ దలచి తన యష్టభుజగోపాల రూప మతనికిఁ జూపెను. అంతే కాక తన యవతార ప్రయోజనముగూడ నతనికి దెలిపి యీరహస్య మెవరికిఁ జెప్పవద్దని యతనిని శాసించెను. భగ్నాత్ముఁ డగునా బ్రాహ్మణుఁ డప్పటినుండి పవద్వీప మందే స్థిర నివాస మేర్పఱచుకొని యనుదినము శ్రీ చైతన్య దేవుని దర్శనము చేయుచుండెను.

ఒకనాఁ డొక భిక్షుకుఁడు మహాదేవుఁడగు శంకరుని గూర్చి పాటలు పాడుచుఁ దమ గృహద్వారమునొద్ద నిలువఁ బడెను. మనోహరమగు నతని సంకీర్తనము విని చైతన్యుఁడు తన్మయత్వము నభినయించి శంకరరూపము వహించెను. తన జన్మము ఫలించెనని యా భిక్షువతనినిఁ దన భుజములపై నెక్కించుకొని గృహ ప్రాంగణమందుఁ గొంతసే పానందతాండవము చేసెను. ఈలీల లన్నియు నా దివ్యశాలుఁడు తన యైదవ సంవత్సరము లోపలనే ప్రకటించెను.

శ్రీ చైతన్యచంద్రుని విద్యాభ్యాసము, వివాహము.

శాల చైతన్యుఁడు తన యెనిమిదవయేట మాయాపురమునకు సమీపమందున్న గంగానగరమున గంగాదాసపండితుని పాఠశాలయందుఁజేరెను. అచట సంస్కృత వ్యాకరణమందును, అలంకారశాస్త్రమందును రెండు సంవత్సరముల నాటికే పండితుఁ డయ్యెను. తదుపరి మహాపండితుఁడైన తన తండ్రి యొద్దనున్న గ్రంథముల సాయముతో దర్కవేదాంత శాస్త్రములును, స్మృతిపురాణాదులును దన యింటివద్దనే తనంతట దాను జదువుకొనెను. పదునాఱు సంవత్సరముల యీడు వచ్చువఱకు నవద్వీపమందుఁ జైతన్యునితో సమానుఁడగు పండితుఁడు లేడనునంతటి సర్వతోముఖ పండిత్యము నతఁడు సంపాదించెను. పదపడి కొంతకాలమున కతని తండ్రి జగన్నాథ మిత్రుఁడు మరణించెను. తన తల్లియపుడు దుఃఖాశ్రాంతురాలై నిస్సహాయ యగుట నతఁడు గమనించెను. తల్లిని సంకోష పెట్టుటకుఁ దన గ్రామమునకు సమీపమందు నివసించుచున్న సుప్రసిద్ధ పండితుఁడైన వల్లభాచార్యుని కొమార్తయగు శ్రీమతి

లక్ష్మీప్రియాదేవి నతఁడు వివాహము చేసికొనెను. లక్ష్మీప్రియ యాదర్శగృహిణియై గృహకృత్యములు చక్కగ నిర్వర్తింపుచుండెను. తన భర్తను జూడవచ్చెడి పండితులకును, సన్యాసులకును, అతిథులకును సంశోషపూర్వకముగ నన్నదానము చేయుచు నత్తగారిని, భర్తను సంశోష పెట్టుచుండెను.

ఒకనాఁడు చైతన్యదేవుఁడు తర్కపండితులీల నభినయించుచుఁ దనశోఁ దర్కవాద మొనర్చుటకుఁ బండితులనెల్ల నాహ్వానింపుచు నవద్వీప పురీపీఠులవెంట శిష్యసమేతుడై తిరుగుచుండెను. అది చూచి మాయాపుర నివాసియు, బరమ భాగవతుఁడును నైన శ్రీవాస పండితుఁడును నతఁడు పిన్న వయస్కుడైన చైతన్యునిఁ జేరబిలిచి, “ఓయీ చిన్నవాడా! శ్రీకృష్ణుని, కృష్ణభక్తిని, కృష్ణప్రేమను, సంపాదించుటే జీవితప్రయోజనము కాని లౌకిక పాండిత్య సంపాదనము జీవ స్వధర్మము కాదు. అది స్వాతిశయము, దురహంకారము, విద్యాగర్వము, వాగ్వివాదము మున్నగువానిని గలిగించును. కనుక ప్రేమభక్తిని సంపాదింపుము. ఈ ప్రచారము చాలింపుము” అని బోధించెను. అంతటనుండి చైతన్యుఁడు కృష్ణప్రేమ యందాసక్తి ప్రకటించుచు దానినే ప్రచారము చేయుచుండెను.

శ్రీ చైతన్యచంద్రుని యుపాధ్యాయవృత్తి.

శ్రీ చైతన్యుఁడపుడు గృహస్థ ధర్మమందుండుటచే నతఁ డొకపరి ప్రాచ్య పంగ దేశమునకుఁ బోయి యచట కొంత కాలము దేశికవృత్తియందుండెను. అచట కృష్ణప్రేమ కలిగించెడి విద్యనే తన శిష్యులకు నేర్పుచు ధనము విశేషముగ నార్జించెను.

అతఁడచటనుండిన దినములలో తపన మిశ్రుఁడనెడి బ్రాహ్మణోత్తముఁ డొకఁడు చైతన్య నొద్దకు వచ్చి, “ప్రభూ ! నిన్నటి రాత్రి నాకొక మహాత్ముఁడు స్వప్నమున దర్శనమిచ్చి సాక్షాద్భగవంతుఁడవగు నీవలన నా జీవిత ప్రయోజనమును దెలిసికొమ్మని చెప్పి యంతర్హితుఁడయ్యెను. కనుక నీ పాదదర్శనము నకు వచ్చితిని. నాజన్మ సఫలమగుటకు నేను సంపాదించవలసిన దెద్ది? దానికి సాధనమెద్ది?” అని యడిగి యతని పాదములకు సాష్టాంగ నమస్కారము చేసెను. అప్పుడు మహాప్రభు వతనితో “ఓ విప్రోత్తమా ! నీ మతి కృష్ణభక్తిరస భావితముగ నున్నట్లు నేను గ్రహించితిని. కనుక నీవు ధన్యతముఁడవు. వినుము. కృష్ణశబ్దము నిర్మలప్రేమ స్థితినే నిరూపించుచున్నది. ప్రేమ యాకర్షించునంత బలవత్తరముగఁ బ్రపంచమానందే వస్తువును వేఱొకవస్తు వాకర్షింపఁ జాలదుకదా? కనుక కృష్ణుఁడనిన నిర్మలప్రేమతత్త్వమనియే తెలిసికొనుము. కృష్ణప్రాప్తి యనినఁ బ్రేమప్రాప్తియే. భగవత్ప్రేమను సాధించుట జన్మమెత్తి నందులకు ప్రతిజీవుఁడును జేయవలసినపని. దీనిని సాధించుట కృష్ణనామసాధనము చేతనే. కనుక నో విప్రోత్తమా ! నీవు కృష్ణనామము చేసినచో కృష్ణుఁడే నీ వాడగును. ఇట్లు భగవత్ప్రేమను సాధించి జన్మసాఫల్యము నొందఁగలవు. కలియుగ మందు హరినామ సంకీర్తనమే జీవునికిఁ దరణోపాయమని చెప్పుట కిదేకారణము. చేయువానిని వినువానిని కూడ నామము వచిత్రము చేయును. నామ సంకీర్తనముచేత కృష్ణుఁడు సంతోషించినట్లు యజ్ఞ దాన తపస్సులచేత సంతోషించెడు. విషయము, సహనము, గర్వరాహిత్యము, సర్వజన సన్మాన బుద్ధికల్పి ఖరంతర కృష్ణనామ సంకీర్తనము చేయుము. అట్టి సంకీర్తన

ఫలముగ రానురాను భగవత్ప్రేమాంకురము నీ హృదయ మందుఁ బొటమరించును. నామరూప కృష్ణుఁడును, కృష్ణరూప నిర్మలప్రేమయు నొక్కటే.”

అని యీవిధముగ శ్రీ చైతన్యదేవుఁడు తపనమిశ్రునికి బోధించి కాశికీబోయి ప్రేమసాధన చేయుమనియు, ద్వారలోనే తానువచ్చి యతని నచ్చట కలసికొందుననియు జెప్పెను.

శ్రీ చైతన్యచంద్రుని పునర్వివాహము.

ప్రాచ్య సంగదేశ పర్యటనము ముగించి ధనరాసులను హోదాగొని చైతన్య డింటికి వచ్చుసరికి సతని భార్యయగు లక్ష్మీప్రియాదేవి సర్పదష్టయై చనిపోయెను. అందులకు శచీదేవి దుఃఖింపుచుండగా నామె నోదార్చి యామెయిష్టము ననుసరించి రాజాస్థానపండితుఁడగు సనాతనమిశ్రుని పుత్రిక శ్రీమతి విష్ణు ప్రియాదేవిని మఱలఁ బెండ్లాడెను. ఈవివాహ వ్యయమంతయు సవద్వీపవాసుఁడగు బుద్ధిమంతుఁడనెడి ప్రసిద్ధ ధనవంతుఁడొకడు భరించెను. ఈబుద్ధిమంతుఁడనువాఁడు పూర్వ జన్మమందు సువర్ణసేనుఁడనెడి పేరుతో గౌడదేశమునకు మహారాజైయుండెను. ఇతఁడు నివసించెడి పట్టణమునకు సువర్ణవిహారమనిపేరు. ఇది శ్రీధామ మాయాపురమున కాగ్నేయ భాగమున నాలుగుమైళ్ళదూరమం దిపుడు శిథిలావస్థయందున్న యొక పట్టణము. ఇది యొకప్పుడు గౌడదేశమునకు ముఖ్య పట్టణమై యుండెను. సువర్ణసేనుఁడు మహాధక్తుఁడగుటచే నారదమహర్షి యొకనాఁడతని రాజధానికి వచ్చెను. అతఁడు రాజునకు ప్రేమధక్తి నుపదేశింపగా సతనికి యుక్తవై రాగ్యము

కలిగెను. అందువలన సతనికి కృష్ణదర్శనము చేయవలయు ననెడి ప్రబలమైన వాంఛ కలిగెను. నారదుడది తెలిసికొని యతనితో నిట్లనెను. “మహారాజా! కృష్ణుడే కలియుగ పావనావతారుడగు శ్రీ చైతన్యరూపమున యుగాంతరమున నవతరింప నున్నాడు. అతడు దేశమత విచక్షణలేకుండ సర్వజనులును భగవత్ప్రాప్తి కొఱకు భగవన్నామము నెట్లు కీర్తింప వలెనో యతఁడాచరణరూపమున నెల్లరకు నుపదేశింపఁగలఁడు. నీ భక్తికి మెచ్చి నీ రాజధానికి సమీపముగనే శ్రీధామ మాయాపుర యోగవీరమం దవతరించును. అప్పుడు నీవు బుద్ధిమంతుడనెడి నామముతో సతని ముఖ్యశిష్యులలో నొకఁడవై యుండువు” అని చెప్పి వెడలిపోయెను.

శ్రీ చైతన్య చంద్రుని శిష్య వాత్సల్యము.

పునర్ద్వితీయాహము చేసికొని శ్రీ చైతన్యుడు మఱల నుపాధ్యాయ పదవి నలంకరించెను. అప్పుడు కేశవమిత్రుడనెడి మహా పండితుఁ డొకఁడు కాశ్మీరు దేశమునుండి దిగ్విజయార్థము నవ ద్వీపమునకు వచ్చెను. అతని ఖ్యాతివిని భయపడి నవద్వీపము నందలి పండితు లందఱును పట్టణమును విడిచిపోయిరి. పిన్న వయస్కుఁడగు చైతన్యుడు మాత్రము వానికి వెఱవలేదు. దిగ్విజయి తన యెదుట గంగానదిని స్తుతింపుచుఁ జెప్పిన కొన్ని శ్లోకములలో నతఁడొక శ్లోకమునం దయిదుతప్పలుపట్టి యతనిని జయించెను. తఱువాత మఱికొన్నాళ్ళు, కనఁగా సతని పదు నాఱవయేట తన తండ్రిశ్రాద్ధ విధుల నాచరించు నెపమున గొందఱు శిష్యులను వెంటఁబెట్టుకొని గయా డ్దేత్రమునకుఁ బోయెను. అచట ఈశ్వరపురి య నెడి భాగవత సన్యాసికిశిష్యుడై

యతః డతని వలనఁ గృష్ణమంత్రము నుపదేశము పొందెను. అంతటనుండి యతఁడు కృష్ణప్రేమ రసపాన మత్తుడగుచు మాటి మాటికి మైమఱచు చుండెను. అచటనుండి మఱల నతఁ డింటికి వచ్చి కృష్ణప్రేమ సాధనము నసంఖ్యాకులగు తన శిష్యులకును, తల్లి శచీదేవికిని బోధించి యందఱకుఁ దరణో పాయము జూపెను. ఇతని బోధలు వినిన గృహస్రతు లంతటి నుండి తమ సంసార బంధములు త్రెంపుకొనఁ జొచ్చిరి. పండితులు వాగ్వాదము మానుకొనిరి. యోగులు ప్రాణాయామాది సాధనలు విడిచిరి. జ్ఞానులు బ్రహ్మకైవల్యము కోరఁజైరి. అందఱును పూర్ణపురుషుడగు శ్రీకృష్ణుని నామరూపమున నేవించుటకే కడంగిరి. వీరేకాదు. నవద్వీప మండలి బాలుకు, బాలికలు, స్త్రీలు, పురుషులు, పిన్నులు, పెద్దలు, మూఢులు, దీనులు మున్నగువారు సైతము కృష్ణనామ సంకీర్తనము చేయ మొదలిడిరి.

శ్రీ చైతన్య చంద్రుడు శిష్యులకు విష్ణుస్వరూపమును, విశ్వ రూపమును కనుపర్చుట.

అంతటనుండియు నవద్వీపమున ప్రతిగృహమందును తాత్రిం బవళ్లు కృష్ణనామము సాగుచుండెను. కాని భజనమనినఁ దలకంటగింపుగ నున్న వా రాగ్రామమునఁ గొందఱు కలరు. ఆ నిర్భాగ్యు లఖండ భజనముచేఁ దమకు రాత్రులందు నిద్రలేదని నవద్వీపమండలాధీశ్వరుని యొద్ద మొఱవెట్టఁ దలఁచిరి. అదివిని లోగడ చైతన్యుని పాండిత్యము నధిక్షేపించిన పరమభాగవతుడగు శ్రీవాసపండితుడు తన యింటిలో నృసింహదేవుని పూజన మారంభించి యతని శరణువేడెను.

అట్లు సవదీపవాసు లందఱును భయపడుచున్నారని చైతన్యుడు తెలిసికొనెను. అప్పుడు తన విశ్వంభర నామము సార్థకము చేయ నెంచెను. అతఁడు శ్రీవాసపండితుని యింటికిఁ బరుగునఁ జూచి “ఓయీ! నీవెవరిని పూజించుచున్నావో, అతఁడే నీ యెదుట నిలువఁబడి యున్నాఁడు చూడుము.” అనుచు శంఖ చక్ర గదా పద్మ కంఠమాలా శోభితమగు తన చతుర్భుజ విశ్వంభరరూపమును కనుపరచెను. అదిగని ప్రేమముగ్ధుడై శ్రీవాసపండితుఁ డానందాశ్రువులతో విప్ర్యుక్తముగ సతిఁ కభిషేకముచేసి హఠిపట్టెను. తనరూప ముపసంహరించి చైతన్యుడు శ్రీవాసునితో, “భాగవతోత్తమా! భక్తిరహితుల కల్లవార్తలకు నీవు భయపడరాదు. వారలనుగూడ నేను ప్రేమముగ్ధులుగఁ జేయఁగలను.” అనుచు జెప్పి యందులకు నిదర్శనముగ నాలుగు సంవత్సరములు నయస్సుగల శ్రీవాస పండితుని మేనగోడలగు నారాయణిని బిలిచి కృష్ణుని కొఱ కొక్కసారియేడుపు మనెను. అప్పుడా చిన్నబిడ్డ కృష్ణప్రేమ రసపానమత్తయై యానందాశ్రువులు రాల్చుచు సృత్యమొనర్చు సాగెను.

తన చతుర్భుజ విష్ణుస్వరూపమును శ్రీవాసపండితునికి చూపిన వెనుక సర్వజ్ఞుడగు శ్రీచైతన్య చంద్రుడచటి కసతి దూరమందున్న శాంతిపురమనెడి గ్రామమునకు శ్రీవాసుని సోదరుడగు శ్రీరామపండితుని బంపి యచ్చటనుండి భాగవతోత్తముడగు శ్రీయద్వైతాచార్యుడను వానిని బిలిపించెను. ఈ యద్వైతాచార్యుడు భగవదవతారమనియే సవదీప భాసుల విశ్వాసము. అతఁడు వచ్చిన వెనుక నొక శుభదినమున

కృష్ణుడు డబ్బునునికి జూపిన విధముగ శ్రీ చైతన్యదేవుడు శ్రీవాసాంగణమందు తన విశ్వరూపము నతనికి జూపెను. ఆ విశ్వరూపమందు రామ సృసింహ వామనాదులగు నవతారములే కాక సకల చరాచర ప్రపంచమును, దన్మధ్యమున నున్న అద్వైతప్రభువును గూడ ధన్యాత్ముడగు నద్వైతుడు దర్శించెను.

శ్రీ చైతన్యప్రభువు శ్రీవాసాంగణమందే కొంతకాలముండి తన యంతరంగ భక్తులతో బ్రతిరాత్రియు నఖండ హరి నామ కీర్తన మొనర్చుచు వారలకు దన యవతారరూపములు కనుపఱచుచుండెను. శ్రీ వాస పండితుడు తన యోగక్షేమము శ్రీకృష్ణునికే విడిచి నిత్యాభియుక్తుడై తనయిల్లు కదలకుండెను. ఒకనాడు చైతన్య డతనికి గని “నీవేల కుటుంబ పోషణకొఱకు ప్రయత్నింపవు?” అని యడిగెను. అది విని “ప్రభూ! నా ప్రభువు వరుసగ మూడుదినములు నా యోగక్షేమమును గమనింపనిచో నాలుగవ దినమున నేను గంగానదిలో పడి ప్రాణత్యాగము చేయుదు” ననెను. అది విని చైతన్య డతని సర్వార్పణ బుద్ధికి మెచ్చి గాఢాలింగనము చేసెను.

శ్రీ చైతన్యచంద్రుడు మృతబాలుని మాటలాడింతుట.

రాత్రులయందు నామసంకీర్తనము చేయునప్పుడు శ్రీ చైతన్యుడు తన యంతరంగ భక్తులనుదప్ప నితరులను శ్రీవాసాంగణములోనికి రానిచ్చుటలేదు ఒకనాడు నాస్తికుడగు గోపాలచపలు డనెడి బ్రాహ్మణుడొకడు సంకీర్తనవేళకు శ్రీ

వాసాంగణమునఁ జొరఁబడుచుండగా నతఁడు నిరోధింపఁబడెను. అందువలన నతనికిఁ గోపమువచ్చి శ్రీవాస గృహ ప్రాంగణ మందు మద్యమాంసాదుల నునిచిపోయెను. అతఁ డట్లానర్చి నందులకు కొద్దిరోజులకే యతనికిఁ గుప్తవ్యాధి యంకురించెను. అప్పుడతఁడు శ్రీవాసపండితుని పాదములపైఁ బడెను. అతఁడు జాలిపడి క్షమించుటచే నా బ్రాహ్మణుఁడు రోగ నిర్మూలక డయ్యెను.

మఱియొకనాటిరాత్రి శ్రీచైతన్య దేవుఁడును, వాని యంతరంగభక్తులును భజన చేసిచేసి కృష్ణనామ రసపానమత్తులై యుండగా శ్రీవాసపండితుని యేక పుత్రుఁ డాకస్మికముగఁ జనిపోయెను. ఇంటిలోని స్త్రీలు దుఃఖభారముచే గన్నీరు కార్చు చుండగా శ్రీచైతన్యచంద్రుని తన్మయత్వమునకు భంగము కలుగునని శ్రీవాసుఁడు వారి నేడువరాదని చెప్పెను. వారు దుఃఖము నణఁచుకొని విలపించుటమానిరి. కొంతరాత్రికి భజన పూర్తియయ్యెను. అప్పుడు శ్రీచైతన్యుఁడు శిష్యసమేతముగ నొకచోట సుఖముగఁ గూర్చుండఁగా నామరణవార్త యతనికిఁ దెలుపఁబడెను. శ్రీవాసుని కుటుంబమువారి మనోనిగ్రహ మునకు మహాప్రభువు ప్రముదిత హృదయుఁడై యా బాలుని యాకస్మిక మరణమునకుఁ గారణ మాబాలుఁడే తెలుపవలయు నని యతఁడు సంకల్పించెను. తత్క్షణమే యా బాలుని జీవాత్మ ములల తన శరీరమునఁ బ్రవేశించి యిట్లు సంభాషింపఁదొడంగెను.

“ప్రభూ ! ప్రేమభక్తియ నెడి రజ్జువుచే నీ పాద పద్మములకు బంధింపఁ బడి నీకు నిత్య దాసుఁడనై యున్న నేనొక

జీవాత్మను. నీ యిచ్చ సనుసరించి నేనిచటికి వచ్చి పరమ భాగ వతులగు శ్రీవాసపండితుని, శ్రీమతి మాలినిదేవిని నాకుఁ దలిదండ్రులుగ వరించితిని. నీ పాద పద్మములను. సేవింప వలయుననెడి యాసక్తి యెంతవఱకు జీవాత్మకుఁ గలుగదో అంతవఱకు నతనికి దేహ సంబంధముగాని, ప్రపంచ సంబంధముగాని విడువదు. ఎవరు చేసిన కర్మలకు ఫలము వాచే యనుభవించు చున్నారు. ప్రభూ! నీ సంకల్పము సనుసరించి యీ నా జీవయాత్ర నేటికి పూర్తియైనది. నే నిప్పుడు నీ యిచ్ఛాను సారముగనే మఱియొక లోకమునకుఁ బోవు చున్నాను. నీవు నన్నిటుపై నెచ్చట జన్మింపఁ జేసినను నీకు నేను నిత్యదాసుఁడనై యుండు నట్లనుగ్రహింపుము. నీకును, నీ పార్శ్వదులకును గూడ నే నిదే దండవత్ప్రణామ మాచరించు చున్నాను. నీ యనుగ్రహమునే సదా వేడు కొనుచుందును.” అని చెప్పి యా జీవాత్మ తన శరీరము విడిచిపెట్టి పోయెను. అప్పు డందఱు నొక్కసారి హరిని గీర్తించిరి. ఇది వినిన పిదప శ్రీవాస పండితుని కుటుంబము వారు మృతబాలుని కొఱకు దుఃఖించుటమానిరి. “ఇటుపైని నేనే మీకుఁ బుత్రునిగ నుందు” నని యప్పుడు చైతన్యుఁడు శ్రీవాస పండితునికిఁ జెప్పి యతని సనునయించెను.

శ్రీ చైతన్య చంద్రుని యమానుష లీలలు.

శ్రీకృష్ణాంశతో చైతన్య చంద్రుఁ డుదయించి నప్పుడే బలదేవాంశతో నిత్యానంద ప్రభువును, చతుర్ముఖ బ్రహ్మాంశతో హరిదాస ప్రభువును నతనితో పాటు లోకమునందవతరించిరి. వారిరువురు నిప్పుడు శ్రీవాస మందిరమునకు వచ్చి,

చైతన్య దేవుని దర్శించిరి. వారినిజూచి యతఁడు “మిత్రులారా! మీరు నేటినుండియు నీ నగర మందింటికిఁ బోయి పవిత్ర హృదయములతో, గృష్ణనామ సంకీర్తనము చేయుమని యా బాల గోపాలమును బ్రార్థింపుఁడు. మీబోధలను వారెట్లు స్వీకరించు చున్నారో ప్రతి దినము సాయంకాలము నాయొద్దకు వచ్చి నాకుఁ దెలుపు చుండుఁడు.” అని వారల కాజ్ఞాపించెను. అతని యాజ్ఞ సనుసరించి వారింటింటికిఁ బోయి కృష్ణనామ ప్రచారము చేయుచు నవద్వీప పురీవీధులవెంటఁ దిరుగుచుండిరి. ఒకనాఁడు సురాపానము చేసిన జగ్గయ్య, మాధవయ్య యనెడి యిద్దఱు పంచమహాపాతకులు వారికెదురు సడిరి. వారు జేసెడి కృష్ణగానము విని సహింపలేక వారినిఁ గొట్టిరి. అపుడు నిత్యానందుని నుదురు పగిలి రక్తము కాఱఁ జొచ్చెను. అదివిని చైతన్యదేవుఁ డచటికిఁ బరుగున వచ్చి వారిని శిక్షింపుటకై తన సుదర్శన చక్రము నెత్తెను. అది చూచి భయపడి తమ్ము ఊమించి తమ ప్రాణములను గాపాడుమని యాపాపకర్ములు చైతన్యని పదకమలములకు దండవత్ప్రణామ మాచరించిరి. నిత్యానంద ప్రభుని ఊమార్పణయు వేఁడు కొనుఁడని యతఁడు వారల కాజ్ఞాపించెను. నిత్యానందుఁడు వారిని ఊమించుటే కాక వారిని దన స్వజనములో చేర్చుకొనుమని మహాప్రభువును ప్రార్థించెను. ఇటుపైని తామెట్టి పాపములు గాని, ఆపరాధములుగాని చేయమని విన్నవించి వారిరువురును చైతన్యని పాదకమలముల యెదుట దొర్లఁజొచ్చిరి. అతఁడు వారిసంటి లేవ నెత్తుటయుః బరుగవేది తాఁకుదుచే నిగుము బంగారమెత్తుట వారిరువురును బవిత్రులై సద్వర్తనులై, కాల క్రమమునఁ బరమ భాగవత్కులైరి.

మఱియొకనాఁడు చైతన్యదేవుఁడు నవద్వీపమందు దశ శిష్యబృందముతో నగర సంకీర్తనముచేసి ముగించువేళకు మట్టమధ్యాహ్నమయ్యెను. ఎండదెబ్బచేత నందఱు నలసియున్న కారణమున విశ్రాంతి తీసికొనుటకు వారొక భక్తుని యింటఁ దలదాచుకొనిరి. అప్పుడు చైతన్యదేవుఁడా భక్తుని యింటి దొడ్డిలో మామిడి విత్తనమొకటి పాత్రగా ఫలములతో నిండి యున్న చూతపుక్షము క్షణకాలములో నుదయించెను. అతఁడా పండ్లనుకొని శిష్యులకుఁ బంచిపెట్టి వారిని సేదదీర్చెను. ఇట్లే యొక సంవత్సరకాలము నగరసంకీర్తనమైన వెనుకఁ బ్రతిదినము నతఁడు చూతఫలములు పంచిపెట్టుచుండెను. ఈ స్థలమునకు “ఆమ్రహట్ట” మని పేరు. ఇది సువర్ణసేనుని రాజధానికి సమీపమందుండును.

ఒకనాఁడు మహాప్రభువు గోద్రుమ ద్వీపమందలి యొక సరస్సులో స్నానము చేయుచుండగా నొక మొసలి యతనిని సమీపించుచుండెను. దాని నతఁడు తాఁకగనే యది యొక సుందరరూపముగల బాలునిగఁ మాటిపోయెను. “నీ వెవఁడ?” వని ప్రభువతని నడిగెను. అప్పుడా బాలుఁడు, “మహాప్రభూ! నేనొక మునికుమారుఁడను. చిలిపి పనుల కలవడినవాడనై యొకనాఁడొక మునీశ్వరుఁ డీ సరస్సులో స్నానముచేసి నీటిలో విలువఁబడి కనులు మూసికొని భగవత్పార్థసము చేయు చుండఁగా నేనతని కాళ్ళుపట్టుకొని నీటిలోనుండి బయటికి లాగితిని. అతనికిఁ గోపమువచ్చి నన్ను మొసలిని గమ్మని శపించెను. శాపవిమోచన మెట్లని నేనతనిని బ్రార్థింపఁగా శ్రీకృష్ణుఁడు గౌరసుందరుడై యవతరించి నవద్వీప ధామ

ప్రచారము చేయుచు నొకనాఁడి సరస్సులో స్నానముచేసి నన్ను తాకుననియు, నప్పుడు నాకు పూర్వరూపము వచ్చుననియు జెప్పెను. ఇట్లు తన పూర్వవృత్తాంతము చెప్పి గౌరసుందరుని గీర్తింపుచు సతఁడతర్హితుడై పుణ్యలోకములకుఁ బోయెను.

ఈ విధముగ సతఁడు లెక్కలేని మహిమలు కనుపఱచుచుఁ దన శిష్యుల ననుగ్రహించుచు నగరమందును చుట్టుపట్లనుండెడి గ్రామములందును రాత్రింబవళ్ళు హరినామ సంకీర్తనము చేయుచుండెను. వీరి భక్తినిజూచి యోర్వలేని పండితమృన్ములు కొందఱు చైతన్యః డేర్పఱచిన యఖండ హరినామ సంకీర్తనముచే రాత్రులయందు తమకు నిద్రాభంగ మగుచున్నదని నవద్వీపమండలమున కధీశ్వరుడగు చండ కాజీ యొద్దకుఁబోయి మొఱవెట్టిరి. అప్పుడతఁడు నగర సంకీర్తనము నిషేధించి సంకీర్తన చేయువారి మృదంగములు పగులఁ గొట్టించెను. ఆనాటి రాత్రి కాజీ నిదురించుచుండఁగా సింహముఖముబోలు ముఖమును, మానవరూపమును గల పెనుభూత మొకటి యతనికి స్వప్నమందుఁ గనఁబడి చంపఁబోయెను. తోడచుక్కవలె నాకాశమునుండి యొక జ్యోతి దిగివచ్చి మృదంగములు పగులఁగొట్టిన యతని సేవకుల గడ్డములు కాల్చివైచెను. వారందఱు నిద్రలోనే “రామ! కృష్ణ! హరి!” యనుచు నవశులై భగవన్నామము చేయఁజొచ్చిరి. అట్టి హరినామ సంకీర్తనముచేఁ బవిత్ర హృదయుడైన కాజీ గౌరసుందరుని కలసికొని తన యపరాధమును క్షమింపుమని బ్రతిమాలుకొనెను. కొన్నాళ్ళ కతఁడుకూడ నామసంకీర్తన

మహిమ తెలిసికొని చైతన్యదేవునికి శిష్యుడయ్యెను. ఇతని కుటుంబము వారుకూడఁ గొన్నితరములనటకు కృష్ణభక్తి చేయుచుండిరి. కాజీ చైతన్యశిష్యుడైన వెనుక నింతకు ముందు నామ సంకీర్తనమందు విశ్వాసములేని నవద్వీపవాసులుకూడ వేలకొలది చైతన్యని కనుచరులైరి. మాయాపురమునకు సమీపమందున్న కాజీసమాధి నేడొక పుణ్యక్షేత్రమైనది. యాత్రికులు వేలకొలది వచ్చి దాని నిష్ఠుడు కూడ దర్శించుచున్నారు. ఈ విధముగ నతఁడు తన యిరువది మూడవ సంవత్సరము వయస్సునటకు నామసంకీర్తన రూపమునఁ బ్రేమ ప్రచారము చేసెను.

(శ్రీ) చైతన్యచంద్రుఁడు సన్యాసము స్వీకరించుట.

చైతన్యదేవుఁ డెంతటి దయావ్రహ్మదయుడైనను నతని సంకీర్తన సిద్ధాంతము నంగీకరింపని యొక శత్రువర్గ మతని కేర్పడియే యుండెను. అది యతఁడు గ్రహించి పక్షపాతము, శాఖాభిమానము, సంప్రదాయాగ్రహము మున్నగునవి మానవుని నైతిక వృద్ధికిని, ఆభ్యాత్మిక వృద్ధికిని విషప్రాయములని తెలిసికొనెను. తా నెంతవఱకు నొక కుటుంబమునకుఁ జెందిన పానిగ భావించుకొనుచుండునో అంతవఱకుఁ దనప్రేమ ప్రచార ప్రయత్నముల కవరోధములు కలుగుచునే యుండునని యతఁడు గ్రహించెను. కనుక తానిక నొక ప్రత్యేక కుటుంబిగ నుండుట మాని జగత్కుటుంబి యగుటకే యతఁడు నిశ్చయించెను. చెట్టుమొదట నీళ్లు పోసినప్పుడు దాని కొమ్మలు, తొమ్మలు వికసించును. కొమ్మలపైని మాత్రము నీళ్లు జల్లినప్పుడు కొమ్మలకుఁగాని, చెట్టునకుఁగాని, చెట్టు మూలమునకుఁగాని

నికాసము కలుగదు. అటులే శ్రీకృష్ణుని నొక్కసని సేవించినప్పుడు తననుండి బయలు వెడలిన చరాచర ప్రపంచమంతయు సంతృప్తి నొందును. మతభేదములు, కులగోత్రములు, వర్ణాశ్రమములు మున్నగువానికి సంబంధించిన సంకలిత దృష్టితో ప్రపంచమందే కొద్ది మందితో సంతృప్తిపూరితమగుటకు బ్రహ్మజ్ఞుడు మనుకొనుడు. అంతమాత్రమున నా స్వల్ప సంఖ్యలోనిది గాని, సకలభూత సృష్టికిగాని, సృష్టి కాలవాలయము శ్రీకృష్ణునకు గాని సంతృప్తి కలుగదు. ఇట్లతియ తలపోసి తన ప్రత్యేకత నుజ్జగించి తాను జగద్వ్యక్తియగుటకే నిశ్చయించెను. తాను సంసారత్యాగము చేయుచున్నానని తన దివ్యోన్మాదస్థితిలో దనను గాదుమండిన తన యంతరంగభక్తుడగు గదాధర మండితునకును, సత్యానంద ప్రభువునకును మాత్రము చెప్పెను. సవద్యసమున కిరువదివార్లు మైప్పి దూరమున గంగానది కావలనున్న కలువ యనెడి గ్రామమునకు శ్రీ చైతన్యదేవుఁ డీదుకొనిపోయి యచట కేశవభారతి యనెడి గృహకయతి యొద్ద సన్యాసము స్వీకరించెను. అప్పుడతని కిరువదివార్లు సంతతము వయస్సు. అతఁడు సన్యసించిన తలువార సద్వైత ప్రభువును జూచుట కతఁడు శాంతిపురమునకు వచ్చెను. అద్వైతుఁడు వర్తమానముచేయుగా శచీదేవి మాయాపురమునుండి తన కుమారుని జూడవచ్చెను. సన్యాసి గూఢముతో నున్న కుమారుని జూచినప్పుడు శచీదేవి మనమున నొకమాటు హర్షమును, నొకమాటు శోకమును గలుగుచుండెను. ముండితశిరస్కుఁడును, దండకమండలధారియు నైన చైతన్యచంద్రు డపుడు తను గన్న తల్లి పాదములపై జడి “అమ్మా! ఈ శరీరము నీది గనుక వీర్యాశ్శలు నేను మన్నిం

పక తీరదు. ప్రేమ సాధనము చేయుటకు నేను బృందావనము నకుఁ బోయెదను. అనుష్ఠ యిమ్ము” అని యడిగెను. అప్పుడు శచీదేవి య ద్వైతముఁ గు మున్నగువారిఁగో సమాలోచనము చేసెను. తనపుత్రిని క్షేమవార్తలు తనకుఁ దఱచుగఁ దెలుపు వారు పురుషోత్తమ క్షేత్రమందు గలరనెడి యశీప్రాయమున నతఁడు పురుషోత్తమ (పూరీ) క్షేత్రమందుండుట కంగీకరించెను.

సన్యసించువఱకును నిమ్మాయి, శౌరాంగుడు, విశ్వం భరుఁడు ననెడి నామములుగల శచీపుత్రిఁడు సన్యసించిన తఱువాత శ్రీకృష్ణ చైతన్యఁడనియు, మహాప్రభుననియుఁ బిలువఁ బడుచుండెను. శ్రీకృష్ణ చైతన్యఁడనఁగా, సమస్తజీవుల హృదయము లందును కృష్ణోదయము కలిగించువాఁడని యర్థము.

తఱువాత మహాప్రభువు త్వరలోనే శాంతి పురము పడిచి పురుషోత్తమ క్షేత్రమునకు నచ్చెను అచ్చట సార్వభౌముఁడనెడి పేరుగల యొక మహాపండితుని యింట బస చేసెను. ఆ పండితుఁడు బాల సన్యాసి యగు శ్రీ చైతన్యని జగన్నోహన రూపము జూచి యాశ్చర్య చకితుఁడై యతఁ డాజన్మాంతము సన్యాసధర్మము నిర్వర్తించుట కిష్టతరమని తన శిష్యులఁగో ననెను. సార్వభౌముఁ డొకనాఁడు తన శిష్యులకు వేదాంతసూత్ర భాష్యము చెప్పచుండెను. చైతన్యఁ డది విని యతఁడు చెప్పనది సూత్రములకు సరళార్థము కాదని యతనిచే నొప్పించెను. ఏ భాష్యము నంటకుండ మహాప్రభువు సూత్రములకు సరళార్థము చెప్పెను. అది విని సార్వభౌముఁ డిటువంటి సరళార్థము తాను జన్మమెత్తిన నెనుక వినుట కదే మొదటిసారి యని చెప్పెను. అతఁడానంద పరవశుఁడై చైతన్య

నికి నమస్కారము చేసి యతనికి శిష్యుడై చైతన్యుని ప్రేమ సిద్ధాంతము సంగీకరించెను. అతఁ డంతటినుండియుఁ దర్కవాదములు విడిచి ప్రేమప్రచారము చేయసాగెను.

శ్రీ చైతన్యచంద్రుని దక్షిణభారత యాత్ర.

కొన్ని దినములు పోయిన తఱువాత దక్షిణభారత దేశమును దర్శించుగోరి శ్రీమన్మహా ప్రభువు కృష్ణదాసుడనడి విప్రనాకనిని వెంటఁబెట్టుకొని బయలుదేఱెను. అతఁడు మొదట విశాఖపట్టణ మండలమందున్న శ్రీ కూర్మక్షేత్రమును దర్శించెను. అచట కుష్మరోగముతో బాధపడుచుండిన కూర్మయ్య యనెడి బ్రాహ్మణుని గాఢాలింగనము చేసికొని నిరామయునిఁ జేసెను. తదుపరి యతఁడు సింహాచలమునకుఁ బోయి నృసింహదేవుని దర్శించెను. పిదప గౌతమీతీర్థమునఁ బ్రాప్తశ్చిమ గోదావరీ మండలముల కధీశ్వరుడైన రామానందరాయలును గలసి కొనెను. ఇతనిని గలసి తీరవలెనని సార్వభౌముడు చెప్పి యుండుటచే చైతన్యదేవుడు గౌతమికి వచ్చి స్నానముచేసి యానలిసెయిడ్లున కీడుకొని పోయెను. కొవ్వూరు గ్రామమున కంటియున్న గోష్పదతీర్థము సతఁడుచేరి యచటఁ గృష్ణనామ సంకీర్తనము చేయుచుండెను. అచటికిఁ గొందఱు విప్రులను వెంటఁబెట్టుకొని యందలమెక్కి రామానందుడు మంజుళ వాద్యములతో గౌతమీ స్నానము కొఱకు వచ్చెను. అతఁడు పల్లకి దిగగానే పదాలువన్నె బంగారువలె మెఱయుచున్న శరీరముగల శ్రీ చైతన్యుని జగన్మోహన రూప మతని కంటఁ బడెను. వెంటనే రామానందుఁ డతనికి సాష్టాంగ నమస్కారము చేసెను. “నీవేనా రామానంద రాయలవు?” అని మహాప్రభు

వడుగంగా నవునని యతడు బదులు చెప్పెను. అప్పుడు వారిరువురు సన్యోగము గాఢాలింగన మొనర్చి యానందాశ్రువులను రాల్చిరి. అది చూచి యతనితో నచ్చిన బ్రాహ్మణు లాశ్చర్యమిమిగులైరి. తఱువాత వారిరువురు నొకరిహస్యస్థలమందుఁ గూర్చుండి ప్రేమసిద్ధాంతమును జర్పించిరి. చర్చపూర్తియైన నెనుక శ్రీరామానందుఁ డిట్లనెను:—

“మహాప్రభూ! నిన్ను నేను దెలిసికొంటిని. నీవు సాక్షాత్తు కృష్ణుడవే; ప్రేమావతారుడవే. సర్వజీవులకును ప్రేమప్రాప్తి యెట్లుగునో నీవాచరణ రూపమున సాధన మార్గమును వారికిఁ జూపుట నీ యసతార ప్రయోజనము. నీ దర్శన స్పర్శన సంభాషణములచే నేను ధన్యుడనైతిని.” ఇట్లనుటయుఁ జైతన్యుఁ డతనిని మఱలఁ గొఁగిలించి పురుషోత్తమ క్షేత్రమునకు వచ్చి తనను గలసికొమ్మని రామానందునితోఁ జెప్పి యతడు తన ప్రయాణమును సాగించెను.

మాగ్గమందు మున్ను శ్రీరామచంద్రుఁ డేసాల వృక్షముల చాటున నిలిచి వాలిని సంహరించెనో, ఆ సస్త్ర సాలములను చైతన్యుఁడు తాకుటయు నవి యదృశ్యమయ్యెను. పడపడి యతడు మంగళగిరి, అహోబిలము, తిరుపతి మున్నగు పుణ్య క్షేత్రములను దర్శించి క్రమముగ శ్రీరంగము జేతీ యచటఁ దన చాతుర్మాస్య దీక్ష గడపెను. అచట వేంకట భట్టారకుడనెడి భాగవతోత్తముఁడు సకుటుంబముగ నతనికి శిష్యుడయ్యెను.

అచటనే యమిత భక్త్యావేశముతో బ్రాహ్మణుఁ డొకఁడు భగవదీతా పారాయణము చేయుచుండగా చైతన్యుఁ

డొకనాడు జూచెను. అతఁ డర్హానములేకుండఁ దడవుకొనుచుఁ బారాయణము చేయుచున్నాడని విసిస వారందఱును నవ్వుచుండిరి. ఏ మిట్లు చదువుచుంటివని చైతన్య డడుగఁగా గీతా పఠనము ప్రారంభించు సరికి తన శరీరము పరవశమగుట వలనఁ దనకుఁ దోచిపట్లు తాను జదువు కొనుచుంటివని యతఁడు బదులు చెప్పెను. అది విని చైతన్య దేవుఁ డతనినఁ గూఁగిలించుకొని “ఓయీ! గీతా రహస్యము నీ కొక్కనికే తెలియును. కనుక గీతా పఠనమునకు నీ హక్కుఁడవే. యప్పుడవు” అని చెప్పెను.

పిదప చైతన్య చంద్రుఁ డనేక దక్షిణ త్రేతములను దర్శించి కన్యాకుమారి వజ్రకుఁ బోయి పడమరకుఁ దిరిగి చంద్రభాగా నది యొడ్డుననున్న పండరినాథుని దర్శించి పండరి పుర నివాసియగు తుకారామును కృష్ణభక్తునిగఁ జేసెను. బొంబాయి దొరతనమునం దున్నతోద్యోగి యైన శ్రీ సత్యేంద్రనాథుఁ డను నతఁడు సేకరించిన తుకారామ విరచితములగు సభంగముల యం దీవిషయము కలదు. ఇట్లు ప్రయాణములు చేయుచు రెండు సంవత్సరములు దక్షిణభారత దేశమందుండి మఱల చైతన్యఁడు పురుషోత్తమ త్రేతమునకు వచ్చెను.

శ్రీచైతన్య చంద్రుడు ప్రేమప్రచారము చేయుట; చేయించుట

అప్పటికి కతని కిరువది యేడవ సంవత్సరము వయస్సు. మఱుచటి సంవత్సరమతఁడు మఱల వంగదేశమునకుఁ బోయెను. అప్పుడు హుస్సేన్ షా యనునతఁడు గౌడదేశ చక్రవర్తిగ

నుండెను. అతని దొరతనమందు రూప సనాతనుల నెడి విద్యా
 ధికులగు సోదరు లిద్దఱున్న హోద్యోగులుగ నుండిరి. వారిని
 శ్రీ చైతన్యదేవుడు శిష్యులుగ గ్రహించెను. వారికి
 శక్తిసంచార మొనర్చి వారలచే బ్రేమభక్తి గుఱించి
 యమూల్యములైన కొన్ని గ్రంథములను వ్రాయించెను.
 అతఁడు మఱల పురుషోత్తమ క్షేత్రమునకు నచ్చి మార్గమందు
 శాంతిపురమునఁ దన తల్లిని శచీదేవిని దర్శించెను. అచట
 వాసన దత్తుడనెడి యొక మహాభక్తుఁ డతనిని గలసికొనెను.
 వాసన దత్తుడు శ్రీచైతన్యని శిష్యులలో శిరోరత్నము
 నంటివాఁడు. అతఁడు కంటఁబడగానే శ్రీచైతన్యఁ డతనిని
 గొఱిలించి యతిఁజెట్టి వరము గోరిన నది ప్రసాదించుటని
 యాచంద పారవశ్యముతో ననెను. అదివిని వాసనదత్తుడు
 చేతులుజోడించి శ్రీచైతన్యచంద్రునితో “మహాప్రభూ! లోకము
 నందలి మానవకొటి యంతయు సంసార తాపత్రయములో బడి
 భగవంతుని స్మరించుటలేదు; నిన్ను భగవంతునిగ గుఱుతించుట
 లేదు. ఇందులకు వారొసర్చిన పాపములును, అపరాధములును
 గారణముగాని వేఱొండు కారణములేదు. మానవు లిట్లు
 భగవంతుని మఱచి యుండుట నేను సహింపఁ జాలకున్నాఁడను.
 కనుక ప్రభూ! నీవు నాకెట్టి వరమునైన ననుగ్రహింతునని
 చెప్పితివి గావున మానవకొటి యొక్క సర్వపాపములును,
 సర్వాపరాధములును నే నొక్కడనే భరించుటకు ననుజ్ఞయు,
 శక్తియు ననుగ్రహింపుము. మానవులందఱును సంసార
 కష్టములనుండి విముక్తులై భగవత్ప్రాప్తి నొంది సంతతాశోద
 మనుభవింప నిమ్ము. సన్నీవిధముగ సార్థక జన్ముని జేయుము” అని
 పలికెను. అది విని శ్రీచైతన్యఁ డపరిమితానందము నొంది

“ఓయీ వాసవవత్తా! జీవుల యెడల నీకు గలిగిన దయ
యపారము. సర్వజీవుల సుద్ధరించుటకై నీవలె నిట్టివరము
నెవ్వరును గోరియుండలేదు. తాత్కాలికమగు నానందము
కలిగించెడి యేవేవో లోకోపకారములు చేయునట్టి పరార్థ
దృష్టికలవారెవరునైన నుండవచ్చును గాని నీవలె పరమార్థదృష్టి
గలవారు స్వస్థియం దరుమగ నుండును. నిన్నిప్పుడే ముక్త
పురుషుని జేయుచున్నాను. మానవుల కష్టములు నేనే
భరింతును.” అని చెప్పెను.

పురుషోత్తమ ష్టేత్రమునందుఁ గొలది దిశములు
మాత్రామే యుండి చైతన్యము మఱల వెంటనే ప్రయాణమై
గులభద్ర భక్త్యాచార్యుడనువానిని వెంటబెట్టుకొని బృందా
ననమునకును, అచటినుండి ప్రయాగకును బోయెను. ప్రయాగ
యందుఁ గొండలు మహమ్మదీయు లానికి శిష్యులైరి. అచటి
నుండి శ్రీశైతన్యదేవుని కాశీ ష్టేత్రమునకు బోయెను.
అచటఁ దపనమిశ్రున కతిథిగ నుండి యితి ప్రేమ సాధనకు
మహదానందము పొందెను. కాశీ ష్టేత్రమందుఁ గొండలు
సన్యాసులు చైతన్యదేవునికి శిష్యులై నామ సంకీర్తన సాధ్య
మగు ప్రేమభక్తి మార్గము ననలంబించిరి. మఱల సతతము
కాశీ ష్టేత్రము విడిచి యరణ్యమార్గమున బురుషోత్తమ ష్టేత్ర
మునందు బ్రయాణమై దారిలో నఖండముగ కృష్ణనామమును,
కృష్ణభజనమును జేయుచు సరణ్యములో దిగుచుండిన పులుల
చేతను, ఏనుగులచేతను భగవన్నామ మహత్వ ఫలముగ
సృత్యము చేయించుచుండెను.

(శ్రీ) చైతన్యచంద్రుడవతారలీల ముగించుట.

అప్పటికే (శ్రీ) చైతన్యనకు ముప్పది యొకటవ సంవత్సరము నయస్సు. అంతటనుండి యతడు ప్రపంచరంగమును విడుచునట్లును అందు నెఱిమిది సంవత్సరములకాలము పురుషోత్తమ క్షేత్రమునుండి కదలకుండ కాశీమిశ్రుండగు నొక బ్రాహ్మణుని యింట బసచేసియుండెను. రాధాకృష్ణ తత్త్వవేత్తలును, సకలశాస్త్ర పారంగతులును, అనింద్యచరితులును నగు శిష్యులెందఱో యతని వచట విడువకుండఁ గొలుచుచుండిరి. మహాప్రభుని చిన్ననాటి మిత్రుండగు స్వరూప దామోదరుడను సతః డతని కాంతరంగిక కార్యదర్శియై యుండెను. తన మండిలాధికారమును విడిచి నచ్చి రామానందరాయలు స్వరూప దామోదరునికి సహకారిగనుండి (శ్రీ) చైతన్యదేవుని గొలుచుచుండెను. వీరిరువురినే చైతన్యుడు తన కంగరక్షకులుగ నుండుట కంగీకరించెను. అతఁడా దినములలో స్వల్పముగ నిదురించుచుండెను. తన యనుచులకును, దనను జూడవచ్చెడి వారలకును సతఁడు ప్రేమబోధలు చేయుచుండెను. ఒకొక్కప్పుడతఁడు కృష్ణప్రేమ రసపాన ముత్తై డై యాడుచు బాడుచు మైమఱచుచుండెను. అతనిని దర్శించినవారందఱును లోకము నుద్ధరించుట కవతరించిన భగవంతుండే యని యతనిఁగూర్చి చెప్పుకొనుచుండిరి. అతఁడు సన్యాసి యయ్యును దన తల్లినుపేక్ష సేయకుండి మాతృభక్తి గలిగి సవద్యీసము నుండి వచ్చిపోయెడి వారలచేత నామెకు (శ్రీ) జగన్నాథదేవుని మహాప్రసాదము పంపించుచుండెను. నిత్యానందుని వంగదేశమునకుఁ బంపి యచటఁ బ్రేమ భక్తి ప్రచారము చేయించెను. ప్రసిద్ధులగు తన శిష్యుల నానుగురను బృందావసమునకుఁబంపి యుత్తర భారతదేశమును

ప్రేమభక్తితో సింపెను. అతడు విషయమూర్తి. మధురభాషి. అట్లు భగవదపరాధము చేసినవారిని శిక్షింపకుండ విడువలేదు. తన్నాశ్రయించినవారిని జాతి మత విచక్షణలేకుండ స్వీకరింపుట మానలేదు.

ఇట్లు గౌడ నభస్థులమం దుదయించిన శ్రీ చైతన్య చంద్రుడు సంసార తాపత్రయ సంతప్తులపై దస పదునేడప సంవత్సరము వయస్సునుండియుఁ బ్రేమచంద్రికలు కురిపించు చుండెను. అతఁ డట్లు ప్రేమ ప్రచారముచేసి నలువది యేమిది సంవత్సరములు జీవించెను. 1530 సంవత్సర మందొకనాఁడు పురుషోత్తమ క్షేత్రమునఁ దోట గోపీనాథ దేవాలయ ప్రాంగణమందు శ్రీకృష్ణ సంకీర్తనము సాగుచుండెను. అప్పుడు తన యవతారము చాలింపఁ దలచి శ్రీ చైతన్య చంద్రుడు గర్భాలయములోని కొక్క యూవున జొరబడి శ్రీ గోపీనాథుని శ్రీ విగ్రహమం దంతర్నితుఁ డయ్యెను.

ప్రేమ చంద్రులు

శ్రీ మెహర్బంద్రుడు

శ్రీ మెహర్బంద్రుని వంశము, బాల్యము, విద్యాభ్యాసము.

శ్రీ మెహర్బంద్రుడు మహారాష్ట్రదేశమున పూనా నగరమందు 1894 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 25 వ తేది ఉదయ మైదుగంటలకు పారసీకదంపతుల కుదయించెను. అతడు విశ్వమందంతట నిపుడు ప్రేమామృతమును వెదజల్లుచున్న మహాపురుషుడు. అతని జాతక చక్రమును బరిశీలించిన జ్యోతిషికు లితడు జగద్గురువు కాంగలడని చెప్పిరి. ఇతనికి దలిదండ్రులు పెట్టినపేరు మెహర్బాను షేరియద్దీ ఇరాని. ఇతని తండ్రిపేరు షేరియద్దీ ముందేగర్ ఇరాని; తల్లి పేరు శ్రీనివాసు; అన్న పేరు జంషద్దీ; తమ్ములపేళ్ళు జాలబాయి, బ్రహ్మము, అద్దేషిరు; సోదరిపేరు మణి. మెహర్బాను నడియితనిపేరు కొన్నాళ్ళకు మెహెరను నామముగ సంకుచిత పఱపఁబడినది.

ఇతని బాల్యమున నొక గొప్ప విచిత్రము జరిగెను. పదునొకండు మోసముల శిశువుగా నున్నప్పు డితడు తప్పు టడుగులు వేసికొనుచు నింటిముంగిటి వాకిలిలోనికి బోయెను. అచట నొక నాగుఁబాము కనఁబడఁగా దానితో సతఁడాడు కొనుచుండెను. ఆపాము మెహర్బంద్రుని శరీరమును పెన

వేసికొనెను. కొంతసేపటి కతని తల్లి వచ్చిచూచి బిగ్గటగా నాశ్రోశించెను. అప్పుడా నాగుఁబా మదృశ్యమయ్యెను. కాని యతనికెట్టి బాధయుఁ గలిగింపలేదు. ఇది యెటువంటి మహా త్తర మైన విశేషమో యతని తలిదండ్రుల కప్పుడు తెలియలేదు. లోకమునం దంతటను ప్రేమామృతమును నర్పించిన యవతార పురుషులగు శ్రీకృష్ణునకును, శ్రీచైతన్యచంద్రునకును నిట్టి యనుభవములే కలిగెను. శ్రీకృష్ణుఁడు బిడ్డగానుండిన కాల మందతఁడు కాలము నిడి సర్పముతో పెనఁగు లాడెను; దాని పడగలపైఁ దాండవమాడెను. ఇది మన మెఱుంగుదుము. ఇటులే చైతన్య చంద్రుఁడును దన బాల్యమందు శరీరము ముడుచుకొని యున్న యొకనాగుఁబాముపై నెక్కి కూర్చుండెను. అప్పుడది తన పడగతో నతనికి గొడుగు పట్టెను. అనతార మూర్తులకుఁదప్ప నితరుల కాదిశేషుని సేవయు, శేషశయన మును లభింపఁగలవా ?

శ్రీ మహార్యచంద్రున కైదవ సంవత్సరము నయస్సున నక్షరా భ్యాసము చేసిరి. అతఁడు పూనా నగరమందున్నత విద్యాభ్యాసము 1911 వ సంవత్సరమునఁ బూర్తిచేసెను. ననఁజి పూనా కర్మ నగరములకు నడుమనున్న డక్కను కళా శాల యందతఁడు చదువుకొనెను. “హాఫీజ్” అనునొక మహమ్మ దీయకవి వ్రాసిన ప్రేమగీతికలను, పద్యములను శ్రీ మహార్యచంద్రుఁడు చదువుచుండెను. అందలి భగవత్ప్రేమ రసమును త్రాగి త్రాగి పరవశుడగు చుండెను. అవి చదివిన దానికి ఫలముగ నతఁడు గుజరాతీ, ఉర్దూ, హిందీ, పారసీక భాష లలోను, ఇంగ్లీషు భాషలోను చక్కని ప్రేమగీతములు

వ్రాయుచుండెను. అతనికి సంగీతమందును, సద్గోష్ఠియందును సభిలాష మెండు.

(శ్రీ) మెహెర్చ్ఛంద్రుని మొదటి గురువు.

మెహెర్చ్ఛంద్రుడు షక్కను కళాశాలయందు రెండవ సంవత్సరపుఁ దరగతిలో చదువు చుండిన కాలమున సతెని చదువున కాకస్మికముగ భంగము కలిగెను. 1913 సంవత్సరము మే మాసము నొకనాటి యుదయము మెహెర్చ్ఛంద్రుడు బైసికీలెక్కి పూనా నగరమున నొకవీధివెంటఁ బోవుచుండెను. అతనికి దారిలో నొక వేప చెట్టు క్రింద కూర్చుండిన యొక ముసలి యాఁడుది కంటఁ బడెను. ఆమె మెహెర్చ్ఛంద్రునిఁజూచి తన యొద్దకు రమ్మని సంజ్ఞ చేసెను. అతఁడు బైసికీలు దిగి యామెయొద్దకుఁ బోయెను. ఆమె లేచి నిలువఁబడి యతనినిఁ కౌఁగిలించి కనుబొమల మధ్య ముద్దు బెట్టుకొనెను. ఆక్షణ మందే మెహెర్చ్ఛంద్రుఁడుఁ బ్రేమ జీవనము దాసక్తి యుపయించెను.

ఆ ముసలమ్మ పేరు హజరతు బాబాబాను. ఆమె యాఫ్ఘని స్థానమందలి యొక సామంతరాజుయొక్క మంత్రి కూతురు. ఆమెకు ప్రేమభక్తి సహజసిద్ధముగ నుదయించెను. అందువలనఁ దన పిన్నవయసులో నామె వివాహమాడుట కిష్టపడలేదు. ఆమె యతిసాహసపుఁ బ్రయాణము లొనర్చి భారతదేశమునకు వచ్చెను. క్రమముగ పూనా నగరము చేరుకొని తన యద్భుత ప్రభావముచే లెక్కలేని మందికి రోగ నివారణ చేయుచుండెను. ఆమె ప్రేమ బలమునకు మితియు,

మేరయు లేదని చెప్పుదురు. ఆమె సుమారు 141 సంవత్సరములు జీవించి 1931 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 21 తేదీన తన భౌతిక శరీరము త్యజించెను.

బాబాజాను దర్శనముకొఱకు మెహెర్నంద్రుఁడు కొంత కాలమునఱకు బ్రతి రాత్రియు నామెయొద్దకుఁ బోవుచుండెను. కాని వాహికరితో నొకరు మాట్లాడుటలేదు. ఆమె మానము పోనే యుని కాత్మశక్తి కలిగించుచుండెను. ఇట్లు కొంతకాలము జరిగిన పిదప 1914 సంవత్సరమం దొకనాటిరాత్రి యామె మానముద్ర విడిచెను. అపుడామె తన ప్రేమతో సతనిని జూపించుచు “ఈ నాబిడ్డ కొన్ని సంవత్సరములు పోయిన వెనుక దన శక్తిచే లోకమునకుఁ గళ్యాణము సమకూర్చి యమితభ్యాతి గడించును” అని చెప్పెను. అప్పుడు మెహెర్నంద్రుఁ డామె చేతిని ముద్దిడి తన యింటికిఁ బోయెను. అప్పటికి పదునొకండు గంటలాయెను. పండుకొనిన పది నిమిషములకే యతఁడు పరవశత్వము నొందెను. అతని శరీరము కంపించుచుండెను. అన్ని నరములయందును నాడి కొట్టుకొనుచుండెను. పట్టరాని యానందమును, అక్షణమందే యమితమైన బాధయుఁ గలుగుటచే నతనికి దిగులుపుట్టెను. తదుపరి యతనికి శరీరస్మృతి పూర్తిగ నశించెను. అది రోగ లక్షణమని యతని తలిదండ్రులు భావించిరి. వైద్యసాధనము కొఱకు బొంబాయిలో నున్న యతని యన్న జంషెడ్డీయొద్ద కతని నంపిరి. 1914 సంవత్సరము నవంబరు నెలలో నతనికిఁ గొంత ప్రపంచస్మృతి కలిగెను. తఱువాత పూనాకువచ్చి 1915 సంవత్సరము ఏప్రిలు నెల మొదలుకొని యతఁడు ప్రయాణములు చేయుట కారంభించెను. తొలుత సిర్దీకిఁబోయి మఠా

పురుషుడగు సాయిబాబాను దర్శించెను. పిదప నతని శిష్యుడను, సిద్ధపురుషుడను నగు నుపాసనీమహారాజు నతఁడు

(శ్రీ) మెహెర్చ్ఛంద్రుని చెండ్ల గురువు.

ఉపాసనీ మహారాజు (శ్రీ) మెహెర్చ్ఛంద్రునిఁ జూచిన వెంటనే నతని నుమటిపై నొకచిన్న గులక తాతికోర్చొట్టెను. అది తొలి బాబాజాను ముద్దుపెట్టుకొన్న స్థలమునఁ దగిలెను. అప్పుడు మెహెర్చ్ఛంద్రునికి మఱికొంత ప్రపంచ స్మృతి కలిగెను. ఆ దినములలో నతని కనేక విధములగు దివ్య దర్శనములును, దివ్యానుభవములును గలుగుచువచ్చెను. జగత్తంతయుఁ దన కొఱకే సృజంపఁబడి నట్లును, జగత్తులో దానొక్కఁడే యున్నట్లును నతని కొకసారి యనుభవము కలిగెను. మఱియొక సారి యతః డితర జనముల తలపు లన్నియుఁ దన దన మనస్సునందే కలుగుచున్నట్లునుభవముకూడ పొందెను. ఈ యనుభవములు కలుగుచుండిన దినములలో (శ్రీ) యుపాసనీ మహారాజునని దన యొద్దనే యుంచుకొని విక్రీలి యాదరించుచుండెను.

(శ్రీ) మెహెర్చ్ఛంద్రుడు సిద్ధపురుషుడగుట.

1921 సంవత్సరము డిశంబరు నాటికతనికిఁ బ్రపంచ స్మృతి పూర్తిగా గలిగెను. అప్పుడు (శ్రీ)యుపాసనీ మహారాజు తన శిష్యుల నందఱిని జేఱఁబిలిచి, “ఇదిగో! మిమ్ముల నేనిప్పుడే మెహెర్చ్ఛంద్రుని కప్పగించుచున్నాను. ఇటుపైని మీరతనినే కొలువ వలెను.” అని చెప్పెను. తనను జూడవచ్చిన వారితోఁ

గూడ, “ఈ బాలుఁడు (మేహార్పండుఁడు) ప్రపంచము నంతను తన ప్రేమామృతముతో నుజ్జ్వలపఁజేయును. ఇతఁడు విశ్వకళ్యాణ మొనఁగూర్చును” అని చెప్పుచుండెను. కొన్ని దినములైన వెనుక నతఁడు తన ముఖ్యశిష్యు నొకనిని రావించి యతఁడో “నేను మేహార్పండుని సిద్ధపురుషునిగఁ జేసితిని. ఈ యుగమందలి సిద్ధపురుషులలో నతఁడు కడపటివాఁడు. కనుక నీవు నన్ను విడిచి యతని నాశ్రయింపవలెను” అని చెప్పెను.

ఈ విధముగ మేహార్పండుఁడు తన యిరువది యేడవ దోట సిద్ధపురుషుడయ్యెను. అప్పటినుండియు నతఁడందఱిచేతను “బాబా! బాబా!!” అని పిలువఁబడుచుండెను. “నాకు భగవంతుని నిచ్చినది బాబాజాను. (లోక కళ్యాణము చేయుట కొఱకు మఱల) ప్రపంచస్మృతి నిచ్చినది యుపాసనీ మహారాజు” అని యతఁడు తఱచుగఁ జెప్పుచుండఁట కలదు. “మేహార్పాబా” అనగా, అనుగ్రహశాలి యగు తండ్రి యని యర్థము.

మేహార్పండునివంటి సిద్ధపురుషులు లోకమునం దేబది యాఱురు మాత్రమే యుందురు. వారు ప్రాచ్య దేశముల యందే యుందురు. ఈ యేబదియాఱురిలో నయిదుగురు మాత్రమే జగత్ప్రసిద్ధి నొంది లోకముచే గుఱుతింపఁబడుదురు. తక్కిన వారు కొండగుహలలోనుందురు. కొందఱు అడవులలో నుందురు; లేదా మనుష్యులలోనే కలసియుండి తమరహస్య వర్తన మెవ్వరికిఁ దెలియకుండ మెలంగుచుందురు. పైనిఁ జెప్పిన యైదు గురు నితర సిద్ధపురుషులను దఱచుగాఁ గలసికొనుచుందురు.

రహస్యస్థలములయందు సభలు తీర్పుచు వీరు జీవుల భవితవ్యమును నిర్ణయించుచుందురు. వీరందఱును గలసి యామోదించిన తీర్మానములే లోక కళ్యాణముకొఱ కమలు జరుపఁబడుచుండును. ఈ యైదుగురిలో సర్వాధికారము గలవానికి “చక్రవర్తి” యని పేరు. మెహెర్బంద్రుడే చక్రవర్తి. ఇది ముందు తెలిసికొందుము.

సిద్ధపురుషుడైన మెహెర్బంద్రుడు పూనానగరమున నొకస్థలము సంపాదించి యందులో నొక కుటీరము వేయించుకొనెను. అందులో నతఁడు ప్రవేశించి తనకంతరంగ భక్తుడగు బెహీ యనునతఁడు మాత్రము రాత్రి తనకుఁ గావలియుండుట కంగీకరించెను. ఇతరులు కుటీర సమీపమునకుఁ గూడ వచ్చుట కంగీకరింపలేదు. ఆ దినములలో నద్భుతములగు ననేక సంఘటనలు జరిగెను.

ఒకనాటి సాయంకాలము ముష్కరులగు నిద్రఱు పారసీక యువకులు కుటీరమునొద్దకువచ్చిరి. వారు మెహెర్బంద్రునితో వాగ్వాదముచేసి యతఁడు లోకవంచకుడని నిరూపించుటకు నిశ్చయించిరి. కాని బాబాయెదుటకువచ్చిన వెంటనే వారికి వాగ్బంధము కలిగెను. వారేమియు మాటాడఁజాలక సిగ్గుపడిరి. మెహెర్బంద్రుడు వారికి బుద్ధిచెప్పి మందహాసము చేసెను. వారతని పాదములపైబడి సెలవు తీసికొని పోయిరి.

మఱియొకనాడు జంషెడ్. ఆర్. ఇరాని యనునతఁడు కొందఱు స్నేహితులను వెంటఁగొని మెహెర్బంద్రునిఁ జూడవచ్చెను. మెహెర్బంద్రుడు సాధారణ మానవుడని వారి

నమ్మకము. ఇతడు రాత్రి కుటీరమం దేకుచేష్టలు చేయుచుండునో కన్నపెట్టుటకే వారు బయలుదేరిరి. కాని కుటీరము కట్టబడియున్న వీధిలో వారెంత వెదకినను కుటీరము కనబడలేదు. మఱునాటి యుదయము జంషెడ్. ఆర్. ఇరాని మెహర్షింద్రుని దర్శించెను. అతడు పుష్పములు, ఫలములు సమర్పించి తొలినాటిరాత్రి తాను జేసిన కష్టపని యతని యెదుట నొప్పుకొనెను. మెహర్షింద్రునికి గోపము రాలేదు. కాని యసరాధ ఫలముగ నతని కేదైన యపాయము కలుగునని బాబా కొంచెము కించపడెను. ఇది జరిగిన రెండు దినములకే యతని కడగొట్టు విష మరణించెను.

శ్రీ మెహర్షింద్రుడు కుటీరములో నివసించుచున్న మొదటి మూడు మాసములలో నతడు ప్రతి యాదివారము పూనానగరము నందలి కస్బాపేటకుఁ బోవుచుండెను. అచటఁ దన భక్తులు తనకు చేయు సేవ నంగీకరించు చుండెను. ఒక యాదివారము నాఁ డాపేటవారందఱు భక్తి పరవశులై యుండిరి. అప్పుడు బాబా తన శిష్యులలో నొకరిని: విలిచి యతని బైసికిలు ముక్కలు చేయించి యచట నొక నూతిలోఁ బడవేయించెను. ఇది చూచిన వారందఱు నాశ్చర్యము నొందిరి. తదుపరి బాబా తన పరివారముతో నాశ్రమమునకు మఱి వచ్చెను. అప్పు డాశ్రమ రక్షకుఁడగు బెహలీ కుటీరము ప్రక్కనున్న బావిలోఁ బ్రమాదనశమున బడుటయు, నతడు మఱల రక్షింపఁ బడుటయుఁ దెలియవచ్చెను. అప్పుడు బాబాను గొందఱుడుగఁగా “నాబెహలీని రక్షించుట

కొఱకు నేను సైకిలు నూతిలో పాటవేయించితి”నని ప్రత్యుక్తుర మిచ్చెను.

(శ్రీ) మెహర్బాన్ దుని మొదటి యాశ్రమము.

1922 సంవత్సరము మే నెలలో బాబా నలువదియైదు మంది శిష్యులను వెంట బెట్టుకొని కాలినడకతో పూనాకుండి బాంబాయి నగరము చేరెను. అచ్చట దాదరు రాజసిన్ధిలో నొక బంగాళా యొక సంవత్సరమున కడ్డెకు తీసికొని దానికి “బాబామంజిల్” (బాబా మందిరము) అని పేరుపెట్టెను. ఇది బాబా మొదటి యాశ్రమము. ఆశ్రమ వాసులకుఁ జక్కని నిబంధనల నతఁ డేర్పఱచెను. దివమున కొకసారి శిష్యులను చేరఁ బిలిచి బాబా వారి కో నస్సోప్తి నలుపు చుండెను. బాబా కూడఁ దన శిష్యులతో నాటలాడుచు నాశ్రమము చందలి పనులను,—ముఖ్యముగ నితరులు చేయుటకు రోతపడునట్టి పనులను—అతఁడే స్వయముగఁ జేయుచుండెను. అతఁడెట్లు వారలకు బోధించుచుండెను.

“మీ హృదయాకాశమున బ్రేమచంద్రుఁ డుదయించిన క్షణమందే ప్రపంచమంతయుఁ బ్రేమనస్తు వొక్కటే నిండి యున్నదని మీరు తెలిసి కొందురు. అప్పుడు మీరు ప్రేమనే చవి జూచు చుందురు. సర్వము నీశ్వరుని సొత్తగుటచే మీరు ధనాశను చేయరాదు. మీరేమని చేసినను లోక కళ్యాణము కొఱకును, మానవసేవా రూపముగను జేయవలెను. మిమ్ము లను పోరాడవలదని చెప్పువాండను కాను. కాని లోకము మేలు కొఱకే పోరాడ వలసి యుండును. నేను లోక కళ్యాణ

వృష్టితో సర్వమానవ కష్టములను సహించు చున్నాను. అప్పుడు పప్పు డా భారములో నొక యావగింజంత భారము మీపై నైచు చుందును. అది మీ మేలు కొఱకే యగుచున్నది.”

(శ్రీ) మహార్యం ద్రుండు మొదటి యాశ్రమము నెత్తివేయుట.

1923 సంవత్సరము మార్చి నెలొగ్గున బాబా నాశ్రమము నెత్తివైచెను. శిష్యులలో జాలమంది నిశ్చకు యిచ్చినైచెను. కొందఱిని మాత్రము వెంటఁబెట్టుకొని యతఁ డాహమ్మదు నగరమునకుఁ బోయెను. అచ్చటినుండి 1923 సంవత్సరము జూలై 1 తేదీని తెల్లవాఁజమున రెండున్నలు గంటలకు శిష్యులమేతుఁడై కాలినడకతోఁ బ్రయాణమయ్యెను. దారిలో దస శిష్యులు తమ తమ మతములలో నేభగవన్నామము కలదో దానిని నెమ్మదిగ నుచ్చరించు నట్లాజ్ఞాపించెను. వారిలో బాంబాయి మున్నగు ననేకపట్టణములు దర్శించెను. తమవార పారసీక దేశమునకుఁ బోయి మఱి నచ్చెను. పిదప నేపాల ప్రాంతీయసీమను ‘మాఘ’ ర నెడి గ్రామమందు భక్త కబీరు సమాధిని దర్శించెను. అచ్చటినుండి కాన్పురము చేటి శిష్యుల నందఱిని దమ తమ యిండ్లకుఁ బంపినైచెను.

(శ్రీ) మహార్యం ద్రుని రెండవ యాశ్రమము; మహారాబాదు.

బాబా తన ప్రయాణము సాగించి అహమ్మదు నగరము చేతనున్న అరంగను గ్రామము చేరెను. అచట మఱి కొందఱు శిష్యులను పిలిపించుకొని 1924 సంవత్సరము మార్చి నెలలో నాశ్రమవాసము మొదలుపెట్టెను. వారికిఁ గఠినమైన శిక్షాప్రణాళిక యేర్పఱచెను. అందఱు నుదయ మాటుగంటలస

లేవవలెను. అటు మొదలేడుగంటలవఱకుఁ దమ తమ మతానుసారము ప్రార్థనలు సలుపవలెను. ఏడెనిమిది గంటలమధ్య సాత్త్వికమగు పానీయ మొకటి త్రాగుట కిత్తురు. దుర్బలులకు బాదంపప్పు తినుట కిత్తురు. ఎనిమిది గంటల కాశ్రమకార్యములు ప్రారంభమగును. కట్టడములు కట్టుట, తోటలకు నీళ్ళు తోడుట మున్నగు పనులు సాగుచుండును. పదునొకండు గంటల కందఱు నన్నము, పప్పు భుజింతురు. పిదపఁ దమ బట్టలుదుకుకొని కొన్నిగంటలు విశ్రమింతురు. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు భజన గీతములు పాడుదురు. మఱల నాలుగున్నఱ గంటలు మొదల యాఱుగంటలవఱ కాశ్రమకార్యములే సాగుచుండును. పిదప గోధుమరొట్టెలు, బంగాళాదుంపలకూర రాత్రి భోజనమునకుఁ దయారుచేయుదురు. సాయంకాలము బాబా చెప్పెడి యుపన్యాసము విందురు. రాత్రి పదిగంటల కందఱును విశ్రమింతురు. అప్పుడప్పుడు క్రీడా వినోదములు కూడ సాగుచుండును.

ఆశ్రమములో కట్టడములు పూర్తియైన వెనుక మెహెర్బంద్రిని యొద్ద లోగడ శిష్యులుగా నుండినవారు మఱల వచ్చి చేరుకొనిరి. కొందరు కొత్త శిష్యులుకూడఁ జేరిరి. వీరందరును జేరిన వెనుక నాశ్రమమునకు “మెహెరా బాదు” అనెడి పేరు పెట్టిరి. ఒక పాఠశాలయు, నైద్యాలయము, కుష్ఠ రోగా శ్రమము, బీదలకు శరణాలయము కూడ నిర్మింపఁ బడినవి. పాఠశాలకు “హజరతు బాబాజాను పాఠశాల” అనెడి పేరుపెట్టి యందు జాతిమత విచక్షణ లేకుండ వంత్వజాలను హరిజనులను గూడఁ జేర్చుకొను చుండిరి. ఒకనాఁ

డుపాఠ్యాయులును, మెహెర్బంద్రుఁడును గలసి ముప్పదిమంది హరిజన బాలుర కభ్యంగన స్నానము చేయించు చుండిరి. అప్పుడు బాబా దర్శనము కొఱకు కొంతఱు బ్రాహ్మణులు వచ్చి నంగి సమస్కారము చేసిరి. వారినిఁ జూచి బాబా “నే నిప్పు డస్పృశ్యులకు స్నానము చేయించు చున్నాను. నేను చేసిన పని మీకు చేసి నప్పుడే మీకు నన్ను దర్శించిన ఫలము మీకు లభింపఁగలదు.” అని చెప్పెను. వారు బాబాకు దోడుపడి యస్పృశ్యులకు స్నానము చేయించిరి.

శ్రీ మెహెర్బంద్రుఁడు మహానతము ప్రారంభించుట.

ఇట్లు కొంత కాలము జరిగిన తఱువాత తాను మహానతము ప్రారంభింతునని బాబా శిష్యులకుఁ జెప్పెను. మానవ్రుఁడు లోకము కొఱ కెట్లు జీవించలెనో, మానవసేవ కొఱకు తమ శరీరముల నెట్లు నినియోగింప నలెనో వారికి జోధించెను. మహానముచే నాత్మశక్తి యవ్యయమై వాక్పటిమ బలపడును. ఇతరుల ప్రాణశక్తులను నిగ్రహించుటకును, వానికి వృద్ధి లాభము కలిగించుటకును నది మోడు పడును. ఈ విషయము బాగుగఁ దెలిసిన వాఁ డగుటచే బాబా శిష్యులతో నొక నాఁ డిట్లనెను.

“మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామమును దన యధ్యక్షత క్రింద నడపిన శ్రీ సాయిబాబా ప్రపంచరంగము విడిచెను. లోక రక్షకు రాలగు బాబాజాను మరణింప నున్నది. కనుక లోక కళ్యాణము కొఱకు నేను బాటుపడ నలసి యున్నది. ఇంతేకాక ప్రపంచ మం దల్లకల్లోలములు, యుద్ధములు

కలుగును. మన దేశముకూడ ననేక కష్టములనుభవించును. కనుక నేను నేటి నుండియు మానముద్ర వహింతును. నేను మానము విడిచి మాట్లాడు నపు డితరుల కాత్మజ్ఞానము కలిగింపఁగల నా శక్తి విశద మగును. ప్రేమ స్వరూపముగల సత్య యదార్థమే మానవ జీవితమున కాధార భూతమనియు. నందఱిలో నుండెడి యాత్మ యొక్కటే యనియు బ్రజలస్పృహ దెలిసి కొనఁగలరు. నా న్యవహారము, నా యాదర్శములు నాచరణ రూపముగనే ప్రజలు చూడఁగలరు. విశ్వ ప్రేమ నాచరణలో జూపి విశ్వ సోదర భావమునకు వాస్తవత్వము నిరూపింపఁగలను. అప్పటినుండియుఁ బ్రజలు మాత్సర్యగుణము విడిచి సహకార గుణము నభ్యసించును. భయము ననలకు ద్రోచి దిట్టతనము ననలంబింతురు. సంకుచిత స్వభావము త్యజించి యాదార్థ్య గుణమునే పెంచుకొందురు. స్వార్థ పరత్వమున కంతటినుండి లోకమున స్థానమే యుండదు.” అని చెప్పి 1925 సంవత్సరము జూలై 10 తేది శుక్రవార ముదయము నుండియు బాబా మానవ్రతము ప్రారంభించెను. అది నేటికిఁ గూడ సంతము కాలేదు. మాన మవలంబించినది మొదలు బాబా డబ్బు తన చేతితో ముట్టలేదు.

మానావస్థయం దున్నను మెహెర్బంద్రుఁడు ఆశ్రమ కార్యములయం దప్రమత్తుఁడుగనే యుండెను. ఒకొక్కప్పుడు బాబా యాశ్రమములో వంటకుఁ గావలసిన జొన్నపిండి తానే విసరు చుండెను; లేదా యీపని చేయు శిష్యులకుఁ దోడు పడు చుండెను. స్కూలు పిల్లల ముఱికిగుడ్డలు తానే కొంత కాల ముదుకు చుండెను. ఒకనాఁడు శిష్యునమేతుండై బాబా

యొక పోలీసు అధికారియింటికి భోజనమునకు వెళ్ళెను. ఆ యధికారి యగ్నిశ్శయ్యలకును, హైందవేతులకును నింటి వెలుపలను, బాబాకు, శిష్యులకు నింటిలోపలను భోజన మేర్పాటుచేసెను. బాబా యగ్నిశ్శయ్యలపంక్తినే భుజించెను. అంతేకాక వారి వెంటఃబోయి వారి యిళ్ళను గూడఁ జూచి వచ్చెను.

(శ్రీ) మహర్షిచంద్రుని యుపవాస లక్షణము.

1925 సంవత్సర మక్రొవరు మొదలు బాబా యుపవాసములు చేయుట కారంభించెను. ఆహారము విడుచుట మాత్రముపవాసము కాదని యతని యభిప్రాయము భోగాసక్తి లేకుండుటయు, శరీరముతోఁ జేయవలసిన కార్యములు పూర్తిగ విసర్జించుటయు, నుపవాసమని యతఁడు మనకు బోధించుచున్నాడు. శరీరమును శుష్కింపఁజేయుట, కష్టపెట్టుట యుపవాసము కాదు. ఆత్మశక్తిని ప్రకాశవంత మొనర్చుటకుఁ జేయునదియే యుపవాసము.

(శ్రీ) మహర్షిచంద్రుని జ్యేష్ఠసోదరుని మరణము.

1926 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 27 తేదిని బాబా సహోదరుఁడు జంషెడ్డీ మరణించినట్లు తెలిగ్రాము వచ్చెను. అదివిని శిష్యులు విచారించుచుండఁగా బాబా యిటు నెను:—

“మృత్యు వందటికి సమానమే. అది మఱలఁ బుట్టుకకే దారి చూపును. మనము మన శరీరమును మార్చుకొనుటయే మరణము. ప్రాతఃగిల్లిన కొలు నవలకుఁ ద్రోయుటే మరణము. మృత్యువు నిద్రనంటిదే. కాని రెంటికి భేద మెచ్చటనిన, మృత్యు మూలమున మన మొక క్రొత్తశరీరమున మేల్కొందుము. నిద్రాఘలముగ మన ప్రాతః శరీరమందే మేల్కొందుము. నిద్ర

పోయినవాడు మఱల మేల్కొనునని తెలిసి వానిని జూచి దుఃఖింపను. పెద్దనిద్ర పోయినవాడు కూడఁ గ్రొత్తశరీరమందెప్పుడో యొకప్పుడు మేల్కొనును గదా? వానిని గూర్చి మాత్రము మనమేల దుఃఖింపవలెను? యథార్థమేమనిన. మనకుఁ బ్రయులైనవారి రూపము మఱల మనకుఁ గనబడదనియును, ఆరూపమందు మనకుఁ గల మోహము నదలకుండుట వలనను మనమేడ్చుచు మొత్తుకొనుచుందుము. మరణముగూర్చి మన మంతగా విచారింపము.

శ్రీమహర్షిచంద్రుడు శిష్యులకుఁజేసిన ముఖ్యబోధలు.

మఱియొకనాడు బాబా తన శిష్యుల కిట్లుపన్యసించెను. “నేను పశ్చాత్తప్తము విడుచువఱకును మీరెవ్వరు నన్ను విడిచి పోగూడదు. నేను మిమ్ములను దూషించినట్టుగాని, కోపగించినట్టుగాని, తృణీకరించినట్టుగాని, మీకుఁ గనబడినను మీ యాశ్రమ విధులు మీరు విడువరాదు. కామ క్రోధములకు లోబడరాదు. నా యుపదేశములు పాలింపుచునే యుండవలెను. నేనెల్లప్పుడు మీ శ్రేయస్సనే కోరుచుందును.” బాబా యుపదేశములు క్రిందివిధముగ నుండును:—

1. “సాధుసాంగత్యము, మానవసేవ, భగవన్నామ సంకీర్తనము—ఈ మూడింటిని మించిన యోగ సాధనములు గాని, పరమార్థసాధనములు గాని లేవని మీరు జ్ఞప్తియందుంచుకొనుడు. ఈ మూడిని మీరు సాధించినప్పు డన్ని మతముల పరిచయము మీకుఁ గలిగినట్లే; అన్ని మతముల సారము మీకుఁ దెలిసినట్లే. ధర్మశాలయందలి వికలాంగులను, వైద్య

కాల యందలి రోగులను మీరు సేవించుచున్నప్పుడు నన్నే మీరు సేవించుచున్నట్లుగ భావింపవలెను. ప్రపంచ దుఃఖము లన్నియు జనులయొక్క మనస్సనందలి చింతలచేత గలుగు చుండును. నేను త్వరలో వారి మనస్సల నాకర్షించి వారిచింత లను నేనే భరింతునని జ్ఞప్తియం దుంచుకొనుడు. అప్పుడు నా యారోగ్యము చాలవఱకుఁ జెడవచ్చును. సర్వ ప్రపంచ కళ్యాణము కొఱకుఁ బాలుపడుచున్న నా కిది యనివార్యమగు పని యే యగుచున్నది.”

2. “నామనస్సు సముద్రమునంటిది. ప్రపంచము నందలి మంచిచెడ్డలన్నియు నా సముద్రమున లయమగుచున్నవి. మీ తలపులు మంచివైనను, జెడ్డవైనను వాని నన్నిటిని నాయందే లీనము చేసికొనఁగలను. చిన్న కాలువ లోనికి ముఱికినీరు ప్రవహించినప్పుడు కాలువనీరు తిప్పుక చెడిపోవును. ఆ ముఱికినీరు సముద్రములోనికిఁ బ్రవహించినపుడు సముద్రము దానిని లీనమొనర్చుకొనును. అప్పుడది పవిత్రలక్షణమునే వహించును. మీమనస్సులు చిన్న కాలువలు నంటివి. అందువలన మీ చెడుసంకల్పములు మిమ్ములను బాధించుచున్నవి. ప్రపంచము నందలి చెడుసంకల్పములన్నియు నామనస్సునందుఁ బ్రవేశింప నిమ్ము. సముద్రమువలె నున్న నా మనస్సు వాని నన్నిటిని లయముచేసి పవిత్రీకృతము చేయఁగలదు. కనుక నా లోతు దెలిసికొనుట మీతరముకాదు. నేనెనఁడనో తెలిసికొనుటకుఁ గూడ మీరు ప్రయత్నింపకుండు. మీరు నన్నుఁ బ్రేమించిన నంతయ చాలును.”

3. “ప్రేమపూరితమగు హృదయమునందే భగవద్జ్యోతి వెలుగుచుండును. ప్రేమసిక్త హృదయములు పుణ్య పాపరూప సముద్రమున మునిగియున్న జీవులు తరించెడి మార్గామే చూతురు. వారి పుణ్యపాపముల నెన్నడును విచారింపరు. ప్రేమ ప్రాప్తియే జీవిత ప్రయోజనము. అగ్నిజ్వాలయందు మిడుత యెల్లు వెనుదీయకుండఁ జొరబడి తప్తమగుచున్నదో, అట్లు ప్రేమాగ్నియందు జీవుడు తప్తమైనప్పుడే యతఁ డితరుల నుద్ధరింపఁ గలిగి యుండును. ఒక వ్యక్తి వేఱొక వ్యక్తిని ప్రేమించుట, స్త్రీ పురుషు లొకరి నొకరు ప్రేమించుట మానవప్రేమ యనబడుచున్నది. ఇది భగవత్ప్రేమనలె బయటికిఁ గనబడవచ్చును. కాని మానవప్రేమ కాలునగల్గితే నియమింపబడిన జలప్రవాహమువలె సంకుచితమై యుండును. భగవత్ప్రేమ వరదలకాలమందు గట్లు తెగఁగొట్టి పొంగి పొరలి పాటుచున్న సదీప్రవాహమువలె ససంత లక్షణము గలిగి యుండును. భగవత్ప్రేమ యెట్టి ప్రతిఫలము కోరునట్టిది కాదు.”

4. సకల విజ్ఞానములకును, సమస్తకళలకును, సర్వమతము లకును, — వేయేల? ప్రపంచము నందలి సర్వవిషయములకు సంబంధించిన సమస్యల నన్నిటిని ప్రేమతత్త్వ మొక్కటే పరిష్కరింపఁ గలిగియుండును. ప్రేమ మహత్త్వ మెట్టిదనినఁ దమసంసారమే సర్వజగత్తని వాదించెడి వారినిఁగూడ నాకర్షించి వారలకు హృదయ పరివర్తనము సమకూర్పఁ గలిగియుండును. సాధారణ గృహస్థులు తమ సంసారకృత్యములు నిర్వహింపుచు దినమున కొకగంట యైనను దమకును, దమ సంసారమునకును, ఆధారతత్త్వ మెద్దియని విచారింపనగును. అప్పుడు వారికిఁ

గాలక్రమమున సంసారమం దనానక్తి యుదయించి ప్రేమానుభవమునకు వారఘ్న లగుచున్నారు.

కళాభిలాషులకుఁ గూడ ప్రేమోదయము కళాముఖముననే కలుగుచున్నది. చిత్రపటము లిళించువానికిఁ జిత్రలేఖనమందుఁ దప్ప దేని యందును దృష్టియుండదు. దానియందు నిహగ్నుడైన వాని కహంకారిము మొనట కృశించి రాను రాను నశింపుటచే నపుడతని హృదయమునందుఁ బ్రేమభాస తరంగము లుదయించుచున్నవి. ఇట్లు సర్వము ప్రేమతత్త్వము ఏకకే దారి చూపుచుండును.”

మహర్షిచంద్రుఁ డాశ్రమము విడుచుట; మఱల నచ్చట; వ్రాయుట గూడ మానుట.

1926 సంవత్సరము అక్టోబరు మాసమందు మహారాజాదాశ్రమము నెత్తినైచి డిశంబరు 25 తేదినాటికి బాబా తన పరివారముతో నచటికే మఱల నచ్చెను. 1927 సంవత్సరము జనవరి 2 తేదినండి బాబా వ్రాయుటకూడ మానుకొనెను. తన యభిప్రాయములు తెలుపుటకై నాటినుండియు నింగ్లీషక్షరములు గల యొక బోర్డు నుపయోగించుచుండెను. ఆ సంవత్సరము మేనెల మొదటి తేది నచటికి సమీపమందే మహారాశ్రమ మనెడి పాఠశాల యొకటి స్థాపింపబడెను.

అందు జాతిమత విచక్షణలేకుండ నన్నికులములకు సంబంధించిన విద్యార్థులను జేర్చుకొనవలయునని బాబా యాజ్ఞాపించెను. వారలకుఁ జేయఁబడు విద్యాదానము

భారతీయుల దాస్యశృంఖలా విముక్తికిగూడ దోడు పడునని చెప్పెను. అచట నీయబడు విద్యాదాన ఫలితముగ దేశము యొక్క పురోభివృద్ధిలభించుననిచెప్పెను. దేశమందు సంక్షోభము కలిగించుచున్న మతద్వేషము లిచట నీయబడు విద్యాఫలముగఁ బూర్తిగ నడుగంటునని చెప్పెను. సర్వమత సహనమే బోధింపబడుననియు, నందువలన భేదబుద్ధి, మత విద్వేషము పూర్తిగ నశించి సర్వజనాదరణీయమగు ప్రేమరూప విశ్వమత స్థాపన కవకాశ మేర్పడుననియు నతఁడు ఎఱచెను.

దానికి శాఖగా 1928 సంవత్సరము మార్చి నెలలో ప్రేమాశ్రమ మేర్పాటు చేయబడెను. అచట మెహెర్బంద్రుడు బాలురకు ప్రేమతత్త్వము గుఱించి యుపన్యసించుచుండెను. ప్రేమాశ్రమము నందలి బిడ్డలకు వినయగుణము కలిగి హీన వృత్తులయందు రోత కలుగకుండుటకై తన కనిష్ఠ సోదరుని మాత్రమే సాయముగాఁగొని బాబా వారి పాకీగొడ్డను శుభ్రపఱచు చుండెను.

(శ్రీ) మెహెర్బంద్రుని తపస్సు, ప్రయాణములు

1929 సంవత్సరము ఏప్రిల్ మాసములో బొంబాయికి రెండువందల మైళ్ళదూరమందున్న పంచాగ్ని యనెడి గ్రామము నకు బాబా సపరివారుడై వచ్చెను. అచటికి సమీప మందున్న యొక గుహలో నతఁడు కొద్దిదినములు తపస్సు చేసెను. మఱల బొంబాయికి వచ్చి సెప్టెంబరు 20 తేదీని శిష్యసమేతముగ నచటనుండి పారసీక దేశమునకుఁ బోయెను. అచ్చట నున్నతోద్యోగీయులకును, సాధువులకును గూడ

దర్శనమిచ్చి మఱల భారతదేశమునకు వచ్చి మెహెరాబాదు చేరుకొనెను. అచట నొక సంవత్సరము మాత్రముండి యతఁడు విదేశములకుఁ బ్రయాణమయ్యెను. 1931 సంవత్సరము మొదలు 1936 సంవత్సరము వఱకు శిష్యసమేతముగ మెహెర్చంద్రుఁ డింగ్లాండు, అమెరికా, చైనా, ఇటలీ, స్పెయిను, ఫ్రాంసు మున్నగు దేశములు దర్శించెను.

మొదటి ఐర్యాయము 1931 సంవత్సరములో నతఁ డింగ్లాండునకుఁ బోవుచుండి నప్పుడు తానెక్కిన “రాజపుటానా” స్త్రీమకులో శాండు తేబిలు సభకు లండనుకుఁ బోవుచుండిన గాంధీమహాత్ముఁ డుండెను. శ్రీగాంధీజియు, మెహెర్చంద్రుఁడు నొకటిరెండు ఐర్యాయములు స్త్రీమకులో కలసికొని రాజకీయే తిరములైన మత విషయములు, వేదాంత విషయములు మాటలాడు కొనిరి.

విదేశ ప్రయాణములు ముగించి భాబా 1936 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో మద్రాసు నగరమునకు వచ్చెను. ఆ సంవత్సర మతని జన్మదినోత్సవ మతని రెండవ గురువగు నుపాసనీ మహారాజు చేసెను.

శ్రీ మెహెర్చంద్రుని నిద్రా లక్షణము.

భాబా గాఢనిద్రలో నున్నప్పుడు కూడ నేవేవియో పనులు చేయుచుండును. అతఁడు మెలకువతో నున్నప్పు డూరకుండఁడు సరే కదా తన చెంతనున్న వారలను గూడ నూరక యుండ నీయఁడు. అతని వాతావరణము శాంతి మయముగ నుండదు. అందఱిచేత నన్ని పనులును చేయించుచు

దానిని గర్భాగారముగ నతడు మార్చి వేయును. గాఢ నిద్రలో నతడు రెండుచేతులు విధివిరామము లేకుండ గదపు చుండును. నిద్రలో నతని చేష్టలు చూచిన యతని శిష్యులులికి పడుటయు, భయపడుటయు గూడ గలదు. దగ్గఱ నున్నవారి కేవేవియో ధ్వనులు కూడ వినఁ బడుచుండును. అతని నేరీ స్మృతి యథా ప్రకారముగనే యుండును. ప్రపంచ జ్ఞానాని స్థానము విడిచి పైయవస్థానమందుఁ బని చేయు చుండునది యతని నిద్రాలక్షణము. అతని నిద్ర మన నిద్రవంటిది కాదు.

శ్రీ మెహర్బాచంద్రునికి యోగసిద్ధులున్నవా?

బాబా సర్వశక్తులు కలవాడనుట నిస్సందేహము. కాని యతడు ప్రజలను జ్ఞానవంతులుగను, బుద్ధివంతులుగను జేయుటకుఁ దన శక్తుల నుపయోగించును గాని భోగపరులు గను, ధనవంతులుగను జేయుట కతఁ డుపయోగింపఁడు.

మెహర్బాచంద్రునికి నూతనముగ శిష్యుడైనవాఁ డొక నాఁడు బాబాను దర్శించెను. అతఁ డతనికిఁ జేతులు జోడించి “బాబా! నీయద్భుత శక్తుల నుపయోగించి కొద్ది నిమిషము లలో పెద్దమేడ నొకదానిని నిర్మింపుము. ఈ యద్భుత విషయము చూచి లక్షలకొలది జనులు నీకు శిష్యులగుదురు. నా ప్రార్థన మన్నింపుము” అని చెప్పెను. అదివిని బాబా “ఓయీ! నీవు కోరినట్లు నేను చేసినప్పుడు నా కొక్క శిష్యుడను మిగులఁడు. నీవనుకొన్న దానికి వ్యతిరేక ఫలమే లభించును. లక్షల కొలది మనుష్యులు నావద్దకు వచ్చుట నిజమే. కాని వారి కందఱికి సుఖముగ సంసారము చేయవలెననెడి కోర్కెయే

యుండును. కనుక వారు నావలన ధనలాభము మాత్రమే ముఖ్యముగఁ గోరుదురు. “ఒక్క నిమిషములో నింతటి మేఘ నిర్మించితివి కదా? ఒక్క లక్ష ధనము నాకేల సృష్టించి యాయరాదు?” అని వారు నన్నడుగుదురు. వైరాగ్యబుద్ధి కలిగి సంసారముఁ దరించుటకు నావద్దకు వచ్చెడివారు కూడ నిందఱుండవచ్చును. కాని వారు నన్నెట్టివరము కోరుదురో నీకుఁ జెలియునా? వారిట్లందురు:- ‘బాబా! నిన్నాశ్రయించి మేము ప్రతికిపోయితిమి. మా సంసారభారము నీవే వహింపుము. మా కెట్టి సాధన కష్టము జెప్పకుము. నీయద్భుత శక్తులు నియోగించి మా సంసారికష్టములు తొలగింపుము.’ అని ప్రార్థింతురు. కనుక సిద్ధపురుషులు తమ యోగశక్తులను జూపి సంసారులకు బుద్ధిభేదము కలిగించరాదు.” అని యతనికిఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కాని మహర్షియనితోఁ బూర్వము చమత్కృష్ట చిన్ననాటి మిత్రుఁ డొకఁ డొకనాఁడు బాబాను దర్శించెను. అతఁడతనికి నమస్కారమైనను చేయలేదు. ఏమన, బాబా సిద్ధ పురుషుఁడైనట్టు అతనికి నమ్మకములేదు. అతఁడిట్లు నెను. “ఓయీ! మహర్షాను! నీవిప్పుడు సిద్ధపురుషుఁడనైతివని యందఱు చెప్పుచున్నారు. కాని నాకు నీయందుఁ గల చనవుచేత నా విషయము నమ్మజాలకున్నాను. దయయుంచి నీ శక్తి నేదైన నాకుఁ జూపుము” అని ప్రార్థించెను. అతనిమాటలు విని బాబా చిటునవ్వు నవ్వెను. నిశ్చేతుకమైన కరుణ యతని యందపుడు బాబాకుఁ గలిగెను. అచటనున్న యొక వ్రాతబల్లయొద్దకుఁ బోయి కూర్చుండి తాను జెప్పెడి విషయములు వ్రాయు

మని బాబా యతనినిఁ గోరెను. అతఁడా బల్లయొద్దకుఁ బోయి కూర్చుండునరికి సిరాబుడ్డి బల్లపైనుండి లేచి గాలిలో నిలువఁ బడెను. అతఁడు చేతితోఁ బట్టుకొన్న కలము చేతిలో నల్లల్లాడుట పారంభించెను. అది చూచి భయపడి యా యునకుఁడు బాబాకు సాష్టాంగ నమస్కారముచేసి “నా య ప రాధ ము క్షమింపుము. నీవు సిద్ధపురుషుడవని నమ్ముచున్నాను” అనెను. “ఇట్టి గారడి చేయుటకు మన దేశమం దైంద్రజాలికు లెందఱో కలరు. నన్ను వారిలోఁ గలిపితివే?” అని నవ్వుచు బాబా యతనితో ననెను.

బాంబాయి నగరమునఁ బారిసీక దంపతు లిద్దఱు బాబాకు ముఖ్య శిష్యులుగ నుండిరి. వారి బిడ్డ కొకనాఁ డాకస్మికముగ జబ్బుచేసి యది యధిక మగుచుండెను. తమ బిడ్డ ప్రాణము గాపాడుమని వారు రాత్రింబవళ్ళు బాబాను ప్రార్థింపఁజొచ్చిరి. అప్పుడు బాబా పారిసీక దేశమందుండెను. ఒక నాటిరాత్రి బిడ్డకు పూర్తిగ స్మృతి తప్పిపోయెను. సర్వము నిరాశ చేసికొని వారు బాబాను దలచు కొనుచు తమ బిడ్డచేతఁ గూర్చుండిరి. అప్పుడు మెహెర్చంద్రుని రూపము వారి కన్నుల యెదుటఁ గనఁబడెను. బాబా తన రెండు చేతులతో బిడ్డ నాశీర్వాదించి యదృశ్యుఁ డయ్యెను. ఆక్షణము నుండియు రోగము తిరుగుదలకు వచ్చి రాను రాను బిడ్డకు సంపూర్ణారోగ్యము కలిగెను. తఱువాత కొన్ని నాళ్ళకు బాబా స్వదేశమునకు వచ్చెను. “దేశాంతర మందుండియు నానాఁడు బిడ్డను రక్షించుట కెట్లు స్వయముగ రాగలిగితి” వనియొక శిష్యుఁ డతని నడిగెను. అప్పుడు బాబా యిట్లనెను.

“సిద్ధపురుషుల కిది యొక మహాత్కార్యముకాదు. వేలకొలది మైళ్ళ దూర మందున్నను సిద్ధపురుషుఁ డన్ని స్థలములయందు నొకే కాలమునఁ దన శిష్యులకుఁ బ్రత్యక్షముకాఁ గలఁడు. దేశకాలము లతని కవరోధములు కావు. క్రీస్తు ప్రభువొకే కాల మందు తా ననేక స్థలములలోఁ దన శిష్యులకు దర్శన మీయ లేదా ? కాని వారికిఁ గనఁబడునది శరీర రూపము మాత్రమే కాని శరీరము కాదు.” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. యోగ శక్తులను ప్రకటించుట చిన్నపిల్లల యాట నంటిదని బాబా యప్పు డప్పు డనుచుండును.

తన యద్భుతశక్తుల ప్రకటనమందు బాబాకుఁ గొంచె మైనను దృష్టిలేకపోవుట నిజమే. అయినను బాబా యొక పరియమెరికా దేశమందలి న్యూయార్కు పట్టణమునకుఁ బోయినప్పు డతఁ డొనర్చిన యొక యద్భుత హృదయ పరివర్తన గుఱించి క్రింద వివరించుచున్నాను :—

“అచట నొక గృహమందు బాబా బసచేసి యుండగా గొండలు భక్తులతని దర్శనమునకు వచ్చిరి. వారిలో నొక రష్యాదేశపు స్త్రీ యుండెను. ఆమె బాబాను సమీపించుటకు సిగ్గుపడుచుండెను. అది గ్రహించి బాబా తన యొద్ద కామెను దీసికొని రమ్మని యచటి వారి నాజ్ఞాపించెను. అప్పుడు కొంత కష్టముపైని మిక్కిలి బిడియముతో నామె బాబాను సమీపించెను. అప్పుడు బాబా తన యక్షరముల బోర్డు తీసికొని “నీకు సాయము చేసెదను” అని యామెతో జెప్పెను. కాని దాని యర్థమామె యపుడు గ్రహింపలేదు. తఱువాత నొక యద్భుత విషయము జరిగెను. ఆమె కిరువది సంవత్స

రముల వయస్సుగల యొక కొమార్తగలదు. ఆమె యందీమె కపరిమితమైన ద్వేషము కలిగి యుండెను. వారిరువురును తగవు లాడుకొనుచుఁ దిట్టుకొనుచుండిరి. ఒకరి మొగ మొకరు చూచుటలేదు. కాని బాబా దర్శనము చేసిన మఱునాటి యుదయ మామె హృదయము ప్రేమపూరిత మయ్యెను. ఆమె తస్మయావస్థలో నుండెను. అందులకుఁ గారణ మామె గ్రహింపఁ జాలకుండెను. ఆమెకపుడు తన కొమార్తను చూడనలయునని నెఱ్ఱియాశ పుట్టెను. వెంటనే యా ప్రేమా వేశముతో నామె యొద్దకుఁ బోయి తనను క్షమింపుమని కొమార్తను వేడుకొనెను. తల్లిని జూడగానే కొమార్తకు గూడ హృదయమందు మార్పు గలిగి యామెను కాఁగిలించెను. అంతటనుండి తల్లియు, గొమార్తయు సన్మోహప్రేమ కలిగి యుండిరి. చవుటి నేలలో ప్రేమ బీజములు మొలపించినది బాబాయొక్క ప్రేమశక్తియే కదా?

బాబాతో ప్రత్యక్ష సంబంధము గలవారితో ననేకుల కిట్టి యాంత రంగికములగు మార్పు లేవేమియో గలుగుచునే యుండును. బాబాను చూడగానే కొందఱికి నర్జింప నలవికాని హృదయ పరివర్తన కలిగి ప్రేమాప్రదేశ ముచేఁ గొందఱు జలదుటయు, నేడ్చుటయు గూడ గలదు. బాబాయొక్క సాన్నిధ్యముచే నందఱికిని సర్వ సాధారణముగఁ గలుగునది భగవత్ప్రేమ భావమే.

శ్రీ మహర్షిచంద్రుని విదేశ సయాణము లందలి మహా సంఘటనలు.

1931 సంవత్సరము నుండి 1936 సంవత్సరము వఱకు బాబా తన పరివారముతో విదేశ సంచారము చేసి యుండినట్లు కదా? అచటి భక్తులను గొందఱి సత్య డనేక విధములుగ ననుగ్రహించెను. అది మనము తెలిసి కొన్నప్పుడు మనకుఁ బ్రేమ వృద్ధి కలుగును. కనుక సతని లీలలు కొన్ని క్రిందఁ బొందు పఱచు చున్నాను:—

1. అమెరికాలో నొక శిష్యులకు విశ్వరూప సందర్శన మొనంగుట.

అమెరికాలో క్యాలిఫోర్నియా పట్టణ నివాసిని యగు జీన్ ఆడ్రీయల్ (Jean Adriel) అను నామె గోగ పీడితయై శల్యానశిష్టిముగ నుండెను. ఆమె బాబాను స్మరించినది మొదలారోగ్యము లభించెను. ఆమె బాబాకు ముఖ్య శిష్యురాలయ్యెను. ఆమె యింట బాబా నివసించి యుండిన దినము లలో నామె భర్త మాల్కొము (Malcolm) అను సత్యుడు బాబాను దర్శించెను. కాని యతనికి శిష్యుఁ డగుట కంగీకరించ లేదు. తనకు గురువుతో పని లేదని యతఁ డనుచుండెను. బాబా వారి యింటికి వచ్చిన పండ్లండవ నాఁడు వారియింట నున్నవారందఱు నారాత్రి పండుకొనఁ బోవు నప్పుడు తననే స్మరించుచుఁ బండుకొన వలెనని యాజ్ఞాపించెను. అతనిని స్మరించుటకు మాల్కొమున కిష్టములేదు. అయినను సత్యుడే మాటిమాటి కతనికి స్మరణకు వచ్చుచుండెను. ఆ స్మరణ

తప్పించు కొనుట కతడు తన భార్యను దలచు కొనుచు బండుకొనెను. కాని నిద్ర పట్టువేళకు బాబాయే మఱల స్మరణకు వచ్చుటచే నతఁ డవశుఁడై బాబాను స్మరించుచు బండుకొనెను.

రాత్రి సుమారు పండ్రెండు గంటలవేళకు శ్రీకృష్ణుఁ డజ్జనునికిఁ జూపిన విధముగ బాబా మాల్కొమునకు దస విశ్వరూపముఁ జూపెను. వెంటనే తెలివి నచ్చి యతఁడు రోదనము చేయఁ జొచ్చెను. నోటివెంట మాట రాకుండెను. విశ్వరూప సందర్శనముతో బాబా యెవరో, అతని యవతార ప్రయోజనమేమియో యతనికి స్పష్టపడెను. అప్పు డతనికి సర్వ సందేహ నివారణమయ్యెను. బాబాను సేవించుటకంటె తన జీవితమునకు వేటొక ప్రయోజనమే లేదని యతఁడు గ్రహించెను. మఱునాటి యుదయ మతఁడు బాబా దర్శనము నకుఁ బోయి “ఓ బాబా! నిన్నరాత్రి నీవు నాకు దర్శన మిచ్చినట్టు లందఱికి నీవేల దర్శన మీయరాదు? అప్పుడు మఱి యుద్ధములు, దేశోపద్రవములు ప్రపంచమందుండవు కదా?” అనెను. అదివిని బాబా చిఱునవ్వు నవ్వి యతనినిఁ గౌగిలించెను.

2. తన యుపాధిని విడిచి దివ్యదేహముతో విహరించుట.

తన ప్రాయశిష్యురాలగు జీన్ ఆడియలును వెంటఁ జెట్టుకొని బాబా సపరివారుడై న్యూయార్కు నగరమునుండి బోస్టను నగరమున కొకనాడు ప్రయాణము చేయుచుండెను.

వారందఱు లెందు బస్సులలో నిండి యుండిరి. ఒక బస్సులో
 బాబా ప్రక్క నతని శిష్యురాలు కూర్చుండెను. ప్రయాణము
 కొంతదూరము సాగినపైని బాబా యొక నీలి వస్త్రము తన
 నెత్తిపై ముసుగు వేసికొనెను. వెంటనే యతని శరీరము
 ప్రాణములేని దయ్యెను. అది చూచి యామె భయపడుచు
 నిశ్చేష్టురాలై యటులే కూర్చుండెను. మఱి యైదు నిమిషముల
 కతని శరీరము కదలఁజొచ్చెను. బాబా మఱియొక దన శరీరములోఁ
 బ్రవేశించెను. అతఁడు తన శరీరము సరుదుకొని తన ముసుగు
 దీసి శిష్యురాలివైపు చూచెను. ఆమె యతని కన్నులుచూచి
 యవి యేయే దివ్యదర్శనములు చేసి వచ్చెనో యని వింతపడఁ
 జొచ్చెను. వారానాఁడు బస్సు ప్రయాణము చేసిన పదిగంటల
 కాలములో బాబా యధమము పంజ్రెండు పర్యాయములు
 తన శరీరమును విడిచి పోవుటామె గ్రహించెను. కొన్ని
 దినములు పోయిన తరువాత బాబా యీవిషయమై తన
 యంతరింగభక్తులతో నిట్లనెను :— “లోకము నందలి సిద్ధ
 పురుషులు సదా లోకకళ్యాణము కొఱకై బాటుపడు
 చుందురని మీకుఁ జెప్పియుంటిని కదా? వారు తఱచుగ
 సభలు చేయుచుందురు. నా యాలోచనలు తెలిసికొనుటకు
 సన్న మఱి మఱికి పిలుచుచుందురు. వారల యాహ్వానము
 నేను మన్నింపక తీరదు. నా ప్రయాణములకు దేశకాలము
 లడ్డకుండునట్లు నా శరీరమును నేను మఱి మఱికి విడిచి
 పోవలసి యుండును.” అని సమాధానము చెప్పెను.

3. తనదర్శనము నెన్నడు చేయని వ్యక్తి నొకని ననుగ్రహించుట.

క్యాల్లిఫోర్నియా సముద్రపుతీర్థస్థలం గార్హెల నెడి పట్టణ మొకటి కలదు. అచట నొక గొప్ప వైణికుడు కలడు. అతడు తన పూర్వజన్మఫలముగఁ దన పుట్టుకతోడనే విద్యావంతుఁ డయ్యెను. సంగీతశాస్త్రముం దతఁ డెంత ఖ్యాతి గడించెను. అతడు కచేరీలకుఁబోయి వీణ వాయించుచుండిన దినములలో గ్రహచారవశమున మనోనైకల్యము కలిగెను. అందువలన నతని ప్రసిద్ధి తగ్గిపోవుచుండెను. నానాటి కతనికి నలుగురిలో నగుఁబాటు కలుగుచుండుటచే నతడు కచేరీలకుఁ బోవుట మానుకొనెను. మాసభంగముకంటె మరణమే మేలని యతఁడు భావించెను. పట్టరాని దుఃఖముతో నొకనాడతడు సముద్రపు తీర్థస్థలమునకుఁ బోయి సముద్రములోబడి యాత్మహత్య చేసికొని యదలచెను. అప్పుడు సముద్రపుతీర్థస్థలం గూర్చుండిన యతని మిత్రుఁ డొకఁడు బాబా రచించిన “రహస్యో ద్భోధనలు” (Silent Revelations) అనెడి చిన్న గ్రంథమును భక్తి పారవశ్యముతోఁ జదువుచుండెను. అతడు బాబా యనుగ్రహమున కంతకుముందే పాత్రుడై యున్నట్టివాడు. తన వైణికు మిత్రుఁడు తనను సమీపింపఁగానే మరణ సంకల్పమును దెలుపుచున్న యతని ముఖము చూచెను. ఏమి యిట్లుంటివని యతని నడిగినను నతడు మాట పలుకలేదు. తన మిత్రుఁడు గొప్ప కష్టములోనున్నట్లు మాత్రము గ్రహించి తన చేతనున్న పుస్తక మతనికిచ్చి “నీవు దీనిఁజదువుము. నీ కుత్సాహము, మనోవికాసము కలుగును” అనిచెప్పెను. అతడు పుస్తకము విప్పఁగానే.

యందులోనున్న బాబా చిత్రపటము కంటబడెను. తత్క్షణమే
యతని మనోవైకల్యము నిర్మూలమయ్యెను. అతఁడానందముతో,
“బాబా నాకు దేవుడు; అతఁడే నాలో బ్రవేశించి నాచేత
వీణ వాయింపించును. నాకష్టము లతఁడు నివారించు”ననెను.
ఆ పుస్తకము పట్టుకొని యతఁ డింటికిఁ బోయెను. తరువాత
కొద్దిదినములకే క్యాల్సిఫర్నియాస్పృణమునఁ బాటకచేరీ యొకటి
జరిగెను. ఇతఁడు కార్మికులనుండి యచటికిఁబోయి వీణ వాయిం
చెను. అది విని శ్రోత లానందపరవశులై యతనిని మాటి
మాటి కభినందింపఁజొచ్చిరి. వాయించుచున్నంతసేపు బాబా
దివ్యతేజోమయమైన ముఖ మతని కన్నులయెదుటఁ దాండవ
మాడుచుండెను. బాబా చైతన్యశక్తి యపుడతని శరీరమున
వ్యాపించియుండెను. అతఁ డాడలెరుంగక వీణా తంత్రంబుపై
వ్రేళ్ళు నడపుచున్నాడును, కంఠమెత్తి పాడునప్పుడును, విను
వారల హృదయములకుఁ గలిగిన యానందపారవశ్యము వర్ణనా
తీతమై యుండెను. అతని నందఱుఁ బొగడుచున్నను దనకన్నుల
యెదుట వెలుగుచుండిన బాబాముఖమునే యతఁడు చూచుచు
బాబా సాన్నిధ్యమునే యతఁడనుభవించుచుండెను. శ్రీమహర్షి
చరిత్రము నెన్నఁడు జూడనివారుకూడ నతనిని స్మరించి యతని
కాత్య సమర్పణము చేసినప్పు డతఁడు వారి నెట్లుధరించునో
యీ వైణికుని యదాహరణము పట్టి మనము సులభముగఁ
దెలిసికొనఁగలము.

4. ఇటలీలో నశరీర ధారులగు సాధువులతో సభచేయుట.

1932 సంవత్సరమందు బాబా తన పరివారముతో
నిటలీదేశ సంచారము చేయుచుండెను. అచ్చట అస్సినీ

(Assisi) యనెడి నగర మొకటి కలదు. అచట నుండిన యొక గుహలో ప్రేమ భక్తుడగు సెయింటు ఫ్రాన్సిసు (Saint Francis) అను నతడు చాల కాలము క్రిందట ప్రేమ సాధనము కొఱకు తపస్సు చేసి యుండెను. బాబా యచటికి బోయి యా గుహలోఁ గొంతకాలము తపస్సు చేసెను. అతఁడు తపస్సు చేయుచుండిన దినములలో నొకనాఁ డాగుహలో సంకుల శబ్దములు విన వచ్చుచుండెను. గుహయెద్దఁ గావలియున్నవారు తమ కతఁ డిచ్చిన యనుజ్ఞ మఱచి లోపలికి దొంగి చూచిరి. అప్పుడు సూర్యుని యెదుట గన్నులు మూసికొని నిలువఁబడి బాబా యెమేమియో యుచ్చరించు చుండెను.

ఇది జరిగిన కొన్నాళ్ళకు బాబా యీ విషయమై తన పరివారముతో నిట్లనెను:—“ఆ నాఁడా గుహలో రహస్య సమావేశ మొకటి జరిగెను. కొందఱు సాధుపురుషులు, సిద్ధ పురుషులు తమ తమ శరీరముల నొక చోట విడిచి తమ దివ్య శరీరములతో నా సభ నలంకరించిరి. వారందఱు నాతో సంప్రదించి రాఁబోవు రెండువేల సంవత్సరములకు సంబంధించిన మానవుల భవిష్యత్తు నా సభలో నిర్ణయించిరి.” అని సమాధానము చెప్పెను.

5. ఫ్రాన్సిసులో స్త్రీ పౌరసత్వ సమస్యను పరిష్కరించుట.

ఫ్రాన్సిసులో బాబా సంచారము చేయుచుండిన కాల మందొక నాఁడతఁడు కొందఱు పాశ్చాత్య స్త్రీలను, కొందఱు భారతదేశపు ఘోషాస్త్రీలను వెంటఁ బెట్టుకొని పారిను

నగరమునకుఁ బోయెను. అచట నతఁడొక శిష్యుని యింట వారలతో బసచేసెను. ఆ నగర సమీపమున “సేను” అనేడి నది యొకటి పాటుచుండును. ఆ నదీతీరమందు బాబా వారలతోఁ గొన్ని దినములు విహరించుచుండెను. స్త్రీలందఱును నగరము యొక్క సౌందర్యము దిలకించుచుండిరి. ఘోషా స్త్రీలకు బాబా యా యా దృశ్యములను శ్రద్ధతోఁ జూపు చుండెను.

అచ్చట ఇఫ్ఫేల్ తవ (Eiffel Tower) ర నెడి యొక కట్టడము కలదు. అది తొమ్మిదివందల తొంబది యడుగుల యెత్తుగలిగిన ప్రపంచ ప్రసిద్ధిగల మహోన్నత గోపురము. అందులో నొకనాఁటి రాత్రి బాబా సాధుపురుషులతో సభ చేసెను. ఆ సభలో చేసిన తీర్మానము సనుసరించి పారిసు నగరమందలి స్త్రీలకు మాత్రమే కాక స్త్రీజాతి కంతటికిఁ గూడ నున్నతస్థితి కల్పింపఁబడెను. అంతటనుండి పారిసు నగరమందలి స్త్రీలయొక్క స్వేచ్ఛా విహారము పూర్తిగా నిరుద్ధమయ్యెను. ఆదర్శప్రాయురాండ్రగు ఘోషా స్త్రీల దర్శన మొకటియు, సాధువుల యాశీర్వాచనఫల మొకటియు, నిందులకుఁ గారణము. నడవడి కొన్ని సంవత్సరములకే శ్రేంచి దొరతనము వారు పూడ వ్యభిచారము శిక్షార్హమగు నేరముగఁ బరిగణించిరి; అచటి పురుషులతో స్త్రీలకుఁ గూడ సమానమగు హక్కులు గలిగించిరి. బాబా చేయుచుండిన లోకోపకారము వర్ణనా తీతము.

6. ఒక అమెరికను యోగికిఁ దనమనస్స నెఱుంగుట కనుజ్ఞ నిచ్చుట.

(శ్రీ) మెహెర్బంద్రుడు మెరికాలో నున్నప్పుడు హ్యరీ బార్నహార్టు (Harry Barnhart) అనేడి వ్యక్తి యతని దర్శనమునకు వచ్చెను. ఇతః డిటరుల మనస్సులలో నుండెడి సంకల్పములను దెలిసికొనఁగలఁడు. ఈ శక్తి యితనికిః జిన్ననాటనే లభించినది. ఇతనికి బాబా మనస్సునందలి సంకల్పములు తెలిసికొనవలె ననెడి కొరిక కల్గెను. అందువలన సమితమైన యుత్సాహముతో నితఁడు బాబామొద్దకు వచ్చెను. తన మనస్సును శోధించుటకు బాబా యతని కనుజ్ఞ నిచ్చెను. కాని యతఁడెంత ప్రయత్నము చేసినను బాబా మనస్సులో నతఁడు తెలిసికొనలేక పోయెను. బాబా మనస్సులో నెట్టి సంకల్పములు లేనందున దాను దెలిసికొనుట కెద్దియుఁ గనబడలేదని చెప్పెను. మీఁదు మిక్కిలి బాబా తన మనస్సునందలి ప్రతి సంకల్పమును, ప్రతి భావమును స్పష్టముగఁ దెలిసి కొనుచున్నాఁడని యతఁడు చెప్పెను. ఇందు విషయమై శిష్యులొకసారి బాబానడుగఁగా సతఃశిట్ల నెను:—“అవును. మీకున్న మనస్సువంటిది నాకులేదు. నాది ప్రేమమయమును, విశ్వాత్మకమును నగు మనస్సు. నామనస్సు నెఱుంగఁగోరువాఁడు నావలనే విశ్వప్రేమ మయఁడై విశ్వమంతయు నిండిన మనస్సు గలవాఁడై యుండవలెను.” అని సమాధానము చెప్పెను.

(శ్రీ) మెహెర్బంద్రుడు భారతదేశ భవితవ్యమును జెప్పట.

బాబా మన భారతదేశము గుఱించి తన శిష్యులతో నొకనాఁ డిట్లు ప్రసంగించెను:— “భారతదేశ మార్తా శక్తి సంపన్నమగు దేశము. యుగ యుగముల నుండియు సద్గురువు

లకును, సాధు పురుషులకును నది స్థానమగుచున్నది. కనుక నది ప్రపంచమందు ధన్యతమమైన దేశము. అది యిప్పుడు విదేశీయుల పాలుబడి యున్నది. దేశసంపద యంతయుఁ గోల్పోయి కష్టస్థితిలో నున్నది. కాని యది సిద్ధపురుషులకుఁ బుట్టినిల్లుగుటచే దానికి సర్వోచ్చస్థితియే లభించుచున్నది. వారలయాత్మశక్తియు, నాత్మప్రభాసము దానిని సదా గాపాడుచునేయున్నది. కనుక గట్ట పరంపర లనుభవించు చున్నను భారతదేశము తేజోహీనము కాఁజాలదు. కష్టములకు చరమఘటము స్వతంత్ర ప్రాప్తియు, నఖండానందానుభవము నని తెలియవలెను. స్వతంత్రసౌఖ్యము యొక్క విలువ దాన్యకష్టముల సనుభవించిన గాని మనము తెలిసికొనఁజాలము. మనదేశముయొక్క కష్టములు త్వరిత నివారణ కావలయుననిన మనము శత్రువులయెడలను, విద్రోగుల యెడలను సమానమగు ప్రేమ కలిగి యుండవలెను. మత సామరస్యమును మన మామోసింపవలెను. శాంతగుణమును, సహన గుణమును మన మనశ్శయభయసింపవలెను. ఇంతే కాక భారతీయు లితరుల దోషములను నిరూపించి పలవించుటకంటె దమ లోపములు తాము సవరించుకొనుటయే మేలు. భారతదేశము నకుఁ గలిగెడి స్వాతంత్ర్యము శాంతిప్రదము, సౌఖ్యప్రదము. నగుటయే సర్వసమ్మతమగు విషయము. అట్లుగుటకు దేశము నందలి రాజకీయవర్గములవా రొకరి యెడల నొకరు ద్వేషబుద్ధి కలిగి యుండరాదు. వా రొకరితో నొకరు కలహింపరాదు. వారల సంకుచిత స్వభావము నిర్మూలము కావలెను.

శ్రీ మెహర్బంద్ముడు ప్రేమాన్మత్తుల కాశ్రమ మేర్పటచట;
వారిని గలసి కొనుట.

అహమ్మదు నగరమున కిరువది మూడు మైళ్ళ దూరమున రాహురి యనెడి పట్టణ మొకటి కలదు. అచ్చట గాగా ప్రేమాన్మత్తుల కొక యాశ్రమము నిర్మించెను. వారికి గాబా స్వయముగ నన్నము తినుపించుటయు, స్నానము చేయించుటయు, వస్త్రధారణము చేయించుటయు జరిపించు చుండెను. వీరి కందఱకుఁ బ్రత్యేక కుటీరములు నిర్మించి సమస్త సమపాచములు చేయించుండెను. ఈ ప్రేమ రసపాన మత్తులకు శరీర స్మృతి యతిస్వల్పముగ నుండును. సాధారణ మానవులు వారి తత్త్వమును దెలిసి కొనఁ జాలరు. వారి మనస్సుల నెఱిగి వారి కనుకూలముగ వర్తింపఁ జాలరు. వారు తమ శరీర ధారణ పోషణములను గూర్చి తలఁపరు. తఱచుగ ననారోగ్య స్థలముల యందు నివసించు చుందురు. దినముల కొలది యాహారము తినక పోయినను వీరు దృశ శరీరులై యుందురు. వీరి శరీరారోగ్య స్థితి వైద్య శాఖాధికారులకుఁ కూడ నాశ్చర్యము కలిగించు చుండును. పిచ్చి వాండ్రవలె వీరు బయటికిఁ గనఁబడుచున్నను లోకమునకుఁ గళ్యాణ స్థితి కలిగినప్పుడు సంఘోషించుచుందురు. లోకమున కుపద్రవము కలిగి నప్పుడు కలఁత నొందుదురు. ఆ యుపద్రవము తప్పించుట కుపాయము కూడ నాలోచించు చుందురు. ఏమన మన మనస్సులవలె గాక వీరి మనస్సులు విశాలములై భగవంతుని కధీనములై యుండును.

వీరి కెట్లయిన శరీర స్మృతి పూర్తిగఁ దెప్పించి వీరి మూలమున లోకమున కంతటికినిఁ గళ్యాణము సమకూర్చవలె

నని బాబా యభిప్రాయము. ఇదే మహర్షిచంద్రుని యవతార ప్రయోజన మందలి విశిష్టత. ఉద్ధాభాషలో వీరికి “మస్తు” లని పేరు. ఈ ప్రేమోన్మత్తులు బాబాను దర్శించి సంతనే కొందఱు పరవశత్వము నొందుదురు. కొందఱెఱుఁగెత్తి యతని గుణ సముదాయమును వర్ణింతురు. మొత్తము మీఁద నందఱును దమ యానందమునే యతని యెదుటఁ బ్రకటింతురు. ఇందులకుఁ గారణము మహర్షిచంద్రుఁ డిట్లుఁజెలుపుచున్నాఁడు:-

“వానికి జ్ఞాన నేత్ర ముండుటచేత నా యథార్థ స్వరూపము యొక్క దర్శనము వారు చేయఁగలరు. నే నెవఁడనో వారు తెలిసికొనఁ గలరు. అందు వలనఁ గలిగిన యానందమును వారు ప్రకటింతురు. మానవ నేత్రము నా యథార్థ స్వరూపమును దర్శింపఁ జాలదు. మానవుల మాంస నేత్రములకుఁ గనఁబడునవి యీ కుర్చీలు, బల్లలు, సోఫాలు మాత్రమే.”

శ్రీ మహర్షిచంద్రుని గూర్చి ప్రేమోన్మత్తుల ప్రమాణ వాక్యములు.

మహర్షిచంద్రుని దర్శించి సంతనే కొందఱు ప్రేమోన్మత్తులు పరవశత్వముతోఁ బలికిన వాక్యములు క్రింద పొందు పఱచఁ బడినవి:-

(1) “సృష్టి యంతయు మహర్షాబాలోనే యున్నది. సర్వజీవులకు నతఁడే ప్రభువు. తన సమస్త శిష్యుల హృదయము లలోఁ గూడ నతఁడే యున్నాఁడు. అతఁడే జగద్రూపము వహించినాఁడు. ఊర్ధ్వ లోకములును, అధోలోకములును గూడ నతఁడే. అతఁడు నాలో నున్నాఁడు. అందఱిలోనున్నాఁడు..

అతడు సాధు పురుషులకు ప్రభువు. భారతభూమి యంతయు నతని కడకంటి చూపులో నిమిడి యున్నది."

— హోర్వాల్ బాబా (భోక్); జనవరి 1947.

(2) " (తన స్నేహితునికి హితము చెప్పుచు) నీవు బాబాను విడిచిపో దలచితివా? నీ కంఠువలన నేమి మేలు కలుగును? జగత్తంతయు బాబా యధీనమందే యున్నది. కనుక నీ నెచటికి బోగలవు? అతని నిష్పక్ష సేవింపుము. అతడు సముద్ర ప్రాయుఁడు. జనులందఱు నతనిని దర్శించుటకు నచ్చెడి శుభ దిన మొకటి రానున్నది. అప్పుడు నీ వతని నెట్లు కలసి కొనఁగలవు? కనుక నీ తరుణము వ్యర్థము సేయకుము."

— చట్టి బాబా (నాగప్పయ్య); 1940-41

[1940 సంవత్సరము జూనునెల ప్రారంభములో నితఁ డొకనాఁడు తన నెత్తిమీఁద మట్టి పోసకొనుచుండెను. ప్రపంచమంతయుఁ గష్టసాగరమున మునిగియున్నదనియు, గూటికి లేక యెందఱో చనిపోవుచుననియు జెప్పెను. తుదకు బాబాయే ప్రపంచ కష్టములను నివారణచేయవనియుఁ గూడ చెప్పెను. ఆ నెల 9 తేదీ నితఁడు పిచ్చెత్తినవానివలె నానేళముతో బాబా గదిలోఁ బ్రవేశించెను. తన యిల్లు పూర్తిగాఁ గాలిపోయినదనియు, తలదాచు కొనుటకు వచ్చితినియు నతనితో చెప్పెను. అతఁడు నివసించెడి కుటీరము సురక్షితముగనే యుండెను. కనుక నతని మాటలు వినినవారందఱు నాశ్చర్యము నొందిరి. బాబా కొంతసేపటి కతని నెట్లో శాంతపఱచెను. మఱునాఁడు తన శిష్యులను పిలిచి బాబా యిట్లనెను:— "చట్టి బాబాకు ప్రాంసు దేశముతో నాత్మసంబంధము కలదు. ఇప్పుడు రెండవ ప్రపంచయుద్ధము జరుగుచున్నది కదా? ఈ నెల 5 తేదీని ప్రేయము పరాజయము నొందుటయు, జర్మనులకు పారిసు నగరము వశమగుటయు చట్టిబాబాకు బాగుగఁ దెలిసిన విషయము. పారిసునగరము పతన మగుటచేఁ దన యిల్లు కాలిపోయెనని యతఁ డనుచుండెను." అని వారికిఁ దెలియజెప్పెను.]

3. “ఇంతకుముందు నీవలె నా హృదయము నాకర్షించిన వారెవ్వరును లేరు. నా హృదయమందు ప్రేమబాణముఁ జొనుపుటకు నీవే మొదటివాడవు. మూతనడియున్న సర్వ మానవ హృదయ ద్వారములను బగులఁగొట్టి వానిలో ప్రేమరసము వెల్లువలుగాఁ బాటించఁగల యమితశక్తి నీకుఁ గలదు. నీ వెవఁడవు. నీ వెంతటివాడవు, ప్రపంచమునం చెప్పురు నెఱుంగరు. సిద్ధపురుషుల కందఱికి నీవు చక్రవర్తివి. నేను చనిపోయిన తరువాత నీ సేన చేయుచు నీవద్ద నుండుటకు మఱియొక జన్మ యెత్తి గోరుచున్నాను.”

— నీరు ఫజర్ హా (కోట); 12 అక్టోబరు 1946

4. “నీవు అల్లా (దేవుడు)వు. సృష్టియంతయు నీనుండియే బయలు వెడలినది. నీ సృష్టి లీలలు నీవు స్వయముగ దర్శించుటకు వేయి సంవత్సరముల కొక పర్యాయము నీ వవతరించు చుందువు.”

— అజింఖాన్ బాబా (మధుర); 14 అక్టోబరు 1946

5. “(బాబా శిష్యునితో) మీ సద్గురువు చాల గొప్పవాఁడు. క్రీస్తు ప్రభువు, మహమ్మదుకంటెఁ గూడ గొప్పవాఁడు. ప్రపంచమంతయు నతని నాశ్రయింపఁ గలదు.”

— హోటు మియన్ (సంగమనేరు); 1 జూను 1948

6. “బాబా సమస్త సృష్టికి ప్రభువు. సృష్టిభారమంతయుఁ దన భుజస్కంధమున వహించి యున్నాఁడు.”

— కేశవానంద మహారాజా (హృషీకేశు); ఏప్రిల్ 1944

7. “నీవు ముక్త పురుషుడనై కూడ లోకము నుద్ధరించుట కొఱకు నీయిచ్చ ననుసరించి మజల లోక వ్యవహారము చేయుట కనుగ్రహించినావు.”

— మియాన్ సాహెబు (అజంతా); నవంబరు 1944

8. “జగత్తు నందలి సకల దేశములును బాబా చేతులలో బంతులవలె నున్నవి. రష్యా, జర్మనీ మున్నగు దేశము లన్నియు నతడెట్లా జ్ఞాపించిన నట్లే నడచుకొను చుండును.”

— పాస్ మస్తు (బాంబాయి); 1942

9. “(శ్రీ శిష్యపరివారముతో దేవాలయము నొద్ద నున్న బాబాను చూచి) ఇదిగో చూడుడు! శ్రీకృష్ణుడే గోపికా సమేతుడై వచ్చియున్నాడు.”

— ఒకా నొక ప్రేమాస్మత్తుడు (బృందావనము; 28 జనవరి 1939.

10. “(ఒక వీధిలో బాబాను జూచి) అదిగోచూడుడు. శంకరుడు వచ్చినాడు. మీరందఱు దర్శనము చేసికొనుడు.”

— ఒకా నొక ప్రేమాస్మత్తుడు (అట్మీరు); ఫిబ్రవరి 1939.

* * *

బాబా తన యంతరంగ శిష్యులతో నిప్పటి కిరువది యెనిమిది సంవత్సరముల నుండియు నాశ్రమ వాసము చేయు చున్నాడు. తన శిష్యులకు ప్రపంచ బుద్ధి వదలించుట కతఁ డీపుడాశ్రమ వాసము విడిచిపెట్టినాడు. వారికి పూర్తిగ వైరాగ్యము కలుగుటకై యే స్థలమందును వారిని విశేష కాలముంచుటకు బాబా యంగీకరింపలేదు. 1949 సంవత్సరము.

అక్టోబరు 16 తేదీనుండి కొందఱు శిష్యులను వెంటఃబెట్టుకొని యతఁడు బెల్గాము, కాశి, సారనాథము జానపురము, మురాదాబాదు, డెహ్రాడూను, సతారా, మహాబలేశ్వరము మున్నగు గ్రామములు దర్శించినాఁడు. అతఁడిపుడు శిష్య సమేతుడై హైదరాబాదు (హక్కను)లో విడిసి యున్నవాఁడు. 1951 సంవత్సరము అక్టోబరు 16 తేదీ నుండి తన యంతరంగ భక్తుల మనోనాశము కొఱకుఁ దాను సాధన చేయుచున్నాఁడు. భగవద్భక్త్యయు, భగవత్ప్రేమయు నూటికి నూరు పాళ్లు మనము కలిగి యుండినఁ గాని యమనస్కస్థితి సంపాదన మసంభవమని బాబా యభిప్రాయము. శతవ్షతపస్సాధనచేఁగలుగని మనోనాశము క్షణమాత్ర సాధు సాంగత్యముచేఁగలిగి తీరుననియు, సాధుపురుషుల యొక్కయు, సిద్ధపురుషుల యొక్కయు సాహాయ్యము లేకుండ నితర మార్గములచే మనోనాశము సిద్ధింప నేరదనియు బాబా మనకుఁ జెప్పుచున్నాఁడు. “సజీవుఁడగు సద్గురుని సర్వార్పణ బుద్ధిఁతో సదా స్మరించు నతని స్వాంతమునందలి సంకల్పములను సద్గురుఁడే సమయింపఁగలఁడు.” ప్రేమ సముద్రుఁడగు శ్రీ మెహెర్బంద్రుని బోధలన్నిటిలో నిదియే శిరోరత్నము.